

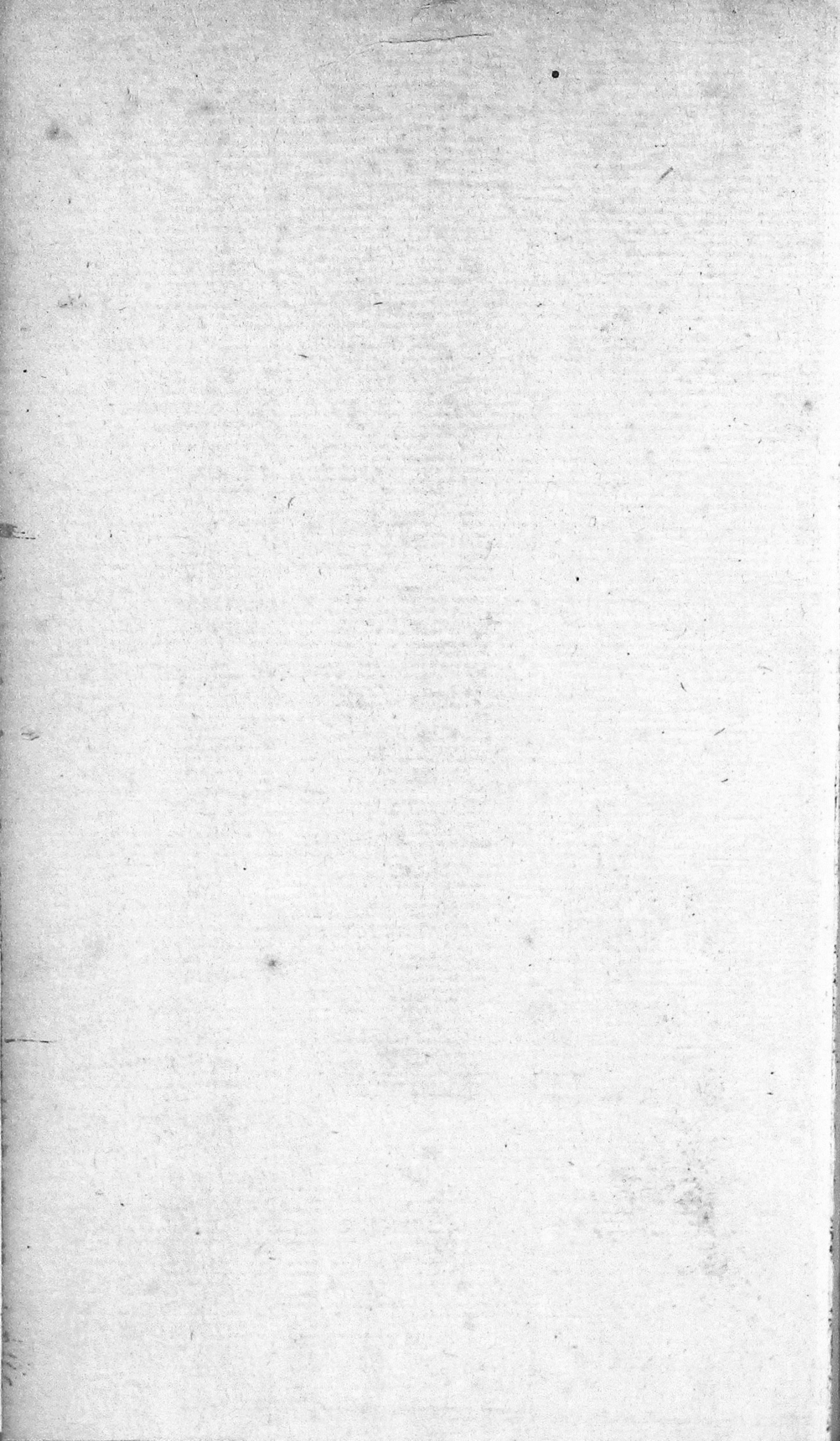
34

BRUNNER (Johann Conrad a.). *Experimenta nova circa pancreas; atque diatriba de lympha & genuino pancreatis usu...* Lugduni Batavorum, Verbeek, 1722. In 8° picc. rilegatura moerna., graziosa antiporta allegorica incisa in rame, frontespizio rosso e nero, pp. (14)-189-(11) con V tavole in rame f.t. Legg. rifil.

10 h 3 — L. 800.000

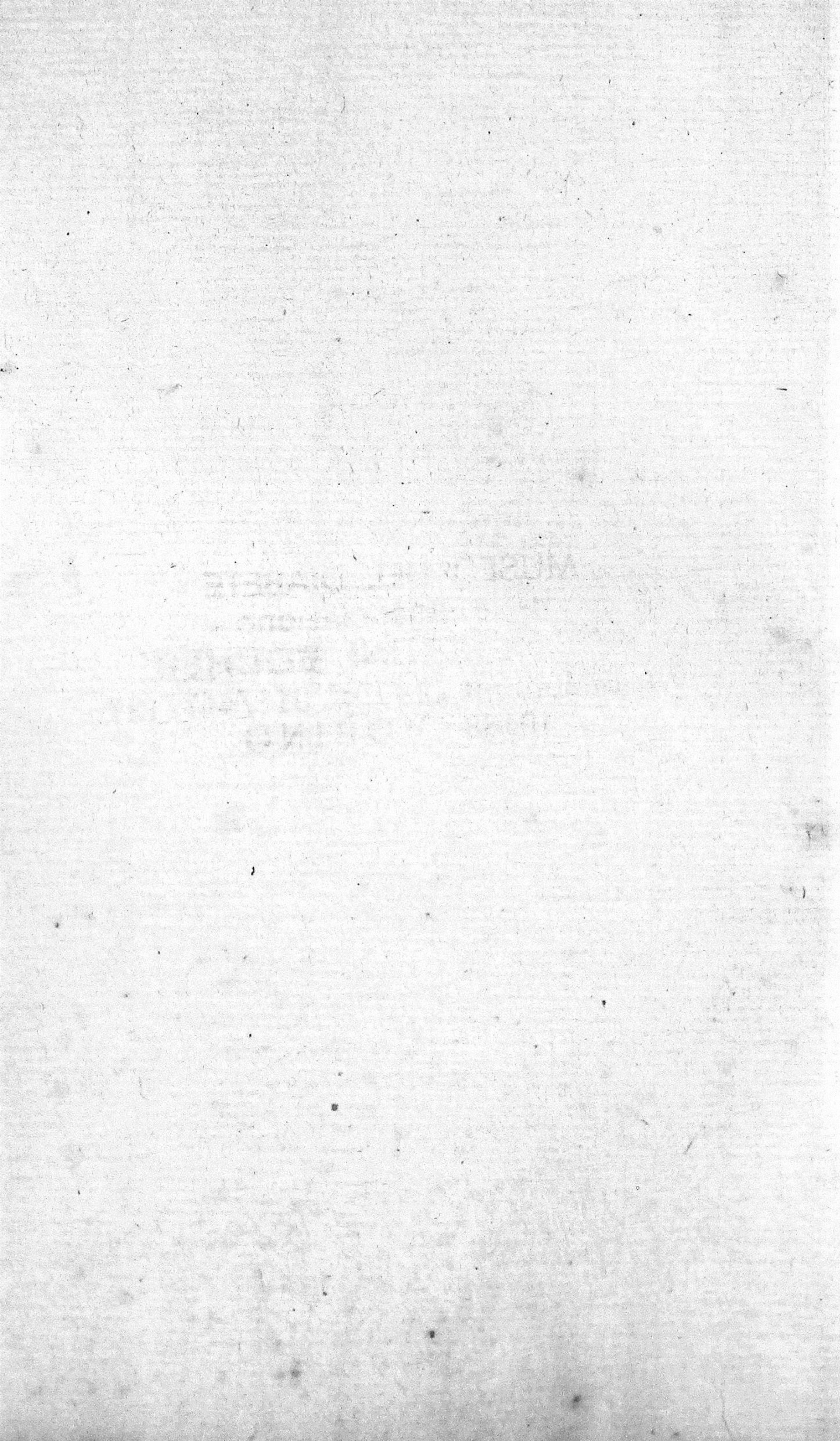
(Blake, 68. "Brunner 1653-1727, came near to discovering pancreatic diabetes. His experiments on the dog represent pioneer work on internal secretion. Following excision of the pancreas, he recorded extreme thirst and polyuria"; Garrison-Morton, 3927).

**Fondazione Diabete To
Museo del Diabete
Libri Antichi**

MUSEO DEL DIABETE
della Associazione
KARL V. BRUNI BÖCHER
via beaumont 72 - Tel. 011/4477127
10138 TORINO

B650

OH. COND.
BRUNNERI
EXPERIMENTA
noua circa
PANCREAS.
accedit
DISSERTATIO
De Lympha &
Pancreatis usu

N. Schenck. i. m. et sc.

JOH. CONR. BRUNNERI

Med. Doct. Professoris, Archiatri Palatini

EXPERIMENTA
NOVA CIRCA
PANCREAS;
atque
DIATRIBE
DE
LYMPHA
& genuino
PANCREATIS USU.

*Varii Tractatus ejusdem Auctoris
huius Novæ Editioni Accesserunt.*

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud JOH. & HERM. VERBEEK.
MDCCXXII.

Topical Index

ITALIA

Geological Survey

1900-1901

VIRO
ILLUSTRI
JOH. JACOBO
WEPFERO,
ANATOMICO EXERCITATISSIMO,
VARIORUM
S. ROM. IMPERII
PRINCIPUM AC COMITUM
ARCHIATRO:
REIP. PATRIÆ POLIATRO:
MEDICINÆ DOCTORI,
PRACTICO CELEBERRIMO:
SOCERO
PARENTIS LOCO SUSPICIUNDO:
SAL.

Distraxerant me hactenus,
& ad Praxin subinde vo-
caverant negotia, *Vir un-
diquaque Celeberrime*, ex quo ab iti-

E P I S T O L A

gere ad Exteros patrios revisi la-
res, ut *Experimenta circa Pancreas*
in lucem, id quod sæpius mo-
nuisti, emittere non licuerit. Vix
enim illum adhucdum maturita-
tis gradum adepta mihi quidem
videbantur, ut animum sciendi
cupidum explerent atque satia-
rent, nisi subinde prioribus & a-
lia connecterentur *Experimenta*.
Est enim Experientia juxta Philosophos, ejus, quod sæpius, &
codem modo visum est, sylloge
& observatio. Posterioribus au-
tem perficiendis, singulis in ordi-
nem redigendis ac inter se conci-
liandis dum modò in hio, alia ne-
gotia animi sensa subinde disturbâ-
runt. Quid enim Medico adhuc ju-
veni, Theoriæ ac speculandi cam-
pum,

DEDICATORIA.

pum, si ita loqui liceat, emenso
magis curæ cordique esse debet,
saltēm cui ægrorum suorum salus
probè commendata, quām ut ad
tam grave, quod ad manus est ne-
gotium, se se accingat sollicitus diu
noctuque? Hoc opus, hic labor est,
dum interdum noctes consecutivè
plures, tempore quoque hyemali
agit squalidas, circa ægrorum suo-
rum salutem & interitum incerto
mentis turbine agitatus. Hic enim
vita Proximi, ibi fama Medici pe-
riclitatur. Hæc certè sunt, quæ niti-
dissimum animæ speculum, ex quo
eruditæ speculations interdum re-
fulgere possent, obscuris nonnun-
quam phantasmatibus offuscan.
Etenim si juxta Philosophos anima
sedens sapientior; quantò magis

E P I S T O L A

tranquilla, non variorum negotiorum strepitu turbata? Nunc verò cùm me, ex quo superis placuit, ut arctiori tibi jungerer necessitudine, egregiè adjutum sentiam, injurius essem mihi, forsan & rei medicæ, si diutius tibi morem gerere tergiversarer, & Experimenta in scriniis meis Anatomicis, quibus unicè destinaveram, pertinaciùs absconde rem lucique inviderem. Notus namque tuus pridem est labor, tuus, inquam à quo tot pendent Principiū spiritus, pendentque salutares, dum indefesso ac indefatigabili studio non tantùm saluti Proxi mi, in variis terrarum plagis alias occupatissimus consulis studesque, sed & Rei medicæ locupletandæ quotidie allaboras, quò quæ alta o-

lim

DEDICATORIA.

lim sepulta caligine, Cimeriisque
immersa tenebris, ut facis eruas & in
lucem vendices. Non Tute tantum
laudabili hoc studio flagras, sed &
tuos eodem succendis amore cum
subtili Cartesio, qui Medicinam ad-
huc mancam & Experimentorum
indigam suo tempore pronuntia-
bat, cum *Illusterrimo Boyle* ac *Bar-
tholino indefesso*, aliisque præclaris
Viris, qui uno ore fatentur ac mo-
nent Experimentis opus esse in Ar-
te medica, & si quæ circa rem me-
dicam nondum nota satisque per-
specta obveniant, orbi literario il-
la communicare haut graventur in-
ventores, quò tandem per gradus
ad veritatis, Experimentis eruen-
dæ culmen perveniatur. Eodem
voto Physicam suam magnus il-

EPISTOLA

le Philosophus Monsieur Robaule
claudit.

Non dum excidit memoriâ, quâm
benigne, (dum nobis quondam per
lucum iter facientibus de variis Ca-
sibus rarioribus & Experimentis
sermo erat) me ad Experimento-
rum tuorum telam pertexendam
invitaveris, venerabilem, ad umbi-
licum perducendis imparem, tuam
senectam incusans, cui tamen mi-
nimè parcere videris: quin tanto
tamque laudabili studio ad salutem
Proximi aspiranti. Te jam Senem
succumbere Deus ter O. M. noluit,
dum subinde iisdem refici ac recrea-
ri videris. Idem clarè patet ex quin-
to Experimentorum nostrorum,
dum alii, uti in his oris fieri amant,
Bacchanalia celebrabant, cum Ex-
cel-

DEDICATORIA.

cellentissimo Dom. Doct. Screta, Ex-
perimenta circa Venenorum & Eg-
yptiorum, quam publico scripto eru-
ditè detexisti, facere & in diver-
sis extispiciis experiri tibi volupe-
fuit.

Non me piguit vel tuo exemplo
laboris, quin cœpta olim Experi-
menta sub incudem reponerem &
ad umbilicum, quod ajunt, perdu-
cerem. Quod cùm præstitum fuerit
hactenus, tuis maximè auspiciis,
non tamen inaniscribendi pruritu,
eadem nunc publico obtrudi ve-
lim, ratus plura ea mente prodire,
quæ tamen ætatem non ferre quo-
tidiana docet Experientia. Potius
hæc impedimento fuerunt; dum
sæpiusculè mente volvi illud Philo-
sophi experimentalis Illustriſſ. Dom.

Boyle

EPISTOLA

Boyle: s̄a penumero, inquit, observavi
idem in mentis sobole ac in corporis fæ-
tura accidere solere. Nam quemadmo-
dum qui liberis suscipiendis præmaturè
et antequam justam ætatis æquum at-
tigerint, operam navant, ut plurimum
tum proceritati eorum officiunt, tum
imbecillum ac brevis ævi prolem proge-
nerant, &c. Simili modo, qui præcoci-
ter et priusquam judicio et Experiens
adoleverint, se ad scribendum confe-
runt, plerumque progressus suos in
scientia pariter retardant, et præmatu-
ra adeoque raro perennantia opera in
lucem proferunt.

Nec is sum, qui triumphos mi-
hi spondeam, aut victoriam con-
tra magna quædam nostri seculi
ingenia me reportasse gloriari ve-
lim, quæ quidem inanis cupido
ple-

DEDICATORIA.

plerorumque animos incessit, ut
præjudiciis suis irretiti & occæ-
cati vix æqui dein rerum existi-
matores existere queant. Studium
salutis publicæ me cò tandem per-
movit, dum animadverterim plu-
ribus & magnis nostri seculi inge-
niis hîc hærere aquam, ut spretis
dictis difficultatibus Tibi, *Vir Ex-*
perientissime, haut invitus morem
geram. Saluti enim Proximi ac Phi-
losophiæ naturali famulari vel tuo
exemplo didici.

Te autem, *Venerande Domine ju-*
re Patronum hujus Scripti com-
pello, tum quòd inter alios ca-
put facile extollas & emineas A-
natomicos, tum quòd tuis subsi-
diis otium ac tempus fecisti, tum
verò ut publici juris illud facerem

au-

E P I S T O L A

author ac suasor fuisti, imprimis autem ut publicum nunc grati animi specimen abs me Tibi extaret.

Ab incunabulis (publicè fate-ri liceat) amore tantum non paterno me prosecutus es. Primis *Denzleri*, viri doctissimi V. D. M. initiis mihi calcaria addidisti. Ad Anatomiam Arti Phœbeæ initiatum provocasti: Studiorum instituendorum normam ac regulam constituisti; literis horum pariter atque itinerum cursum direxisti *Argentorati*, *Lutetii Parisiorum*, *Londini*, *Lugduni Batavorum*, quas multoties adhuc exoscular. Reducem benignè & hospitaliter sæpius excepisti; Bibliothecæ locupletissimæ, Thesauri Medici ex-

am-

DEDICATORIA.

amplissima praxi collecti reconditi
que usuram concessisti; Filiam in
matrimonium collocasti; ad per-
sonas principes in praxi deduxi-
sti, quibus innotuisse non infima
laus est. **Quid** supereft quam ut
primitias Tibi feram, deferamque
officiose? Accipe serenâ fron-
te, quod syncera manus offert.
Vive diu ac vige, & acquisitam
celebri vita gloriam serò pòst ne-
potibus scripta tua loquantur? Vi-
ve tandem mihi, Tuis, rci Medicæ
ac saluti proximi salvus & incolu-
mis. Senectam dege jucundam ac
tranquillam! Ita voveo

Tuus ad aras

JOH. CONR. BRUNNERUS.

ELENCHUS
TRACTATUM

<i>Experimenta nova circa Pancreas.</i>	pag. I
<i>Diatrībe de Lympha & genuino Pancreatis usu.</i>	63
<i>Joh. Conr. Peyeri Schediasma de Pancreate & ejus Uſu.</i>	149
<i>Responſum ad Schediasma de Pancreate &c.</i>	159
<i>Varii Tractatus qui novae huic Editioni accesserunt.</i>	169

EX-

EXPERIMENTA
NOVA
Circa
PANCREAS.

P RÆFATIO.

Multum egerunt, qui ante nos fuerunt, ait Seneca, sed non peregerunt, multum adbuc restat operis; multumque restabit, nec ulli nato post mille secula præcludetur occasio aliquid adbuc adjiciendi. Quæ sane Sapientis animadversio, si qua in disciplina aut arte pondus & autoritatem habet, in Medicina ad incolumitatem mortalium retinendam nata habuit, habebitque semper maximam. Quod enim ævum tam rude aut incultum unquam fuit, quo non aliquid Medicina, sive ab ingenio, sive ab arte, sive ab exercitatione addita-

A men-

mentum, seu ornamentum, quo locupletior quam antè, fieret, acceperit? *Certe enim, M. Tullio teste, recentissima queque sunt correcta & emendata maximè.*

Invenit nostro quoque ævo *Pancreas* Viros in Arte celebres, qui abditum illud, diuque abjectum & ad servile à priscis Anatomicis damnatum munus atque officium in lucem revocarunt, ad majorem dignitatem, quin maximam extulerunt, ut Medicinam nonnisi sub hujus auspiciis ordiendam nonnulli sibi imaginati fuerint.

Nihil autem tam facile allicit, tene-rosque animos præjudiciis magis imbuit ac tantorum virorum institutio atque applausus. Hi quippe rationum suarum momentis, & authoritate, qua pollent, ingenia facile superant, inque suam rapiunt sententiam. Hanc, inquam fortem subiit paucis ad hinc annis decanta-
tum *Pancreas*, inter glandulas haut po-
strema. Sic creditum, sic factum fictum-
que est à quibusdam magni Nominis
Medi-

Medicis, ut suis rationum lenociniis & ingeniosis speculationum blandimentis incautum facile decepterint. Multi enim, inquit *Nob: ab Helmont* sibi abunde satisfactum arbitrantur, dum ex aliorum libris sapiunt, doctorum virorum sententias memoria tenent, & sic ex traduce philosophari sciunt. Ita certè vivida ingenii acies languescit, & lampadem, quam nobis tradiderunt veteres extinguiimus.

Anno 1673. versanti *Lutetiiis Paris.* frequens mihi ac familiare cum nonnullis viris eruditis tum temporis commercium, multus quoque de Pancreate sermo fuit. Nec enim conventus publici atque solennes hac in re otiabantur, dum sagacia quædam ingenia, quomodo Ciborum concoctionem seu dissolutionem mediante decantata Succi pancreatici cum bile in tenui *intestino effervescentiâ* vel mechanicè demonstrarent, fervidè disceptârunt. Nec enim suffecit hactenus Pancreas nefcio cuius salutaris & ad vitam summè necessarii laticis fon-

tem constituisse, unde omnis œconomia naturali salus promanet, sed & quomodo destructo aut vitiato illo labes in eandem ac totalis penè ruina recidat, haut obscure indigitarunt. Tandem verò quum hæc altioris indaginis cùm in Theoria tum Praxi viderentur, opportunè mentem subiit cogitatio, nemini temere esse assentiendum, in rebus præsertim Medicis. ubi aliorum errores interdum pelle humana piandi veniunt.

Ipsam proin Naturam (promissis majora semper persolventem) adire consti-
tui & exutus præjudiciis proprio quid-
libet audendi privilegio, quomodo rei
certus fieri possem diutius deliberavi.

Nec mihi suffecit hic partem defun-
ctam & emortuam conspexisse, cùm
certum sit nos in Cadavere tantùm spe-
culari quo in loco anima suas exegerit o-
perationes. Hinc postquam inventa sunt
in corpore humano quasi omnia, inter-
dum tamen minùs certi inde reddimur.
Dies me deficeret, si de Lienis, Biliis,
Pan-

Pancreatis usu tot diversas Anatomicorum sententias in proscenium proferrem, inquit *Doctiss. Wedel.* Etenim partium munia & actiones non perpetuo ex diligentis & atoma etiam organi inspectione innotescunt, cum Natura exiguis machinis, hisque simplicibus miras, ultra humani ingenii captum edat operationes.

Ad Experimenta tandem me auspicatò converti, quibus unicè opus est, si de partium usu sensuum evidentiâ certi fieri exoptamus. In hoc opere, verè cum magno *Harvæo* dicam, non tantùm fatigari, sed & fatiscere suave est, ubi operis fastidium ipsa intuendi voluptate abundè compensatur.

Alebam tunc temporis canem, in quo Lienis extirpationem ob nonnulla circa ejus usum dubia felici successu expertus fueram, adeoque post varias mentis discussiones jam è difficultate rei emergere mihi videbar: etenim cùm Pancreas non pluraquàm lienem alluant vasa, etiam Experimenti possibilitatem &

Pancreatis in vivo ablationem mihi promittere non dubitavi: ratus, ablatâ parte, aut saltem destructâ cessare ejus in corpore actionem atque deficere. Elegi proin eundem Canem, ob Exponentum, quæ sustinuit multitudinem celebrem, quæ cum curiosa sint atque utilia, saltem recens Arti iniciatis, subiectere operæ pretium duxi.

Primò autem ferri aciem expertus est, dum Chirurgi ex mandato *Regis Christianiss.* publicè operationes monstrabant suas. Nec enim spectatorem tantum agere, sed & manum ipsi operi admovere consultum videbatur. Etenim nec *Medici* nec *Oratores* quicquam sine usu & exercitatione proficiunt, ait Cic.

Periculum itaque feci Operationis, quæ Chirurgis in demonstrationibus suis prima occurrit, $\gamma\alpha\tau\rho\circ\beta\alpha\phi\imath\alpha$ dictæ, Inflixi vulnus in abdomen, intestina protraxi foras; tenuum quoddam ad unciam unam cum dimidia sauciavi; sutura pellionum dicta vulnus intestini confui; omenti portionem postquam vasa ligata

Ligaveram resecui, intestina mundavi ac reposui: vulnus futurâ interscissa constrictinxi, turundam foramini pro puris exitu relicto indidi, emplastro obtexi, adaptavi splenia, fasciis obvolvi & ita saucium, vinculis solutum missum feci.

Properavi adhinc ad alia: post horam reversus inveni Canem miserè vagientem, natibus insidentem, pedibus anterioribus erectis, intestina verò arroso atque soluto vulneris nexu propendebant ex vulnere attactu gelida, purpurea, sphacelationi proxima. Qui modo in acie novaculae versabatur, nunc pene agonizans nonnisi *Hippocratis* prognosticon sect. 6. Aph. 24. exspectare videbatur; Εἰτέρω τοῦ Αἰγαίου τὸ λεπτόν, ἢ ξυμφύει.

Interea inter domesticos, quorum consortium amabat intra triduum sensim ad se rediit, lambendo vulnus ipse met sibi medebatur, convaluit, ut antea comedit, agilis vegetusque extitit.

Postquam ita primam pertulit plagam, & qui secunda vice, quo Chirur-

gorum operam imitaremur, luderet aleam præ aliis exoptatus videbatur. *Paracentesin* itaque *Thoracis* eo quo Chirurgus monstraverat ritu administravimus. Pertuso inter secundam ac tertiam costarum notharum thorace, lac in cavitatem ejus syringâ injecimus, ac inde iterum per cannulam argenteam proli- cuimus. Tandem vulnus ritè deligavimus ac persanavimus. Ab hac opera- tione haut ægrè convaluit. *Aneurisma* curandi modum, vulneratâ in cruce po- steriori arteriâ, eaque quæ à Chirur- gis peritis fieri solet ratione deligatâ, in eodem subiecto didicimus. Tria hæc pericula, masculè eluctatus modo in- currit quartum. *Lienem* enim uti jam su- pra innui ita resecui: Vulnus congruæ magnitudinis in hypochondrio sinistro excitavi, in lienem sedulo inquisivi, quo haut difficulter potitus, vasa liga- vi comprehensa vinculo, trans ligatu- ram lienem abscidi reliqua in pristinum locum reposui, vulnus modo jam su- pra dicto confui ac deligavi. Tandem

&

& hanc idem qui pridem Canis superavit ja&eturam. Interea phœnomena à lynceo *Malpighio* annotata luculenter nobis exhibuit. Illud præprimis observare fuit, quod crebriùs solitò minxerit; bibulus, pro ratione proluviei Urinæ largius quoque haufit aquas. Cætera sanus extitit.

Opii denique 3j. (quò & in re pharmaceutica Curiositati nostræ litaret, postquam *Pancreas* jam resecueram) formâ pillulari ingessi invito. Post copiosam salivationem temulentus apparuit, rigidusque ceu tetano correptus: incerto tamen stabat pede vacillans ac subinde lapsum minitans: post aliquot horas & hujus pharmaci vim elusit vegetusque evasit. Tandem verò *Pancreas* cum in Theoria atque Praxi omne fere apud plerosque ferre punctum videretur, & idem quod examen nostrum experimentale subeat, ac sub incudem reponatur, quo nempe appareat quantum hoc valeat, & quid ferre recuset, operæ pretium existimavi. Eundem proin Canem

qui tot antè plagas inconcussus tulerat
ceu ab ipso Apolline missum, verum
Anatomiae μάρτυρε huic operi immola-
vi, & quantum quidem scio haut vulgare
Experimentum feci. Quale autem illud
fuerit, nunc eloquar.

EXPERIMENTUM. I.

Canem supra tabulam prostravi, ri-
tè ligavi ac ita composui, ut hy-
pochondria dextra cultello magis fo-
rent obvia. Abrasis pilis, scalpellum sub
costis nothis adegi fortiter, & ad tres
quatuorve latos digitos protraxi: quod
perrumpere supererat cautè cultelli cu-
spide absolvi. Inter varios animalis plan-
ctus ac ejulatus intestinum jejunum spon-
te profiliit & per inflictum vulnus cum
Pancreatis portione ausplicato prorupit:
reliquam verò Pancreatis partem leniter
digitis ex ventre evocavi & protraxi in
lucem, ut jam maxima ejus pars appa-
ruerit. Incepi omni studio adhibito sepa-
rare

rare à parte inferiori, ubi statim occurrit insignis arteria, Cœliacæ soboles: hanc filo constringi & abscidi: perrexi cautè ad *ductus Pancreatici insertionem usque*. Ductum prope hanc, quò magis rei certus forem, nec ullus relinqueretur dubitandi locus, filo constringi ac post ligaturam resecui. Insigne venarum intestinum amplexantium cultro occurrebat satellitum, quod evitare impossibile visum adeoque illum abarcuit ac refrenavit: satius nempe duxi partem superiorem filo constringere, ne saucia vim sanguinis funderet, atque ita resecare inferiorem. Abstuli, inquam, maximam ac potissimam *Pancreatis* partem: profundius autem latet, quam ut vel omne cultello attingere & excindere liceat. Modò intestina cruenta absterfi linteis, partem sauciam vino calente fovi; singula in pristinum locum reposui, suturâ interscissâ vulneris labia constringi & adaptavi reliqua, sicut in *γετροπόρραφα* fieri à Chirurgis jam supra monui. Hæc omnia, quanto quidem licuit

licuit studio atque dexteritate, perfeci: vulnus quotidie curiosè deligavi, & aliquot septimanarum intervallo ad consolidationem perduxī.

Miserè sese habuit primis diebus missellus noster, cibosque omnes averstus est. Post triduum spes de ejus vita denuo affulsi, lambere cœpit juscula, nec carnes amplius fastidivit. Ego interea gratulabundus rei novæ maximè intentus, quid tandem in Cane impetrato Experimenti successu novi eventurum sit, diligenter animum adverti.

Miraberis (indignabuntur forsan alii) spectaculum, quod Canis pancreate orbus per tres circiter menses mihi exhibuit. Exspectabam indies animalculi interitum, quem ex recepta passim hypothesi non potui non ominari. Sed, ne diutius te morer, salvus ille atque so spes ad stuporem usque, ut antea, comedit, bibit, excrementa ritè constituta dejecit, urinam reddidit: reliqua vitæ munia vegetè obiit; excurrit alacris, & ut

ut verbo dicam, nihil novi nec immutati animadvertere licuit.

Per tres circiter menses & quod excurrit gratus ita pancreate spoliatus mihi fuit hospes, tandem inter magnam hominum frequentiam, multum levatus evasit. Factum Lutetiis Paris. die 25. Martii 1673. In opere auxiliares mihi manus adhibuit *Joh. Conrad. Rasor* Mœno-Francof. Φιλίατρος ac p. t. Contubernialis amicissimus.

EXPERIMENTUM II.

Abiit igitur, atque aufugit, quem sanè vel pretio redemissem Canis, Liene & pancreate mutilus, variis insuper stigmatibus & cicatricibus notabilis, vivum philosophiæ experimentalis exemplar. De alio proin ad penitus indagandam veritatem sollicitus, juniorum itidem atque tenellum, instituto nostro magis accommodum comparavi. Tunc autem demum confluxit curiosorum

rum Collegium, postquam prius per-
crebuit Experimentum utpote novum
ac insolitum: secundum autem tale fuit.
Canem, uti priorem ligavi ac ritè com-
posui; quæque in priore, etiam in hoc
martyre, promptiore forsan manu per-
feci. *Ductum pancreaticum* studio spe-
ctatoribus monstravi, & juxta insertio-
nem in eorum conspectu abscidi, (faci-
lè hic incurrit in oculos, dum manu
contentiùs attrahitur Pancreas, relin-
quitur prope insertionem fovea & ap-
paret verum ejus vestigium:) simul in-
feriorem ac potissimam pancreatis par-
tem abstuli. Propter insignem hæmor-
rhagiam defecit victima, & jam conclu-
matum videbatur. Vulnus parùm cura-
vi, nec consui, nec diligavi, obiter fal-
tem fasciis obvolutum in Camera sau-
ciatum reliqui. Dum modò ad alia ne-
gotia propero, post horam redux quasi
redivivum inveni. Quam ante neglexe-
ram nunc sedulò administravi deligatio-
nem vulneris, quod consui ac posthac
quotidie bis studiosè diligavi. Interea

fen-

senſim convaluit Canis, lambendo vulnus potissimam ejus curam gessit, comedit, bibit, alvi fæces & urinam, ut antea excrevit, reliquas cæterum vitæ functiones uti prior ritè obiit. Hæc ita per menſem cum Amicis videre atque mirari contigit; postea priorem sequutus itidem evasit. Factum Parisiis die 20. Auguſti 1673. Jamdum Experimentorum utilitatem perspicienti eminus, hæc duo nonnisi incitamento fuerunt. Etenim conceptam olim de uſu Pancreatis opinionem corruere, ipsius contra veritatis jubar affulgere, luctulenter vidi. Inde novo succensus Zelo Experimenta posthac in Anatomia magis impensè quam unquam excolere in animum induxi. Sunt enim certa & indubitata *περιένεια*, quibus perspectâ partium struita earundem actiones & uſus addiscere & oculis quasi usurpare possumus. Multa proin, dum *Clarissimi Dom. du Vernay, Anatomici Regii Excellent.* confortio *Luietii Paris.* uti contigit & præclara instituimus Experimenta; cum pri-

primis dicta circa Pancreas denudo aliquoties sub incudem reposuimus, at incassum. Plerique enim (nec enim semper licet adire Corinthum & attingere scopum) obierunt Canes: utrum loci insalubritati (scatebat enim aër ob frequentes cadaverum dissectiones atque putores insigni putrilagine, ut inclusi noxam in nobis met ipsi sèpiusculè cum sanitatis dispendio experti fuerimus) an minùs accuratæ Experimenti administrationi sinistrum eventum tribuam, sum incertus? Occasio deinceps, itinera persequentem, me defecit, ut vel invitus Experimentorum telam pertexendam hucusque differre coactus fuerim.

EXPERIMENTUM. III.

NE in nimiam molem excrescat Experimentorum historia, & sic alienâ patientiâ, proprio utique otio abutar, nolo hîc enumerare quæ minùs ad votum

votum cecidere Experimenta, quorum
nimis forsan prolixa foret sylloge: nec
enim semper mihi licuit attingere me-
tam. Plurima sunt, quæ successum fru-
strari queunt: sufficient illa, quibus spe-
ratum obtinui eventum. Ad patrios ita-
que (exacto itinerum stadio) reversus la-
res incepitos olim labores repetii: mo-
lossum juniores singulari apparatu li-
gavi ac in mensa luci obversa ita com-
posui ut manui secantis hypochondria
occurrerent exoptatissimè. Modò ade-
gi scalpellum in hypochondrio dextro,
sub limbo costarum notharum, uti in
aliis confueveram, vulnusque obliquum
justæ magnitudinis excitavi. Dum hæc
ita perficiebam & integumenta discin-
debam, immotus canis, citra ejulatus
ipse Experimento velificari videbatur.
Ex vulnere hiante *Pancreas* primo qua-
si intuitu incurrit in oculos; illud haut
cunctanter prehendi & in lucem pro-
traxi: *Ductus* insertionem, (in quo car-
do rei verti videtur) investigavi. *Du-
ctum* prope insertionem curiosè ligavi,

ac post ligaturam discidi: inferiorem Pancreatis caudicem quoad ejus fieri potuit prosecutus simul cum ductu ei immerso abstuli: superiorem auferre ob vasorum frequentiam non licere jam supra indigitatum fuit. Intestina, partesque faucias linteolo absterfas reposui: futuris vulnus constrinxi ac ritè deligavi; Canem tandem vinculis solutum dimisi.

Languidè quidem incessit ab initio, aliis tamen vegetior non diu postea apparuit; etenim dum hæc manè horam circiter octavam perficerentur, septimâ vespertina in grabato cubans, & canistris, quo panem solent asservare matres familias stridorem audiens, accurrit, panemque (quod in prioribus observare nunquam contigit) eadem qua vulneratus fuit die comedit. Postridie appetitus melior, & ipse canis fuit vegetior: tandem vorax, mordax, cursu ac saltu velox, alios canes adortus plerumque victor recessit; ὅλως τέ εἰπεῖν, vitæ functiones ut antea obiit.

Per

Per quatuor menses ipsum *pancreate* spoliatum domi sustentavi, estque ille ipse, cuius mentionem facit, *Nobiliss. Peyer. in Exercitat. de Glandulis intestinor.*

Tandem verò, cui unicè hactenus in hiavi præsente quondam *Magno Wepfero nostro* strangulatum cultro anatomico subjeci: aperto abdomine omentum, Hepatisque lobus cicatrici adnata erant. Viscera omnia sanissima deprehendi, unico excepto *Pancreate*, quod curiositatem nostram hac vice penè exsatavit.

Caudex inferior in Operatione abscessus planè deerat: superior, quem profundiùs latentem attingere non licet, penitus emarcuit. Nihil quippe nisi ductus nudus, absumpta parenchymate, pennæ olorinæ crassitie, sex unciarum longitudine apparuit iners. Tunica ex qua conflatur ductus tota quanta præter naturalis, sextuplò crassior, quam decuit, extitit. Inflicto vulnusculo humor profluxit turbidus, albicans,

ei qui in Chyli receptaculo continebatur non absimilis: non acidus, neque insipidus sed subfalsus. Propè insertionem quâ in Experimenti administratione canali vinculum injeceram, eumque abscederam cicatrix cum filo conspiciebatur. Scirrus præterea nucis juglandis magnitudine intestino extrinsecus infedit, qui incisus effatu dignam fudit puris copiam.

Ductus excusso, quod injeceram vinculo nescio quo Naturæ artificio abscessus iterum mediante isthmo quasi co-aluit, ut flatus impensiùs adactus penetrarit cum sibilo in duodenum, stagnavit nihilominus in ipso latex turbidus ob viæ angustiam, & sic omnia structuram Pancreatis destructam ac devastatedam loquebantur. Intestinorum ab hinc tractum perlustrando, inveni quidem glandulas intestinales evidentes non tamen majusculas, aut solitò tumidiores, secus atque suspicabar, & alii fortè hariolarentur. Cæterum lana extiterunt.

Tan-

Tandem ad Chyli Receptaculum conversi ejus insignem capacitatem & amplitudinem speciosam demirati sumus. Latex quem alveo suo includebat manavit ubertim colore magis glaucus quam lacteus, probè nempe lymphatus, gustu subfalsus.

Interea, uti in hoc Naturæ campo, majora promissis semper perfolvuntur, jucundum & nobis occurrit spectaculum. Etenim dum inflavi receptaculum, flatus quidem facile permeavit ad cor, ut inde auricula dextra cum thalamo in tumorem insignem assurgeret. Jam pridem autem cessaverat cordis motus, & æternas agere ferias occuperat, & ecce dum ita spiritu turget auricula agitato, motum suum ac palpitationem paulatim redintegrat, quem postea ab octava matutina usque ad duodecimam cum dimidia continuavit ad stuporem usque, donec penitus resiccata exaruit, adeoque à motu feriari coacta fuit.

EXPERIMENTUM. IV.

Hactenus labori parcere, & ante dictis Experimentis acquiescere potuissemus: non suffecit tamen animo veritatis cupido succi Pancreatici natales destruxisse, constricto & abscisso prope insertionem ductu commeatus viam ipsi interclusisse, nisi sensus fidem faceret & rem vel oculis usurpare liceret. En itaque quartum Experimentum, quod exhibet Canem vivum, cuius *ductum Pancreaticum*, inter alia curiosa asservo:

Die quarto Augusti 1676. Canem venaticum juniores cultro nostro experimentali subjecimus. Vulnus, uti in aliis factum fuit in dextro hypochondrio infligi. Pancreas statim ceu è spelunca emicans prehendi, & leniter digitis è latibulo suo evocavi. Pervestigationi ductus multum ac diu infudavi, at frustra: minùs forsan felici, cùm in-

tri-

tricatissimi, magis quàm in aliis vide-
rentur vasorem plexūs, illum assequi
datum non fuit. Mutavi tandem senten-
tiam & quem constringere & abscinde-
re non licuit, simul cum Pancreatis sub-
stantia rescindere cogitavi ductum. Se-
parare itaque cœpi à parte inferiori, &
eousque cautè perrexi, donec vasorum
sanguiferorum frequentia cultrum re-
frenavit. Separavi autem atque resecui
maximam Pancreatis partem, ubi vi-
dere est ex ductu undecim unciarum
seu pollicum longitudine. Superiorem
ejus caudicem præ metu hæmorrhagiæ
filiō constricti, & ita inferiorem resci-
di. Vix majorem ex iis qui evaserunt
lacerationem partium ac lanienam ex-
pertus est, quàm hic ipse canis, ideo-
que funestum exitum ominabar. Inte-
stina nihilominus reposui, vulnus con-
fui ac ritè deligavi.

Toto illo die tristis ac debilis appa-
ruit, languidè incessit, adstantes lu-
rido aspexit vultu, nihilque comedit.

Die 2. cibos itidem aversatus est: sub
B 4 vespe-

vesperam diductis faucibus infudi juscum quod vel invitus abligurivit. Notu circa decimam obtuli carnis aliquot frustula hæc appetiit atque comedit.

Die tertio jam vegetior apparuit: comedit lac cum pane similagineo coctum: circa meridiem comedit itidem, sic etiam vesperi. Die quarto panem, carnes aliaque edulia devoravit avidè.

Diebus subsequentibus pristina munia obire coepit, obambulavit, nunquam tamen alacris, uti id genus canum solet, atque priores extitit. Vulneris curam gessit ipse lambendo & oblatam quævis avide devoravit, pultes, panem, carnes, ossa, aliaque.

Excrementa dejecit plerumque fluida, flava, pallida abhinc, usque tamen, quantum discernere licuit cocta. Et ita per tres circiter septimanas perbelle fese habuit. Ductum Pancreaticum curiose hactenus a servavi. Flagraverat interea Syrius, vulnusque putredinem contraxit, saniem fudit ichorosum, putreolentem. Malum auxit ingens vis pulicum, qui-

quibus impar scatebat faucius. Tandem
verò tantis injuriis occubuit.

Die 20. Augusti eundem cultro Ana-
tomico subjeci. Vulnus fordidum pu-
tidum ac putridum apparuit. Intus in-
testina ejus oris (quod plerumque in iis
qui interierunt observavi) erant agglu-
tinata. Pancreatis portio exigua, digiti
longitudine superstes erat. Huic omne
cum duodeno commercium fuit abscis-
sum. Juxta ligaturam scirrus extitit, nu-
cis juglandis magnitudine, unde digitis
compresso, pus fordidum manavit. Pro-
pter immanem fœtorem reliqua perlu-
strare supervacaneum duxi.

E X P E R I M E N T U M . V.

Die primo Novembris 1677. horâ
decimâ matutinâ Canem medio-
cris magnitudinis, quo lanio ad urgen-
da pecora usus fuit, juniorem, fortem,
ac vegetum Philosophiæ experimentali
immolavi. Cunctis ritè adornatis, in-

ficto in hypochondrio dextro vulnere,
Pancreas statim bono auspicio apparuit
(quod sanè non semper accidere sæpius
frustraneo eventu expertus sum) illud
prehendi & in lucem protraxi cum in-
testino duodeno & jejunii parte. Canis
interea vomuit. *Ductum Pancreaticum*
citra multam partium lacerationem ac
lanienam haut difficulter prope ejusdem
insertionem detexi. Chirurgum, qui mi-
hi obstetricatus fuit in opere, monui,
ut diligenter animum adverteret ne fal-
leret aut fallerem: monstravi ipsi stu-
diô rami tum ascendentis tum descen-
dantis concursum, ductus autem com-
munis per brevis fuit, & vix ligaturam ad-
misisset: monui itaque ut vinculum u-
trique ramo prope concursum injiceret,
id quod studiosè perfecit; ipse verò post
ligaturam utrumque ramum forfice ab-
scidi. Ratus itaque omne Pancreati-
cum intestinis commercium ademptum,
viamque interclusam esse, partes fau-
cias spongiam vino calente madidam abster-
si ac leniter intestina repofui. *Vulnus*
con-

confui & ex arte deligavi. Canem denique vinculis absolutum dimisi.

Lurido ab actu vultu intuitus adstantes querulâ voce ac plangore insolito fævos dolores testatus est. Post dimidiā horam invisi saucium, vomuit mucosâ. Post horam reversus inveni Canem prostratum humi, oculis torvis & atrocibus, respiratione suspiciosa & anhelâ, exertâ linguâ instar defatigati à nimio cursu. Sub quartam vespertinam, in camera iterum mucosa biliosis permixta vomitu rejecta inveni, quod plerumque funestum comperi. Vesperi vulneris lavi vino rubro styptico calente, tundamque aliam immisi. Hactenus nihil degustavit. Noctu vomuit biliosissima.

Die 2. fomentum ex plantis stomachicis vino rubro styptico incoctis deligato vulneri imposui; nihil enim omiseram quod ad Experimenti successum faceret. Post horam sese meliusculè habuit. Circa undecimam comedit frustulum unum atque alterum carnis, lam-

bitque aquam. Post duodecimam comedit itidem puliculam ex pane intrito. Sub vesperam inveni in cubiculo biliosissima quæ vomitu rejecerat. Noctu iterum comedit farcimina. Quievit abhinc sub lecto in quo cubueram; manè experactus ipsum lambere vulnus ac scalpere aures audivi, jamque de Experimenti successu spem concepi amplissimam.

Die 3. fovi partes abdominis afflictas Spiritu vini, turundam linimento digestivo inunctam aliam vulneri indidi, ac illud diligavi. Statim à deligatione comedit pultem avenaceam, sic & noctu aliam cum visceribus vitulinis coctis: & jam vegetus ac flospes apparuit. Inter ea evasit.

Die 4. per plateas oberravit, vesperi domum reversus appetit atque comedit.

Die 5. vulneris curam gessit sedulam lambendo, quam proin ipsi commisi, dum labia vulneris carne cinnabarina tumere confexi.

Hactenus nihil novi animadverti. Appetit,

petit, digerit, egerit, excurrit alacris
vegetusque, vulneri ipsum met medetur,
nec nisi quod testantur priores, suo nunc
confirmare videtur exemplo.

Canem ita Pancreate orbum per duos
menies sustentavi. Famelicus fuit, & la-
nioni, primo hero suo saepe saepius fru-
stra carnium furtim abstulit, usque adeò
appetiit, ut mortem tandem Ianio ipse
urgeret, quam distuli, donec tam ju-
cundo spectaculo ad satietatem usque
frui contigit.

Die 2. Januarii 1678. *Venerandus no-
ster Wepferus cum Viris Excell. Dom.
Doct. Heinrico Screta à Zavorziz, &
D. Matthæo Scerpfio, Durlacensi, Med.
t. t. Licentiato*, ex Italia reduce, ani-
mi Experimentis variis recreandi caufâ
(dum alii Bacchanalia celerabant) me
convenit. Produximus aliquot ceu in
theatrum, ut scenas suas luderent, Ca-
nes. Mercurii currentis unus $\frac{1}{3}$ pin-
guedine subacti devoravit avide: subli-
matum aliis; tertius coccus orienta-
les; Nucem vomicam quartus; deni-
que

que Arsenicum & auripigmentum alii vel inviti devorârunt. Singulorum martyrum à sumptis venenis miras convulsiones, gesticulationes & quasi ludibria summâ animi voluptate contemplati sumus, quæ cùm minùs ad spartam nostram spectent, videsis in *Tractatu de Cicuta aquat. Experientissimi Wepferi.*

Tandem verò & nostrum, qui post interceptam *Succi Pancreatici* commeatûs viam salubriter, quin saluberimè vixit (prout viri celeberrimi oculati sunt testes) in scenam produximus. Cocularum primò orientalium pulveris 3 ʒ cum juscule diductis faucibus infudi, ut vel invitus etsi non omne, maximam tamen partem abligurire coactus fuerit. Post varia phænomena tandem toxicum elusit. Post tertiam pomer. Cocularum contusarum 3ij. cum mica panis in bolum coactarum intrudi, at ne hic bolus illum multùm afflixit. Die tertio Januar. vegetus erat ac si nihil adversi expertus fuisset, famelicus cibum sollicitavit. Circa octayam ex Au-
ripi-

ripigmenti 3j. Arsenic 3ʒ cum mica
panis, bolum confeci & obtrudi devo-
randum : hunc per vomitum rejecisse
nobis insciis suspicati sumus ; nullum
quippe effatu dignum veneni effectum
observare licuit. Tandem , ne Experi-
menti jacturam faceremus Nuce vomi-
câ drachmæ unius pondere post ingen-
tes convulsiones extinctum cultro ana-
atomico subjecimus. Vulnus abdominis
pene consolidatum & perfectè persana-
tum fuit. Cicatrici intrinsecus omentum
cum duodeno mediantibus fibris oblon-
gis, ut & peritoneo vicino , hepatis ve-
rò lobus diaphragmati annexus fuit. Cul-
trum statim oculosque meritò ad seie
pertraxit *Pancreas*. Caudex ejus superi-
or novem unciarum longitudine, ventri-
culo substratus floridus apparuit ceu in-
tactus ac illibatus ; inferior contra un-
cias duas cum dimidia longus , lacer
& exsiccus pene emarcuit. Circa in-
fertionem ductus cicatricem deprehen-
di cum callosa quadam molecula & no-
do foris intestino insidente , quem inci-
sum

sum ductus Pancreatici osculum fuisse comperi, in hoc utrumque filum atractum, prout in Operatione dupli ductus Pancreatici ramo Chirurgum injectisse jam supra notavi, adhuc constrictum arenulis nunc consitum repertum fuit. Incidi abhinc intestinum, tubulumque osculo immisi atque inflavi, flatum autem nullo modo transmisit. Ductum Caudicis superni denudavi cautè, latice seu succo Pancreatico ipsum turgere deprehendi. Vulnusculum dum infligo lancettâ, limpidus manavit latex, certè non acidus, sed fere insipidus, subsalsus, qualis lymphæ inest sapor. Inosculatus abhinc tubulum vulnusculo flatum fortiter adegi, at irrito conamine. Turgebat quidem ductus flatu distentus, at quo exiret non invenit. Coaluerat nempe ubi hunc in *εγχειρίσι* experimentaliter ligavi & abscidi.

Caudex. inferior morbidus pene ac marcidus apparuit. Oculis & hujus canalem exposui, stylumque per vulnusculum quod inflexi immisi, qui itidem

ante

ante cicatricem substitit, & ita omne Pancreati cum duodeno commercium ademptum & commeatus viam præclusam fuisse in Cane nihilominus sano ex $\alpha\gamma\pi\psi\alpha$ didicimus. Veneni sævitiem ac debachationem in ventriculum partesque vicinas *Scripta Excellentissimi Wepferi* loquuntur. Pancreas cum duodenii portione exemi: ductum argento vivo implevi, vinculum osculo Pancreatis conclusum reliqui, & in maiorem rei fidem, prout Anatome hæc nobis exhibuit singula apud me asservo, ut cuivis Curioso monstrari queant. Inter alia quæ in hoc extispicio observavimus & illud recenseri meretur, Lymphaticum nempe colli ductum descendenter prope eum ascidente thoracico concussum me hoc duplò ampliorem invenisse. Casu in vas hoc lymphaticum incidi, splendidissimum sanè quod ab initio novum hariolabar, donec cultellum ad sui insertionem deduxit, & ita inventum *ingeniosissimi Stenonis* esse didici. Concurfus ductus roriferi ascenden-

tis cum colli descendente ampliatur & ceu sacculum constituit in quo fit confluges & quasi vortex utriusque laticis ascendentis ac ex capite descendantis, uti structura clare innuere videtur. Inde uterque liquor sub venæ jugularis & axillaris exortu *Cavæ* descendantis infunditur sub præfixa valvula ceu operculo, artificiose eorum flumini cedente. Utunque ductum cum sacculo & insertione sub valvula in *Cavam* argento vivo farctum ex eodem extispicio erutum inter alia Curiosa, ob usum ejus non spernendum apud me asservo ejusque iconem figurâ I. tabula I. lubens exhibeo; cuius explicatio talis est:

A. *Truncus Venæ cavæ.*

b b *Venæ jugulares.*

c c *Venæ axillares.*

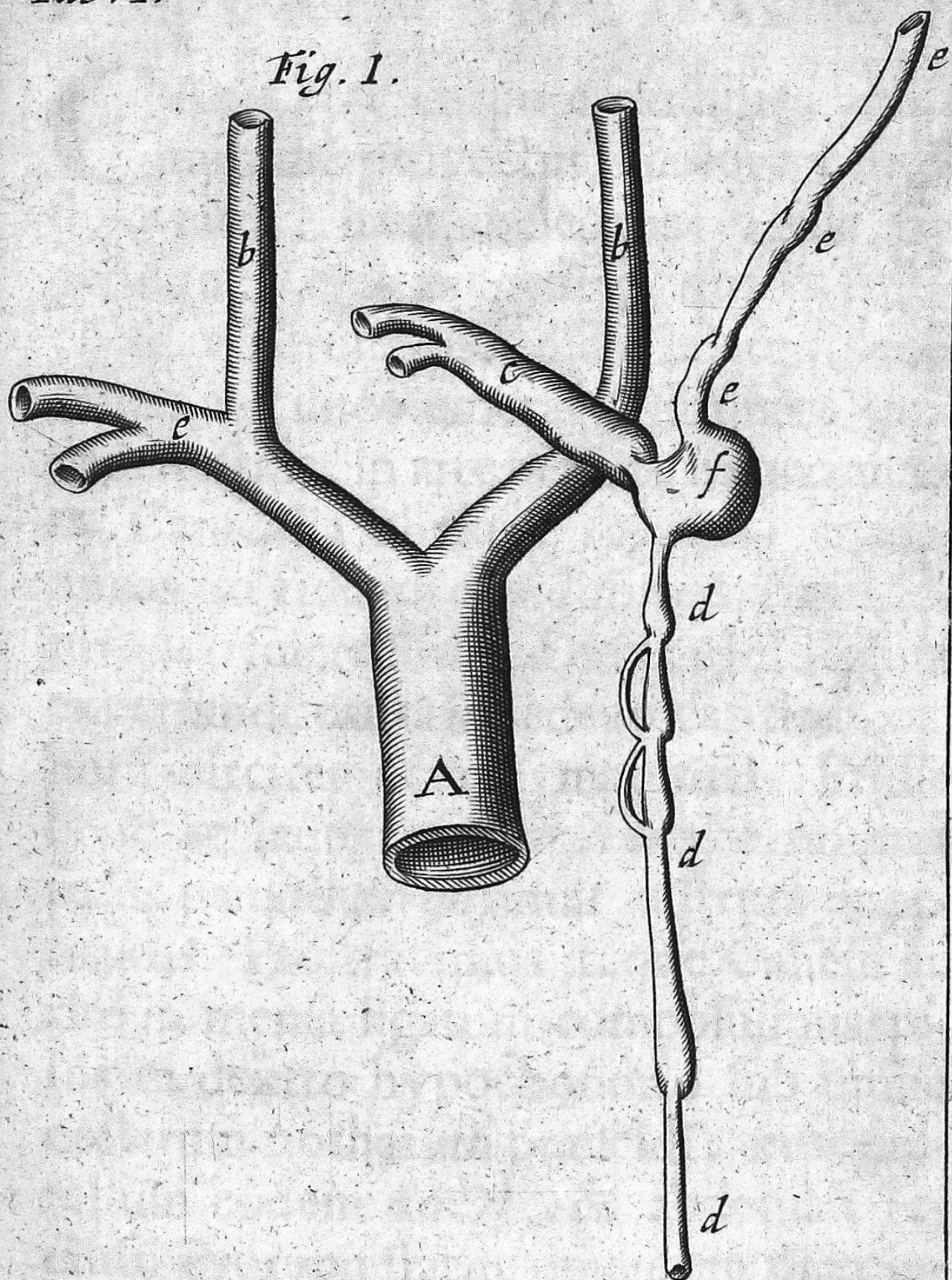
d d d *Ductus thoracicus.*

e e e *Ductus colli lymphaticus.*

f *Sacculus seu ampulla, quam concursus utriusque efformat, cisterna lymphatica prom dicta.*

Ad Experim. V.
Tab. 1.

Fig. 1.

EXPERIMENTUM. VI.

Canis erat corpore pusillus, annis
 minimè proiectus, colore candi-
 do-atratus, haut inelegans, agilis ve-
 getusque, ejus progeniei, quales rusti-
 ci ad villarum custodiam alere solent.
 Hunc à Villico emerat Chirurgus qui-
 dam nostras, in arte peritus, Experimen-
 ta, Canicidia aliasque *εγχειρίσεις* anato-
 micas uti videndi cupidissimus, ita in ad-
 juvando solertissimus. Die 19. Julii ipsum
 experiundi causâ in ædes meas deduxit,
 horâ circiter octavâ matutinâ. Pridie
 bene ac lautè vixerat, hodie nonnisi
 panis pauxillum obtinuit cultrum oppe-
 titurus. Prostravimus itaque Canem ac
 ritè in mensa ligatum composuimus; pi-
 los in dextro hypochondrio sub limbo
 costarum notharum præscidi, mox cul-
 tellum eodem adegî, & abdomen re-
 clusi. Prorupit statim omentum præpin-
 gue, quod Pancreas diu velaverat, pro-
 traxi illud, nec diu post duodenum, in-
 de pylorus cum ventriculo eousque in

conspectum prodiit, ut jam totus fere ventriculus in mensa jaceret. Hunc leniter reposui & ejus vice duodenum cum Pancreate prolicui. Ductum pancreaticum quæsivi, & ejus ramum superiorem ad tres quatuorve transversos digitos ex aciniis glandulosis erui atque denudavi, antequam ductus insertionem obtinui. Utrumque tum superiorem tum inferiorem ramum cum ductu communni monstravi adstantibus mihi famulantibus, & quo magis rei certi essemus vulnusculum infligi lancettâ & immisso tubulo inflavi, rugitu leni atque murmure quodam flatus penetravit in intestinum cum ejusdem turgescencia. Ductum communem, acu curva subtus transmissâ filo quod ducebat fortiter constrinxi, post ligaturam ramum tum descendenter tum ascendentem sedulo abscidi, de superioris caudice particulam studiò detruncavi, ne deinceps coalescere posset excusso ac suppuratione seposito vinculo; inferiorem jam abscisum posthac invenire non potui, re-

vul-

vulsum forsan & substantiæ Pancreatis fauciati jam immersum: nam ut hujus portionem rescindere cogitabam. Denuò monstravi ductum constrictum & abscissum & inculcavi ut viderent utrum hunc probè resecuerim, id quod spēctatores affirmarunt haut dubitanter. Partes itaque saucias spongiâ vino calente madidâ fovi ac cum intestinis reposui. Vulnus confui ac deligavi & ita Canem vinculis absolvi. Non multum sanguinis amiserat: intestina autem ceu strangulata rubra atque purpurea cum venulis turgidulis innumeris ceu densissimâ comâ tecta videbantur: urinam reddidit durante, & post Experimentum, alvumque exoneravit. Incessit & obambulavit tristis ac languidus: toto illo die nihil comedit.

Die 2. manè vomitu rejectit panem quem pridie antequam Experimentum subierat commedit cum aquosis multis acidum & subfracidum odorem spirantibus. Lactis non nihil postea linxit. Vulnus deligavit Chirurgus, plus jam bonæ

notæ apparuit. Noctu iterum lactis pa-
xillum comedit.

Die 3. splenia fanie ferosa madebant,
vulnus lambit canis, patellam prope po-
sitam adiit & jusculum, quod in ea con-
tinebatur abligurivit. Cæterum hodie
tristior apparuit.

Die 4. vulnus lambendo mundavit,
laccomedit, circa decimam carnis non-
nihil; sitiit & ex rivulo per oppidum
decurrente bibit impense. Vulnus Chi-
rurgus manè ac vesperi deligavit, pro-
fluxit subinde serum quoddam: aliàs
de vulnere bene agitur.

Die quinto vulnus non deligavimus;
sublatis quippe fasciis cum spleniis ipse
faucius ejus sedulam lambendo gessit cu-
ram. Comedit abhinc lac cum pulticula
avenacea; sub fornace fruitur quiete, inte-
rea gracilescit. Vesperi iterum comedit.

Die sexto totâ præcedente nocte sub
fornace quievit, manè projeci Cani
meo, domûs custodi, panem; prodiit
statim & alter ceu famelicus cibum ap-
petens: dedi panis frustula aliquot, quæ
avi-

avidè devoravit. Cæterùm vegetus & alacris existit, vulnus lambit, quod jam rubella ac novella carne ceu labiis cinnabarinis est conspicuum. Suturas dentibus arrofit ac præmordit, ut intestina per vulneris hiatum spectare liceat. Hæc ita securè reliqui, (quod mulier quædam in vicinia haut ita pridem extincta intestinum ad aliquot uncias ex abdomine propendens non per dies tantùm ac menses, sed plures quoque annos impunè gestaverit) in prandio comedit pancm, carnes aliaque edulia. Noctu itidem offa dentibus confregit ac devoravit.

Die septimo excrementa dejecit probè constituta, sicut nempe album græcum esse solet; nec aliis ac nuper fuit nunc esse incipit.

Etiamsi nunc, quod in aliis factum meinini *Ductus Pancreaticus* sollicité à me constrictus nec minori solertia abscessus post hac iterum coalescat, quod singulari Naturæ aliàs explicando artificio ac studio accidere, & ita posthac scrupulum cùidam movere posset, im-

possibile tamen (quod monuisse hic opportunum videtur) ipsum, dum hæc scribo excusso ac suppuratione depulso vinculo jam iterum coaluisse. Interea Canis ipsemet sibi medetur, lambit vulnus, me \mathfrak{w} \mathfrak{w} \mathfrak{d} \mathfrak{a} sequitur, blanditur, & ut vel verbo exponam non alius atque nuper existit.

Die octavo excurrit per plateas non tanquam faucius, aut injuriarum quicquam perpeffus. Appetit, digerit, egerit; dormit ac reliqua vitæ munia ut antea obit, vulnus lambit impiger, quod lætè ad consolidationem tendit.

Et ita Canum familiam in hoc Experimenti genere hucusque persecutum esse sufficiat. Nemo, confido, de Experimenti fide ac certitudine dubitabit, nisi quis vel præjudiciis occæcatus, aut alias Theonino hæc rodendi dente & ipsammet veritatem laceffendi libidine feratur, quem rixarum potius, quam veritatis cupidum non magis, quam canem latrantem curabunt, quibus de meliori luto finxit præcordia Titan.

CANIS PANCREATE

spoliati

ANATOMIE.

Die 20. Octobris 1679. ut Experi-
mentum quod diu meditatus sum
& jam olim Lutetiis Paris. perfeci, nunc
iterarem ac denuo sub incudem revoca-
rem, misi ad Chirurgum, Canis He-
rum, quo denuo illum in Scholam no-
stram deduceret. Non tantum, ait, uti
alii Canes appetiit hactenus, sed magis
famelicus extitit atque vorax, gallinas
venatus, earum aliquot prædâ captas
devoravit, ut tandem lauto hoc victu
impinguesceret. Alias nihil novi anim-
adverti quoad cibum, nec sitiit magis
ac olim: album græcum uti ab aliis Ca-
nibus excretum extitit: excurrit alacris
vegetusque. Hactenus Chirurgus qui
Canem sustentavit. Horâ nonâ matuti-
nâ Cane ritè composito atque ligato in
ædibus meis venam jugularem sinistram

C 5 de-

detexi, ejusque cum axillari concursum
intricatissimum quæsivi cautè, cum pri-
mis autem ad ductus thoracici insertio-
nem scalpellum direxi, quam minus
felici hac vice assequi datum non fuit.
Nervum in pedem excurrentem nullo
modo evitare potui, hoc discesso, im-
mâne quantum Canis valida universi
corporis concussione vociferatus fuit.
Partes circa insertionem ductus chyli-
feri sitas divulsi ac dilaniavi, quò &
ipsum fortè ductum disrumperem, in-
terea thoracem digito perforavi, ut aër
cum stridore proruperit. Mansit super-
stes Canis per noctem: manè partes cir-
cumsitas magis dilaceravi, ne spe &
Experimento frustrarer, quò vel ipsum
ductum hac ratione discerperem aut fal-
tem callum insignein excitarem, cuius
interventu commeatus via intercipere-
tur. Vulnus abhinc consui, victimam-
que in Camera reliqui.

Die 22. Octobris inveni Canem
sub fornace extinctum, vocatis itaque
Chirurgis, aliorum confortio destitu-
tus

tus eundem cultro Anatomico subje-
ci.

Thoracem primò aperui. In latere dextro 3ij. lymphæ subcruentæ inveni, pulmonum lobi in eodem latere probè erant constituti; maculis nonnullis subfuscis distincti ac variegati fuerunt. In sinistro latere vulnus non fordebat, fed uđum copiosa lympha instar spongiæ madida scatebat, quæ undique exfudare videbatur: circum circa venulæ turgebant sanguine; aër insuper sub pelle in diversis loculis ceu vesiculis diffusus erat: lobi pulmonum in latere vulnerato erant collapsi, pelliculâ albicante obducti, in nonnullis locis coloris erant purpurei, Lympha ad 3j. fluitabat in thoracis carina subcruenta: in vivis dum erat adhuc Canis, lympham sæpenumero únà cum aëre per vulnus elisit ceu aquarum gurgites. Mediastinum crassius & inflammatum videbatur: pelliculâ albicante itidem obductum. Pericardium in sinistro latere erat pertusum, parum liquoris conti-
nuit

nuit. Auricula dextra cordis turgebat sanguine crasso atque grumoso.

Abdomen dum incidi, vulnus, quod olim in flixeram perfectè consolidatum ac ceu sigillo Hermetico cicatrice clausum erat. Intus omentum cicatrici ad natum erat. Peritoneum ac cutis coeruleant, fibræ autem muscularum ab invicem abscesserant, ut integumenta circa cicatricem multò tenuiora ac aliàs extiterint. *Omentum* prætenue & *α'εγχνοειδές* duplex intestina ad vesicam usque occultabat. *Hepar* lobis pulcrè rubentibus divisum ritè erat constitutum, maculis nonnullis subflavis insignitum. *Ventriculus* in dextro hypochondrio potissimum, partim verò sub Hepatis lobis latitabat, inde pylorus exporre-ctus ad formam S. Literæ Romanæ erat dispositus, crassus attractu atque robustus: infra hunc stricturam insignem duodeni, ceu angiportum videre fuit.

Jejunum, intestinum crassum mentiens triplò majus quam ileon extitit, flatibus distentum. Omentum abhinc intesti-

testinorum gyris & anfractibus impli-
citum revulsi atque refecui. *Chyli réce-
ptaculum* studiosè investigavi, quod sub
cruce dextro diaphragmatis inane in-
veni: vulnusculum inflixi lancetta, tu-
bulumque adaptavi atque inflavi, quò
an ductum thoracicum forte disrupe-
fim constaret, flatus autem continuo
tramite permeavit ad cor usque, unde
auricula dextra ac venæ intumuerunt.
Immisi postea argentum vivum, quod
eadem via ad axillarem tendit. Insertio-
nis valvulam exactè sub concursu ju-
gularis cum axillari inveni. Hinc ad in-
simum ventrem reversus, Experimenti
successum sedulò pervestigavi. *Pancreas*
autem duplicem hīc meretur descriptio-
nem, externam nempe ceu superficia-
riam, & internam, anatomicam. Ra-
tione prioris Caudex superior pancrea-
tis ventriculo substratus, longissimus a-
liàs & pancreatis, saltem in canibus
præcipua pars planè contabuit & emar-
cuit, ne minimum quidem digitum lon-
gus, vix latum hunc latus, granulatus,
colo-

coloris purpurei ac sublividi, ratione situs pristinum occupaverat locum: duodenō adnatus. Caudex inferior digiti medii longitudine integer ac floridus apparuit, præsertim circa extremitatem, juxta insertionem autem ductūs, ubi is filo constrictus & abscissus fuit, scirrhosus videbatur. In utriusque caudicis concursu, quā intestino cohæret pancreas, nodus quidam ganglioformis foris intestino affixus conspiciebatur.

Pancreatis anatome tandem sequentia exhibuit. Caudicis superni substantia, quæ olim acinis glandulosis, granulis nunc constabat innumeris, colore atro-rubentibus. Ductus ejus planè occalluit, cæcus fuit ac impervius, nec tubulum, nec stylum admisit incisus: progrediebatur tamen versus intestinum, ubi nodus ac callus merus ejusdem alveo oppositus fuit.

Inferioris caudicis substantia in extremitate integra ac naturalis videbatur mollicella; juxta insertionem verò itidem scirrhosa atque callosa fuit, ut ferri aciem

aciem fere eluderet. Hujus Caudicis ductum in parte ab insertione remotiori detexi ac denudavi abrafo parenchymate & excitato vulnusculo tubulum inferui ac inflavi, primò quidem frustra, quippe hunc pertinaciter cohibuit: tandem impensiùs ac vi quadam adactus penetravit in intestinum. Persequutus ductum, prope insertionem callum merum inveni & cicatricem: immisi postea Mercurium currentem per tubulum, penetravit ad cicatricem usque, in intestinum verò, forte ob viæ angustiam ac coarctationem illum propellere nequii, quin potiùs prope insertionem subterfugiit per exiguum ductum lateralem atque evasit. Ductum ibidem à cicatrice discernere & proin ad insertionem usque, etsi sedulò allaborarim, profeci non potui. Inciso abhinc *duodeno*, osculum *ductus pancreatici* prominulum ac satis patulum tubulum facile admissit: inflavi, flatum autem nullo modo transmisit, sed arctè clausum hunc pertinaciter abarcuit. Tandem osculum in-
cidi

cidi forfice, filique (quo ductum con-
strinxeram olim) nodum pure obsessum
in hoc ceu in sacculo conclusum & ab-
sconditum curiosè asservatum, sicut in
Cane quinti Experimenti deprehendi.
Extra intestinum nodus ille gangliofor-
mis, de quo supra dictum fuit, tan-
dem discissus ac penitus examinatus
cicatrix, seu callus ductûs utriusque in
Operatione abscissi visus fuit.

Porus Cholidochus dimidiæ unciæ à
pancreatico distantiâ in latere intestini
opposito inserebatur, unde humor fel-
leus promanans omnia quæ alluit loca
croceo infecit colore. *Ventriculum* de-
nique exemi atque penitus examinavi.
Contenta erant squalida ac cadaverosa.
Antrum pylori flavo colore tinctum fuit.
Tunicam nerveam à fibrosâ separavi;
laxè mediantibus fibris ceu filamentis
protensis inter se cohærebant, quas dum
ab invicem divellere attentabam, Fibræ
carneæ potius revellebantur. A separa-
tione utriusque tunicæ tum nerveæ tum
fibrosæ striæ apparent: meritò autem
dubi-

dubitare licet utrūm sui generis parenchyma, an verò fibrarum quibus nerva cum fibrofa cohæret reliquiæ existant? qua de re vide *Doctissimum Glissonium*. In hac ventriculi Anatome etsi mucum sæpiusculè absterferim linteisque mundârim, tamen repullulabat & ad nauseam usque recurrit humor turbidus, ut tandem dissecanti fuerit impedimento. Supra *circulum fibrosum*, pylori custodem tres numeravi glandularum areolas satis distinctè conspicuas: non tamen adeò evidentes atque intestinorum erant: totius *antri* tunica quæ magis quâm in fundo ventriculi albicabat tota quanta glandulosa videbatur, ubi nulla glandularum vestigia conspiciebantur, terfa ac probè siccatâ tunica crustaceâ, iterumque supra digitæ apicem tensâ atque pressâ sexcentis foraminulis instar perforati Hypericonis videbatur pertusa, ex quibus humor granulatim exsudavit: non secus atque ex tunica oculi adnata sub qua nullas vel lynceo oculo perspicere licet glandularum

D areo-

areolas humorem perpetuo exsudare, &
ita orbitam irrigare, ex Anatome Ca-
pitis *infanticidæ decollatæ* nuper didici.
Veras autem an dixerim glandulas illas
ventriculi, mihi adhuc cum aliis hæret
aqua. Non ita pridem (ut vel hoc ad-
dam) dissecui cadaver *Adolescentis 17.*
annorum, qui inter arandum in agro,
dum boves nescio quo cœstro perciti cum
aratro aufugiebant, in terram prostratus
à vomere in sura sinistra graviter vulne-
ratus fuit, 'adeò ut musculus gastrocne-
mius dilaniatus cum cute penderit de
tibia cum tibiali lacerato. Post decimum-
quartum à læsione diem, quo vulnus
perbellè fese habuerat & lætè ad confo-
lidationem tendebat, à potu vini lar-
giori derepentè spasmo cynico, mox te-
tano correptus, tertio ab invasione die
rigidus instar trunci obiit. Causabantur
plerique ob rei novitatem ipsis pene
monstrosum fascinum à muliere non ad-
eò probatæ famæ illatum Extinctum
hac ratione indultu Magistratū inclyti
cultro anatomico subjici, quò causam
hor-

horrendi symptomatis ac consequenter mortis investigarem. Unicum hīc addo: Duo nervi insignes à fasciculo sub poplite ex osse sacro emergente oriundi, per ipsum vulnus, quod alias nihil portentosi monstrabat cum arteria comite ferebantur; quos ceu adhuc imbecilles à vini, nervis infensi potu, fero sanguinis fervidiore reddito, ceu totidem spiculis & aculeis impetitos, compunctos ac vellicatos fuisse unde tetanus obortus fuerit, facile perspexerit, qui Castratos sèpenumero longo à castratione temporis intervallo à vini potu, ira, haustu aquæ gelidæ aut perfrigeratione pedum tetano corripi, tandemque enervari secum pensitaverit. Sed ut ad rem redeamus; *Ventriculis* (quem unà cum pancreate & vesicula biliaria ulteriùs examinandum, clanculum ablatum Chirurgus domum portavit) primo obtuitu aliquot glandularum areolas in antro pylori mentiebatur & facile nobis imposuisset; aquæ ferventi immersus innumerās singulatim glandulas

las exhibere videbatur; has tamen falsas, nec nisi imaginarias fuisse ex penitiore Anatome didici.

S C H O L I O N.

Mirum cuidam videri posset, quî Ductus Pancreaticus tam studiosè & accuratè ligatus & abscissus posthac iterum vel in tantùm coalescere potuerit, ut flatum contentiùs adactum transmiserit in intestinum, quod in præcedentis & quarti Experimenti Cane contigit; itaque meritò quis de Experimenti successu ac certitudine ambigere posset? Ex iis autem quæ in ultimi Experimenti Historia eventum jam expertus præoccupavi ex parte sufficiet veritatis cupido, quòd Canis septimo jam ab Experimento die iterum comedit, urinam & alvi fœces ritè excrevit, & reliquas vitæ functiones ita obiit, ut de Experimenti successu atque fide non amplius fuerit dubitandi locus, quatenus tam brevi temporis intervallo non potuit co-
aluisse,

aluisse, ut succus pancreaticus chylo affordi & in obeunda concoctione vices suas explere potuisset. In Cane verò quarti Experimenti Pancreas in tantum emarcuerat, ut nihil nisi ductus iners ac inutilis, humorem p. n. ac turbidum continens in Anatome deprehensus fuerit; quæ quidem oculis mecum usurpavit *Excellentissimus noster Wepferus.* Addo insuper singulari id Naturæ industriâ posse accidere, dum sui ac partium singularum conservationi studet, quatenus est mira quædam in corpore harmonia, qua singula in totius integratatem conspirant. Itaque contingere potuit, ut rivulus laticis pancreatici pristinum alveum ac cursum consecutatus, tandem excusso & suppuratione deposito vinculo eundem obtinuerit qualemcunque. Accedit præterea quod Pancreas in utroque Cane emarcuit ac morbidum factum fuit: in ultimo ductus superior penitus occœcatus fuit & impervius, inferior verò adeò occlusus, ut flatum non nisi summo conatu compulsum transmis-

D 3 ferit.

ferit. Tandem verò non suffecit mihi unum & alterum sed repetita fæpiùs, auctoritate ac præsentiâ illustrium Virorum confirmata Experiments.

Coronidis locò

EXPERIMENTUM. VII.

Antequam manum de tabula, Experiments finiam, vivum *μάρτυρε*, Canem Pancreatis usū privum enutrire operæ pretium duxi, quò vel cuivis Curioso rei specimen ac vivum exemplar exhiberem.

Canem mediocris magnitudinis, foemellam ritè composui atque ligavi: vultus in dextro hypochondrio excitavi iusta magnitudinis, ne nempe nimis angustum moraretur manum aut oculos fendantis. Prorupit inter animalculi nixus fortissimos ventriculus; moxque intestinorum (lacteis turgidulis conspicuorum) volvulus. Vomituriens Canis ventriculum

lum vi per vulnus elisit, ut vix ullo studio inter repetitas elisiones illum in suum reponere situm potuerim. Tandem Pancreas auspicatò in conspectum venit. Primo statim cultelli tentamine insertionem ductùs pancreatici comprehendì. Hunc ad dimidii lati digiti ab insertione distantiam prosequutus bifurcari, ramum nempe supernè, alterum infernè demitti ac demergi in substantiam Pancreatis observavi. Ductum propè insertionem filo sericeo duplicato constrinxi, ac duplici nodo firmavi. Communem ductum ad bifurcationem usque separavi, & unà cum bifurcatione (communem nempe ductum cum portione tum ascendentis, tum descendenter rami) refecui, ne posthac ulla ratione coalescere possent. Abhinc partes faucias mundavi, fovi spongiâ vino calente madidâ, ac in pristinum locum reposui, vulnus tandem confui & canem vinculis solvi.

Vomuit non diu post assumpta muco atque cruore permixta: biliosa dein

syncera iteratò: abhinc sitiit, bibitque oblatam lacte temperatam avidè. Medio criter sese habuit primis diebus: triduo exacto appetere cœpit, obambulavit & jam convalescere visus fuit. Factum die 23. Martii 1681. Canem postquam Experimenti injurias superavit, & è periculo eluctatus est, salvum ac sospitem penes me detineo, eum in finem, quò minùs forsan credulus ipse litem cultro, quem cum cote porrigam, dirimat, canem recludere & ejus viscera lustrare & examinare queat.

Hactenus consepit, peperitque tres catulos itidem Experimentis anatomicis nuncupatos. Mater autem pancratice valet hucusque.

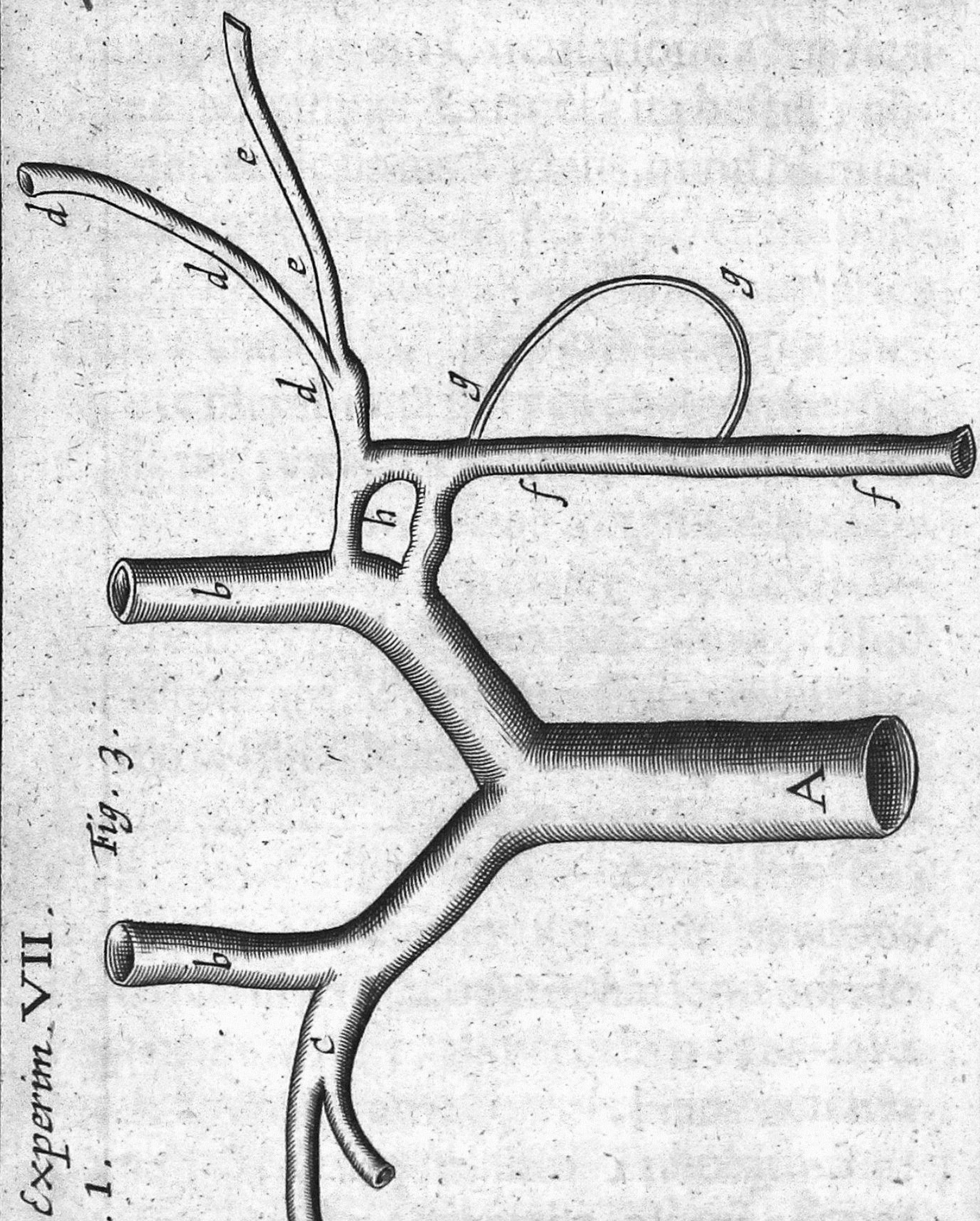
MIRANATURÆ

Solertia.

Convenit me *D. D. Wepferus*, magni Parentis Filius haut degener. Ne convexus noster inutilis, aut conversatio inanis esset, opportunè oculis observabatur nostrorum experimentorum martyr, *Canis*, quem supra descripsimus alacris vegetusque, quem proin cultro anatomico subjicere decretum fuit. Ne autem vim inferrem aut ductui thoracico, aut colli descendantis lymphatico, nec strangulare ipsum, nec abdomen incidere ut Experimenti successus tantò clariùs appareret, libuit. Perforavi thoracem, & insigni hiatu hunc pandi. Etsi animalculum luctabatur organis cunctis spiritualibus ad capessendum aërem, eo tamen potiri & in pulmonum penetralibus frui non licuit. Irrumpebat nempe omnis circum-

fusus aër dilatatione thoracis per foramen patulum in thoracis cavitatem, & ita respirationem Circulatione aëris fieri clarè didicimus. Extinctâ ita bestiâ, abdomen reclusimus. Vulnus, quod olim inflixeram extrinsecus perfectè consolidatum fuit: intrinsecus intestinorum series huic adnata fuit, ipsa verò inter se se mediantemembranâ nervea coaluerunt: firmissimæ præterea fibræ nerveæ protendebantur, & intestina longius dissipata eidem annecebant cicatrici. Ne autem lacerarem lymphæ receptaculum, illud priùs lustrare & chyli gressus per vestigare visum fuit. Detexi itaque jugularem & axillarem finistras, utramque ligavi; truncum venæ cavæ versus cor itidem filo constricti: ad abdomen inde reversus receptaculum succo lymphatico turbido turgidum inveni, mox eodem vena cava inter ligaturas farciebatur. Hanc aciculâ pupugi laticemque emisi. Tubulum dein æneum dunctui thoracico inferui, & per hunc argentum vivum immisi, quod celesti cursu progrediebatur ad cavam: axilla-

rem

Ad Experim. VII.
Tab. 1.

Fig. 3.

rem venam abscidi ac replicui, quo cisterna lymphatica in conspectum veniret. Apparuit eadem fulgentissima. Ductus colli lymphaticus cum thoracico concurrebat, ex horum concursum duplex infertio in cavam conspiciebatur. Ad illum vas insigne lymphaticum ex pede anteriore accedebat, lympham suam huic confundens: quæ omnia ex Figura. 3. clarius colligere licet: cuius explicatio talis est:

- A. *Venæ cavæ truncus.*
- b. b. *Venæ jugulares.*
- c. *Axillaris dextra.*
- d dd. *Ductus colli lymphaticus.*
- e. e. *Vas insigne lymphaticum huic accedens.*
- f. f. *Ductus thoracicus.*
- g. g. *Circulus exilis lymphaticus.*
- h. *Cisterna lymphatica.*

Pancreatis caudicem supernum planè defecisse, nec nisi confusum cum mesenterio chaos, inferior autem brevior, satis tamen floridus apparuit. Hunc dum examino ejus substantiam duriusculam comperio. Canalem denudo, eique tubulum æneum infero, mox flatum adigo,

digo, hunc præter omnem spem & exspectationem in intestinum pervadere ex hujus turgescentia deprehendo attonitus. Ductum ita prosequor, quod facile mihi cessit usque ad cicatricem, quâ hunc strinxeram filo & abscideram, ibi nempe substantia ægre secalibilis cultrum frustrata est. Immisi abhinc per tubulum argentum vivum, quod candore suo ductum ornavit usque ad cicatricem, ubi devius factus est; citerius neque stylum adigere, neque ductum pervestigare licuit: perrexit nihilominus in intestinum mercurius: Incidi hoc, argentumque vivum ex osculo ductus choliodochi prouere comperior. Latum digitum sub hoc osculo, in latere opposito alterum observo, cui statim tubulum admovi, atque inflavi: flatum autem minimè transmisit, quin planè occaluit extra intestinum, prout dum Experimentum perfeci, eventurum speravi.

Nunquam vidi inter tot canicidia ductum pancreaticum inferi in cholidochi osculum, nec alium id observasse auguror. In ipso encheiremate utriusque ductus concursum, utrumque verò in communem alveum suum transfundere laticem clarè observavi: ductum præterea usque ad cicatricem callosam vidi, & ecce subtus novum Natura artificiosa struxit rivulum, ex caudice pancreatis inferiori ultra ordinariam insertionem usque ad ductus cholidochi osculum progrediuntem, quo, intercluso alveo suo, ceu novo cuniculo laticem adeo expetitum chylo affunderet. Adeo nimirum natura est solers, adeo desideratum menstruum: etsi omni potiri non licuit, tantillum tamen quàm in substantia Pancreatis superstite adornari potuit anhelantibus intestinis transmisit: quod ceu monstrum icone 4. exhibeo. Nimirum ἀνευείσκει η^ε Φύσις, αὐτῇ ἐωτῇ ταὶς ἐφόδῃς, ἀντὶς ἀγενοῖς, ut magnus ille

Cous

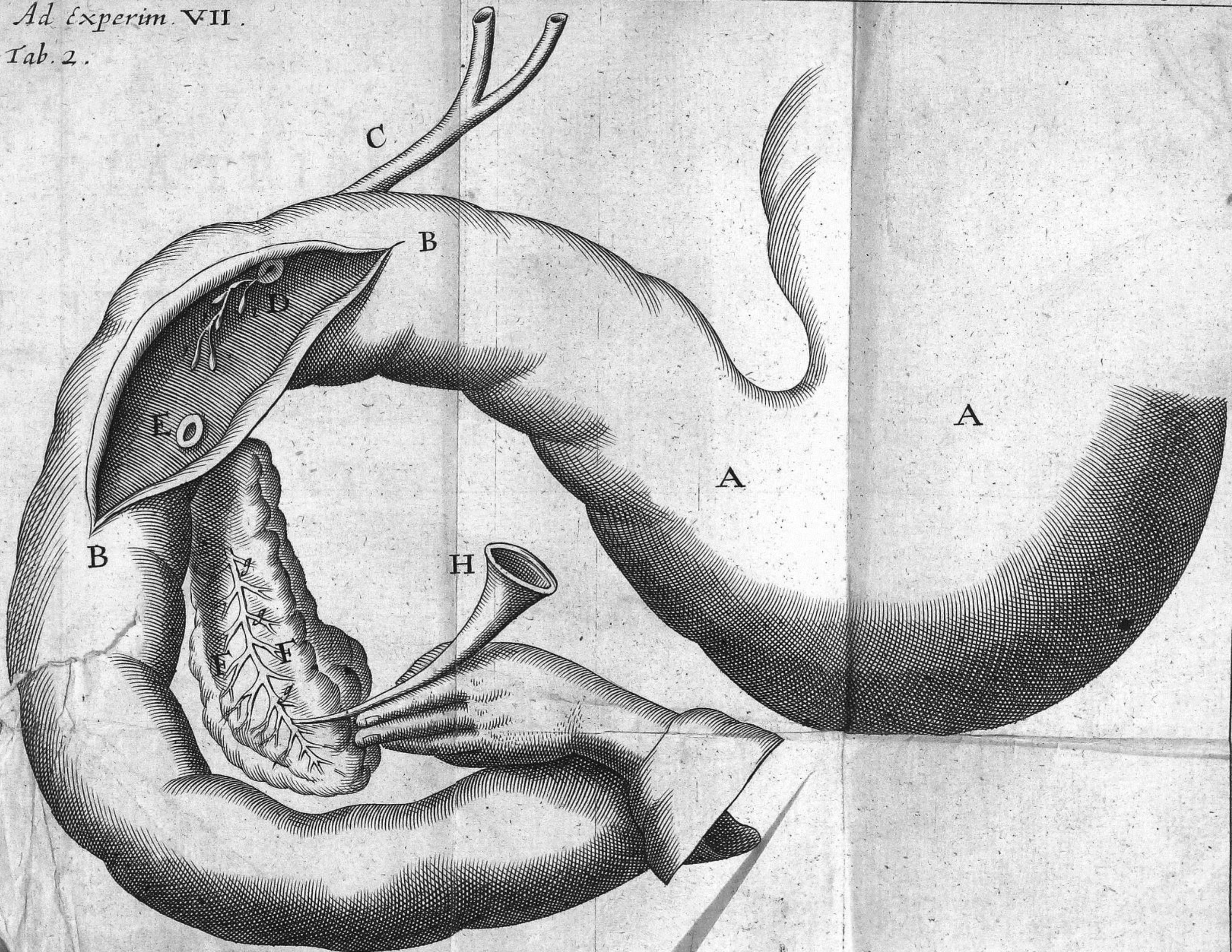
Cous lib. 6. sect. 7. subsect. 5. de morb.
vulg pridem annotavit.

Tab. 2. Explicatio.

- A. A. Ventriculi pars inferior.
- B. B. Intestinum duodenum incisum.
- C. Ductus cholidochus.
- D. Osculum ductus cholidochi.
- E. Osculum ductus pancreatici.
- F. F. Pancreatis portio superstes.
- g. g. g. Ductus pancreaticus usque ad cicatricem conspicuus.
- H. Tubulus aeneus.
- i. i. i. i. Guttulæ mercurii per tubulum in ductum Pancreatis immisi, ex osculo ductus cholidochi proruente.

Ad Experim. VII.

Tab. 2.

DIA-

DIA TRIBE

DE

LYMPHIA

& genuino

PANCREATIS

USU.

ANNE

Capitaine

ANNE

1811

DIA TRIBE
DE
LYMPHA
& Uſu Pancreatis.

C A P. I.

Προλεγόμενα de *Lympha*, ejusque cum
ingestis connubio.

Possem equidem de Uſu Pancrea-
tis dicturus Experimentis nostris,
firmissimis almæ veritatis telis im-
pugnare, ac plerorumque quæ hacte-
nus de Pancreate prodierunt opinio-
nes (quibus aliquot modernorum li-
bri stipati sunt) refellere, ne autem Θέσιν
mentemque nostram ceu obstrepero ca-
pite vel invito obtrudere videamur,
in limine quædam animi sensa expri-
mere ac prælibare liceat ceu observa-
tiones, ex quibus Experimentorum

E

no-

nostrorum finis, veritas sponte micare occipiat.

Vidi quidem hactenus' passim ab authoribus, felicis nostri in Medicina seculi auspiciibus animadversum fuisse, quām splendidis rivulis, alta olim caligine sepultis, aqua quædam limpidissima in corpore nostro decurrat, placi-doque motu per varias cataractulas devolvatur, de quibus priori seculo ne cogitatum quidem unquam fuit: hanc *lymphæ* nomine satis adæquatè notārunt. Vidi & ex altera parte fertilissimum glandularum campum satis feli-citer emensum, unamquamque verò laticem suum fundere, aut aliò per peculiare vas excretorium sibi à Natura concessum eructare, quarum quoque messem prædivitè apud aliquot Authores in suis Adeno-graphiis videre est. Interim mihi altius rem perpendenti spicilegium aliquod superesse, & ex aliquot phænomenis penitiora quædam circa hunc laticem occurrisse videban-tur, quām vel hactenus Authorum mo-

numen-

numentis consignata memini. Singula
hac vice exposuſſe supersedeo, Lym-
pha certè multa ſuo tegit involucro mi-
randa, adhuc rimanda. Quæ ad Uſum
Pancreatis (de quò dicere cœpimus) il-
luſtrandum faciunt, hac vice adduſſe
ſufficient.

Primas autem menti faces accendit
jucunda at obſcura ſanguinis ſpecula-
tio, quæ anxiuſ me jam à longo tem-
pore, & meritò Medicuſ tenet, dum
tot inde, ne dicam universa in corpus
noſtrum mala redundant; imprimis ve-
rò ſequentes obſervationes. 1. Vidi in
diverſis extispiciis aquaſ hanc roſci-
dam ſuis elapſam canaliculis, ductu præ-
ſertim thoracico exantlatam à frigore
gelatinæ instar congelascere; vaſculo
autem exceptam pruniſ imposito, in
ſimilem gelatinam concreſcere. 2. Vi-
di huic conſinilem, crassiorem tamen
(nec ſine ratione) ſanguinis, præſertim
in morbo affectis undecunque emiſſi
ſuperficieſ, ceu pelliculam interdum
obtegere, uti bene notat acutissimus

Malpighius : imò in ipsam sanguinis molem demergi , eique uniri intimè , ut inde fibras quarum beneficio cohæreat & à frigore concrescat mutuari mihi firmiter persuaderem. Ipsum denique serum innatans divaporatione inspissari instar albuminis sæpiusculè observavi.

3. Probè perpendi ejusdem prosapiæ laticem Chylo , futuri sanguinis rudimento per omnes ejus tramites affundi , ipsi uniri intimè , & esse inseparabilem ac perpetuum ejus comitem , quod deinceps clariùs patebit.

Hæc ita pensitando varia suspicari mentem subierunt , & ex penitiori horum scrutinio omnino collegi , majus forsan in hoc latice contineri Naturæ mysterium , quàm vel hactenus ab Authoribus animadversum sciam , dum sanguinis initia , incrementa atque progressus non nisi sub hujus auspiciis peraguntur , quod nunc sensim per membra demonstrare aggredior : imò hunc potissimum Cruoris ac molis sanguineæ (si non omnem) constituere partem

tem ; facile adductus fui , ut crederem.

Naturam itaque tanquam filum Ariadnæum sequamur & incipiamus cum ista in limine , ubi materia proximè in sanguinem convertenda ac pabulum subministratur. In ore , inquam , non sufficit benignæ matri , ut palatum totumque oris isthmum membranâ glandulis innumeris confertâ succingeret , singulas osculo donaret , quo perpetim humorem quendam subviscidum eructarent : addidit insuper juges fontes , tum ponè aures , tum juxtâ maxillam inferiorem , scaturientes , qui laticem suum roscidum cùm alias , tum verò præcipue tempore masticationis per peculiares tubulos effunderent , qua de re vide Clariss. *Stenon. de glandul. oris.* Hunc ita laticem cùm aliis usibus , tum verò præprimis alimentis masticatis imbuedis ac irrigandis inservire apud omnes est in confessio : adeo ut hisce ita commutatis ac salivali humiditate probè perfusis jam novus succus futuri sanguinis

incrementum refurgat. Hic modò deglutitus, ac in ventriculum per ḡlam roscidam, glandulis itidem miliaribus involucribus præprimis confertam detrusus ac devolutus ulteriori maceratio- ni sub ubere laticis affluentia, subjicitur. Alluit nempe eôdem humor quidam subviscidus, in nonnullis animalibus per glandulas, in ventriculo suillo præsertim conspicuus, quas tamen in hominis videre mihi hactenus datum non fuit, (& vereor ne qui has in ventriculo humano, nodum in scirpo quærant, etsi eas, quasi pluries sibi visas egregiè verbis quondam *Lutetiis Pari- sior.* depingere memini Joh. Baptif. Dionysium, Med. Regium) Affluit nihilominus ac manat humor ubertim, uti ex Anatome ventriculi clare patet, dum quoties hunc absterferis, toties denuo, vel ad nauseam usque redundat. In ventriculo latex ille (quem nonnullis fermenti nomine insignire visum fuit) cum alimentis & ingestorum mole confunditur, subigitur, pinsitur quasi, eo-
rum

rum intimos recessus pervadit ac penetralia subit, ita concretionis vinculum dissolvit. Hinc per pylorum detrusa, simul ac intestinalum districtum ingrediuntur, ab insigni glandularum caterva in principio duodeni consita denuo irrorantur.

Modò ante *ductus Pancreatici* osculum placido motu ac ceu testudineo gradu devolvuntur. Quale hic symbolum *Pancreas*, glandularum intestinalium maxima conferat, deinceps judicaveris. Jam in reliquorum intestinalum tubulum provoluta, à *Glandulis intestinalibus* (quarum Historiam *Nob. Dom. Job. Conrad. Peyer, Fautor & Amicus singularis* nuper orbi literario exhibuit) denuo assumpta irrigantur. Ex intestinalis pars chyli purissima, tremor ac flos lacteorum oscula subit, & per mesenterium glandulis innumeris consitum (in hunc nec alium forsitan finem) tanquam par roscidum ambulacrum deferunt ad *Pancreas mesenterii*, ubi ceu in cisterna uberiori lympha diluitur. Hinc

ad *Receptaculum* decurrit, ubi ab omnibus microcosmi cardinibus, tanquam ad Oceanum confluentibus rivulis, limpidissimis ejus undis mergitur. Ascendit abhinc secundo flumine leni diaphragmatis aërisque interclusi mollicellâ pressione, inter arteriolas variè canalem scandentes atque verberantes, satisque longum ac æstuosum in fervido pectore iter conficit usque ad subclaviam seu axillarem, & ecce novum hujus mysterii monumentum atque *τεκμήσον* luctulentum, cataractam nempe, quam juxta ductus chyliferi insertionem ceu jugem fontem, nec aliò posuit æternus ac sapientissimus rerum conditor, quo laticem suum super advenam Chylum placidissimè effunderet, ut ita perfusus ac uberrimè dilutus, nec antē in sanguinis massam ac Naturæ gremium concedat. Hydraulicam hanc partium structuram atque mirabilem fabricam ceu notatu ob nobilem ejus usum dignissimam penes me curiosè asservo, uti supra in *Experimento V.* annotavi.

C A P.

C A P. II.

*De Laticis lymphici chylo affusi dif-
ferentia.*

IN priori capite demonstravimus, ali-
mentis assumptis atque chylo per to-
tum eorum stadium laticem lymphati-
cum affundi, ipsis commisceri atque u-
niri intimè. Partes insuper plures hy-
draulicas hinc inde in via sapientissimè
dispositas ostendimus, quæ penum suum
perpetim prætereunti affundant chylo.
Duplicis interea generis laticem chylum
haurire notamus, ex glandulis nimirum
conglomeratis, dein congregatis pro-
fluentem. Illum suppeditant glandulæ
in ore, gula, ventriculo aut ejus con-
finiis consitæ. In diversis animalibus va-
riam quoque hîc atque diversam depre-
henderis partium hydraulicarum fabri-
cam. Pancreas item, glandulæ deni-
que intestinales.

Viscidior ac crassior conglomerata-

rum succus videtur. Ita enim forsan de-
cuit, ut eadē opera tubulum intesti-
norum obliniret, & ita contra contento-
rum injurias, ut loquitur Nob. *Helmon-
tius* loricaret. Observamus namque quo-
tidie in Praxi fæva ac crudelia ab hujus
penuria atque absentia symptomata,
cardialgias cumprimis, ut solida vix per
horulam tolerent ægri, sed mox revo-
mere cogantur, & ita lento nonnun-
quam morte confiantur. Eiusmodi la-
be laborantem non ita pridem cremore
hordei, vero mulciminis ac linimenti
hujus naturalis *άντιβαλλομένω*, atque suc-
co Cancrorum fluviatilium recens ex-
presso bis quotidie sumptis, postquam
per semestre temporis spatium vel mol-
liusculæ carnis frustulum vix per leve
momentum toleravit, à diro hoc malo
intra tres septimanas feliciter restitui, ut
posthac omnis generis fercula impunē
comedere ac retinere potuerit. Purgan-
tia & acria omnia in hoc casu summè
noxia ac deleteria nostri, quibus car-
nifices aliaque hujus farinæ generis hu-
mani

mani carcinomata quacunque affecti calamitate adire consuetum est, magno ſuo experiuntur damno ac detrimento irreparabili, ita nempe partes ſpolio hoc exutæ ac denudatæ magis abraduntur, laeduntur atque lacerantur, tandemque in ulcus degenerat immedicable, corrigibilis aliàs excoriatio: probabile eſt in lienteria quæ à gravi dysenteria oritur ob muci intestinalis abſtraktionem ac crenbram abrasionem celerem fieri assumptorum vix dum immutatorum transi- tum, etenim moram quæ ad concoctionem ac chyli distributionem requiritur ipsis vix concedunt intestina, clypeo ſuo ſpoliata, quin eorum impatientia cele- riter eliminant quicquid eorum ſenſa- tioni moleſtum percipiunt. Alter, quem conglobatæ ſuffundunt latex per ductus lymphicos, poſtquam chylus assumpto- rum cancellos ac colatoria jam exceſſit, purior eſt atque limpidior, immedia- tè cum chylo ſanguinis maſſæ inferen- dus. Uterque ejusdem proſapiæ, & na- tales ſuos debere videtur latici ſeu fero- fan-

sanguinis ex vasis sanguiferis in diversa glandularum filtra exundanti, percolato, quarum eadem est substantia, eadem quoque vasa afferentia, ut infrà pluribus explicabitur. Differunt autem secundùm quædam accidentia, nec sine ratione. In illo, quem conglomeratæ suppeditant *dissolvens* aliquod *menstruum* latere jam plures hariolati sunt. Non menstruum aliquod Chymicum Stygiam ac vitriolicam ponticitatem spirans, quale Naturæ forsan minùs conveniret: neque Acidum uti ex gustu, qui Anatomiam vel à limine salutavit facile deprehenderit. Certe mihi multo-
ties id experiunti nihil acidi occurrit, et si sapor acidus se facile prodat & instru-
mentum gustûs acriter feriat.

C A P. III.

Digressio de Menstruo Ventriculi.

DE latice in ventriculo ejusque con-
finiis ingestis afluente alimentis jam
suprà

suprà dictum fuit: certum est quoque hoc, nec alio dissolvente cibos in liquamen redigi atque converti (quod deinceps clariùs patebit) nec quisquam inter modernos Anatomicos de hoc dubitat: modus autem quo id præstet atque chylificet adhuc in obscuro versari videtur. Diu in ea fui sententia, Alimenta in ore dentibus confringi ac comminui, aut in Ventriculo hisce deficiētibus aliis subsidiis conteri, sicut in gammaris, mugile pisce ac volatilibus non nullis observavi. In ore dum volvuntur salivali humiditate intimè imbui atque perfundi, in ventriculo aut ejus confiniis, intestinis, toto denique assumptorum stadio probè latice, de quo jam supra dictum fuit, irrigari, variè vario fibrarum motu volvi, calore insuper loci, saltem in iis animalibus quæ attactu calent, tanquam in Balneo vaporis digeri: laticem ita intima assumptorum penetralia subire, salinum eorum vinculum dissolvere, tandem constrictione fibrarum ventriculi & intesti-

norum exprimi iterum ac emulgeri sub specie tremoris, succum nimirum seu laticem subviscidum particulis nutritiis gravidum, qui oscula vasorum lacteorum sivebeat, & ad sanguinis massam sub specie chyli deferatur.

Hunc emulsionis verum esse $\chi\nu\lambda\omega\sigma\omega\varsigma$ modum, quo cibi mechanicè solvantur, existimavi, nec temere, siquidem hanc meam sententiam aliquot Experimenta circa chylificationem instituta confirmare videbantur.

Canes non nisi ossibus nutriti per dies aliquot, tandemque strangulatos cultro anatomico subjeci. In scybalis ossium fragmenta, eâ ferè formâ quâ ea de voraverant, reperi solida. Idem testantur ii qui in Officinis *album græcum* tractant. In toto intestinorum tractu ejusmodi ossicula, exsucca tamen deprehendi: unde ab initio intuli, nullum aliud dari dissolvens menstruum (aliâs & solidiora ossicula, cum ossa sint ad æquatum canum alimentum, dissolveret) præter istum laticem ventriculi, qui di-
cto

cto modo alimentorum penetralia subeat, particulas alibiles imbibat ac complexui suo involvat, ut ita gravidus atque particulis nutritiis onustus iterum sub specie chyli constrictione fibrarum exprimatur & emulgeatur.

Gens aërea hisce ad stipulari videbatur. Pleraque volatilium durissima grana, priùs in *bulbo glanduloso ventriculi* emollita, humore viscido perfusa ac macerata, in ventriculo ceu molendino fortissimis musculis instructo attritu comminuunt, succumque alibilem exprimunt.

Præterea qui studiis impallescunt, tristitia aut mœrore afficiuntur, adeoque spiritus animales à $\chi\nu\lambda\omega\sigma\epsilon\omega\varsigma$ officina avocant, fibras blandâ horum inflazione ac inspiratione privant & segniter concoquunt. Vix denique ejusmodi menstruum univ ersale, quod indifferenter quorumvis corporum naturalium poros subeat, compagem dissolvat, solida cum liquidis, aquosa, pinguia & oleosa in pultem ac uniformem cremonem

rem reducat concipere aut ulla ratione mihi imaginari potui. At verò latex ille ventriculi subviscidus dum cum istis subigitur, porosque ingestorum subit, & iterum soluto quasi concretionis vinculo sub specie tremoris beneficio fibrarum exprimitur, lentore suo atque visciditate diversa motu, figura, magnitudine, &c. corpuscula complecti & ita succum blandum & æquabilem ceu liquamen exhibere posse, mihi quidem videbatur. Hunc solutionis modum adjuvare videbatur saltem in iis animalibus, quæ attactu calent *Digestio*. Vidi mineram ḥ vitro Hermetice conclusam in Balneo vaporis per sex septimanas positam in meram pultem fusam & liquatam fuisse. Ossicula pedum suillorum macerantur oleo olivarum, tandemque ita emolliuntur, ut gulonibus ac delicatulis cedant in escam mollicellam, præ aliis ab iis expetitam. Digestionis efficacia vide doctissimam *Epiſtolam Languelotti ad Naturæ Curiosos*. Hæc recludit quæ ignis vehementiam elu-

eludunt corpora. Intestino nempe particularum motu, repetita sæpiùs earum allisione, concussione & exagitatione tandem particularum nexus dissolvitur, corporum compages reservatur, & sic juxta illud,

*Gutta cavat lapides non vi, sed
sæpe cadendo.*

C A P. IV.

Experimenta aliquot χύλωσιν illustrantia.

ANNO 1680. flagrante Syrio cùm ingenti vi serpentum premerentur in Monastario Carthusianorum nobis vicino villici, adeò ut cremorem lactis à grege collecti clanculum lingerent atque suffurarentur ingrati hospites, simul porcorum qui lacte saginabantur rostra ferirent atque lethales ictus infligerent ut tumidis rostris novem porci interierint, tandem in hostem inquilinum inquirere consultum fuit. Pavimento itaque fulis sublato, bajuli in

F terri-

terribiles serpentum cumulos inciderunt, qui statim ad lucis aspectum volvendo atque serpendo diffluxerunt & in cryptas inaccessas se seceperunt, præsertim grandiores bestiæ. Interea attoniti isti inveniendorum incerti festinanter, dum ita diffluebant ultra ducentos trucidârunt. Ovorum ingentes racemos invenerunt, in quibus, matu- rioribus forsan, pulli jam volvebantur vivaces. Ex interfectorum numero aliquot obtinui, & ex iis sal volatile ac spiritum vi ignis prolicui. Fœmellam omnium maximam ac longissimam cum *Clariss. Dom. Doct. Wepfero, Affine charissimo*, dissecui, & assumptorum sta- dium, gulam nempe, ventriculum ac in- testina cum primis perlustravi. Gula in- gens, in plicas collecta ac corrugata, apparuit, oris capacitatem, si extenda- tur, excedit. Tunica expansa tenuis ac papyracea apparuit: arctè tamen con- stringitur atque in rugas colligitur. In progressu ventriculi membranam con- stituit fibrosam prætenuem ac diapha- nam:

nam: fortiter tamen & hæc constricta erat ac corrugata, ut vi diduci & explicari necesse habuerit. Interiùs aliâ membranâ obtegabatur, proin crassior & albicans eôdem apparuit. Incidi abhinc ventriculum & contenta sedulò perlustravi. Erant autem liquamen mucagineum, ranarum atque scarabæorum reliquiae. Pedem ranæ posteriorem examini & curiosè examinavi. Femur ventriculo illatum jam in liquamen conversum & ossiculum denudatum, in extremitate jam emollitum, attritum ac comminutum fuit. Tibia in atrio ventriculi hærens non illibata, tantam tamen solventis efficaciam nondum experta fuit. Reliqua liquefcere jam occipiebant, exceptis scarabæorum crustis, quæ integræ adhuc repertæ fuerunt. Ventriculum dein inversum à fordibus mundavi ac probè elui. Tunica ejus interior, albicans, nonnisi congeries innumerarum glandularum sphæricarum videbatur, forma pyramidali versùs gulam assurgens. Verè glandulosa apparet, fundum

ventriculi usque ad pylorum investit. Microscopium postea adhibui; elegan-
tissimè dispositæ apparuerunt, molecu-
læ rotundæ ac sphæricæ, singulas va-
scula sanguifera alluebant pulcrè emi-
cantia. Cæterùm mucus seu latex sub-
viscidus haut obscurè conspiciebatur,
qui exactè cum contentis subigi ac mi-
sceri visus fuit. Hunc dictas glandulas
fundere nemo Anatomicus ambigere
potuisset. Pylorum claudebat circulus
fibrosus, fortis constrictor. Hic distri-
ctum tunicæ glandulosæ terminat. In-
fra hunc facculum videre fuit, ceu se-
cundum ac parvum ventriculum, qui
alio circulo inferiùs clauditur. Tunc de-
mum orditur intestinorum tubulus. Nul-
las in his glandulas observavi, sed la-
ciniæ seu potiùs plicas tortuosè ac pa-
rallelè dispositas, pulcrè per intestinu-
lorum tunicas transparentes, sicut in
ranarum intestinis videntur. Copiosum
mucum fundunt quemadmodum ovi-
ductus rugæ in gallinis. Plurimas insu-
per intestinorum revolutiones vidi,

non-

nonnullibi insignes structuras, (nam & vivos dissecui) æquè ac in ranarum intestinulis dum vivæ secantur observatur. Contenta intestinorum erant chyloſa atque pultacea, siccata in tenuissimum pollinem redigi potuissent levi digitorum attritu, nullas ne scarabæorum quidem solutu difficultum inveni reliquias indigestas. Osculum ductūs pancreatici sub altero circulo ventriculi fibroſo prominulum in intestinum hiabat. Pancreas erat parvum, ferè rotundum. Vesicula fellis turgidula vidente humore, longissimo canaliculo donata, extra hæpatis pomæria erat posita. Hujus autem canalis progressus visum in hoc extispicio subterfugit, in aliis eundem prope ductus pancreatici insertionem in intestinum terminari observavi. Reliqua cùm minùs ad rem faciant subnectere superfedeo.

Dissecui alias Noctuam, dum hæc circa chylificationem meditabar. Ad ventriculum proin cultrum præprimis dirigebam, ejusque contenta luci ex-

posita diligenter perlustravi: Erant autem potissimum ranæ dilaniatæ. Carnes jam in mucaginem fundi ac quasi liquari; ossicula verò iis absumptis sensim denudari deprehendi. Pedem dein ranæ posteriorem (quem adhuc inter alia Curiosa asservo) exemi. Tibia, quæ adhuc in gula hærebat, integra cum tarso, ceu illibata extitit: femur contrà ventriculo illatum jam fundi, & in liquamen converti videbatur: utrumque ossis extremum (quod attritu comminui alias existimavi) adhuc integrum; in medio (quod parietes ventriculi contingere & atterere non poterant) diminutum, attenuatum, & vix pili crassities superfuit, quin penitus consumptum, & in liquorem conversum fuisset: uti cuivis curioso monstrare possum. Ventriculus autem membranaceus extitit, nec ita validus, qualem mihi imaginatus fueram, & pro ossiculorum attritione requireretur.

Idem mihi in Milvo videre contigit, & in serpente prægrandi non ita pridem,

illi

illi tamen ventriculos prorsus membranaceos, hi verò papyraceos obtinent. In plerisque reptilibus, amphibiis, ac piscibus idem observare est, in quibus calor deficit & ita digestionis vim, de qua suprà, annihilant. Tandem verò pro digestione, emollitione & exprefſione fucci alimentarii contentis in ventriculo mora non conceditur.

C A P. V.

De vero Ciborum Dissolvente.

EX modo enumeratis Experimentis utique didici, in muco illo ventriculi, quem in omnium, quæ hucusque dissecare contigit, animalium $\pi\circ\varphi\omega$ alimentorum ubere manare observavi, vigeret aliquod dissolvens subtilius, quod alimenta in ejusmodi liquamen resolvat. Idem me docuit Venerandus noster *Wepferus* in hisce versatissimus. Etsi enim probabilis ac mechanica videbatur supra memorata ciborum solutio, la-

ticis nempe viscidiusculi commixtio atque digestio cum cibis, fibrillarum constrictio & expressio succi particulis nutritiis gravi, vix tamen concipi posset quomodo tam brevi temporis spatio liquefcerent ossicula in ventriculo pene membranaceo ac papyraceo, v. g. serpentum, in quo nullus calor viget pro digestione, neque robur inest tunicis aut machinamenta pro attritione sicuti gallinis.

Interim nec acidum illud ventriculi, quod quidam facta inductione ex ructibus acidis & chalybeatorum assumptorum sulphureo odore (aliunde sanè derivando) arguunt, mihi imaginari potui, utpote quod præterquam, quod ratione suæ aciditatis non omnis generis cibos dissolveret, ipsamet fides Anatomica redarguit, dum nullum ejusmodi stigma acidum in Ventriculo, etsi studiosè in Canibus post longas inedias unico securis ictu (ne regurgitaret forsan bilis supernè) imperfectis quæsierim, ostendere aut gustu percipere potui.

Ne-

Neque Acidum illud menstruum ascendit ex Pancreate; neque aspiratur odor fermenti ex liene ad mentem *Helmontii*, quia ablato uno vel altero concoctio nihilominus perficitur, uti docent Experimenta.

Quid verò illud sit, & quale menstruum, quo cibi sicuti glacies in aqua tepida liquefcunt; sicuti illud jam sæpius à me in plurium Animalium dissectionibus observatum fuit, explicatu difficillimum reor.

Ut autem & nostros nervos intendamus, ex Anatomia, fida rerum medicarum magistra menstrui hujus in dolem discamus, & laticis qui ubertim ingestorum massæ affluit fontes ac scaturigines lustremus, quò utrùm in ipso, in quo acquiescere possit animus sciendi cupidus inveniamus constet. Profluit autem latex noster plerumque ex glandulis, in ventriculo hominis & plurium animalium ex membrana secretoria, glandulosæ æmula, uti jam supra innui. Neque verò secretionem nullam, nisi

per glandulas fieri mihi persuadere possum, sicuti nonnulli vanè contendunt. Ad utrumque autem fecerniculum necesse est ut affluat per vasa, quippe in ipsa parte latere non potest, cùm vix mora concedatur ipsi, quin quoties hunc in Ventriculi Anatomie abstaseris, toties denuo profluit, & ita innatum, quod nonnulli hariolantur, fermentum sexcenties abstergeret ac elueret. Vasorum autem afferentium nulla præter *arterias* atque *nervos* nostrum vidit seculum.

Ex *arteriis* laticem illum subviscidum promanare nullus dupito; quippe in massa sanguinea ejusmodi liquorem reperire est, uti supra jam indigitatum fuit; ipsum verò ex nervis derivare, utpote nimis crassum, quàm ut subtilissimos nervorum canaliculos tanta luxurie perfluat, non possumus. Utrùm huic insit aliquit *Salini*, cuius ratione ciborum cæmentum salinum ac concretiōnis vinculum dissolvat, aut effervescentio cum ipsis, particularum divortium

pa-

pariat, certò determinare nequeo. Etsi enim non inficiandum laticem ventriculi, pancreatis & aliarum glandularum plerumque subsalsum deprehendi, *Salinum* tamen illud, quicquid tandem fuerit, vix tantæ videtur virtutis & efficaciæ, ut omnis generis cibos in pultem meram convertat; qui tamen omnis generis salia tum alcalia, tum acida continent, cum quibus indifferenter effervescere, & ita particularum divortium parcere Experimenta Chymica credere vetant.

Nec verò à simplici percolatione mucum ventriculi in tantam activitatem evahi posse fana ratio suadet, quippe sublimior virtus quam à simplici fecerniculi stomachici fabrica derivanda in hoc menstruo gliscit. *Nervi* secundo loco ad ventriculum feruntur insignes. Nec verò ad ventriculum tantum, sed ad omnes glandulas, ubiubi sitas, ex quibus lympha seu latex noster cibis ac chylo affundendus profluit ac promanat. Suum proin idque maximi momenti quin

quin symbolum huc conferant nervi, non sinit dubitare Experientia Anatomica. Ad quid enim prægrandes nervi stomachici, & reliquarum glandularum insignes plexus nervosi? Certè majores sunt, quàm ut earum motui, sensationi aut nutritioni infervire debeant; minores autem ad musculos féruntur in quibus stupendam, vix ulli mortalium fatis explicitam vim ac energiam exferunt spiritus animales, dum minorum musculus ingens pondus elevare valet. Dissecui (ut vel hoc addam) non ita pridem ventriculum suillum. In uno latere à *καρδίᾳ* usque ad *πύλων* ultra vingt propagines nervorum stomachicorum pulcrè transparentes, usque ad fundum ventriculi tortuosè excurrentes annumeravi. Nemo sanè Anatomicus tantam nervorum luxuriem atque ramificationem prodigam, (nam si ex altero latere numeratæ fuissent, quadraginta propagines nervulorum, numerum constituisserent) vel ventriculi motui, dum musculus ingentis virtutis vix notabili aut

aut spectabili nervulo, omnem suæ machinæ vim advehente instruitur; neque ſenſationi, quippe ad hanc vel minor ſpirituum copia ſufficit; neque nutritioni (de qua deinceps) adſcribere poſſet: Spiritus tamen animales in hunc uberè convehere ex eorum mole facile judicabit.

Ex hac partium ſtructura ac fabrica æquus rerum æſtimator non poſteſt non Spiritus animales per nervos ſtomachi- cos advectos, lati ci ventriculi ſubvisci- do inclusos & ita ceu ve hicu lo adæqua- to maſſæ alimentorum ingeſtos Conco- cti oniſ ſeu diſſolutioniſ Ciborum autho- res & actores conſtituere. Etenim, ſi ha- riolari licet ea videtur $\tau\tilde{\alpha}\nu\ \dot{\chi}\nu\circ\mu\dot{\chi}\nu\tau\omega\nu$ ſpirituum animalium indoles, ut cùm ſint omnium conſenſu corpora ſubtiliſ- ſima, maximæque activitatis motu ſuum, cuiunque maſſæ ingeſti, ſecun- dūm regulam motū inconcuſſam per- petuare nitantur, itaque quicquid eo- rum motui obſiſtit adoriuntur, in alias particulas incidentes ac impingentes eas

diffri-

diffringunt, aliove modo dissociant atque è sedibus suis proturbant, donec motus sui immunitate potiti, materiam subegerint, in uniformem massam reduxerint, & ita conquiescunt dum meare ac remeare per massam datur liberè.

Quemvis proin corporum nexum adriuntur, repagula effringunt, particulas exagitant, concutiunt, earundem divortium pariunt & ita ciborum vincula dissolvunt, motum cuiusque animalis naturæ convenientem ciborum particulis imprimentes, chylum cuivis animalium speciei convenientem, efficiunt, & ipso ita vitalitis charactere insigniunt.

Etenim si ex lege motûs indigestionis actu durissima corpora mixta resolvi & in liquamen redigi possunt, sicuti me vidisse jam supra innui, & Experimenta chymica palam faciunt, dum indesinenti particularum motu & exagitatione *artificiali* compages corporum ac particularum nexus dissolvitur; quidni juxta eandem regulam motûs spirituum animalium ὥσπερ ac motu *naturali*, à fa-

pien-

pientissimo rerum Conditore ipsis impresso, tot phalangibus *artifitali* excellentiore, cibi etsi modo sapientissimo mechanicè nihilominus resolverentur, & in liquamen mediante latice subviscido, omnis generis particulas inviscante, atque chylum redigerentur.

Nihil fere est præterea quod ignis vehementiæ resistat ineluctabile, nec nisi ob motus sui perniciatem ac rapiditatem, id accidit. Spiritus animales, etsi naturæ non igneæ, æquè tamen mobiles & mobilissimi; non evehunt particulas dissolutas, sed tantùm dissolvunt ac liquant.

Nec mirabitur, quomodo Cibos dissolvant, qui stupendam eorum vim elasticam in motu musculorum secum altiori mentis trutinâ pensitaverit, quem tamen perfici mechanicè, etsi nemo haetenus modum & rationem assequi potuerit, dubitare non licet.

Cibus itaque cum appetitu sumptus nervorum extremitates in transitu ac πόρων obvias, præsertim circa superius orifi-

orificium ventriculi blandè afficit, spiritusque horum incolas voluptate quādam perfundit; hinc illi leniter perculsi placido motu ac undulatione accurrunt, & jam refectione quādam ac voluptate fruuntur: quod quivis in seipso experi-ri potest. Blandâ hac affluentâ atque irradiatione latici fores adaperiunt, oscula tum arteriarum tum tunicæ glan-dulosæ pandunt atque referant, quò cum isto in via nupti spiritus massam a-limentariam irrorent, cum ea subigun-tur, beneficio fibrarum motricium ven-triculi eadem opera inspiratarum pin-santur, & intimé ingeruntur. Maxi-mæ autem, ut supra dictum fuit cùm sint activitatis, secundùm leges motus massæ alimentariæ ingestæ non conquie-scunt, donec motus sui integritate potiti, nihilque supereft quod liberum ipsis transitum neget: tandem massam ita subactam & secundùm sui motus regulam elaboratam eōdem inspirant & ipso jam vitalitatis charactere insigniunt. Ita si ingerantur cibi, concoctione le-giti-

gitima non, neque sanitate frustrabitur homo. Hinc etiam est quòd paulò dete-
rior sed *suavior* cibus ac potus, meliori
quidem at ingrato sit præferendus.

Et hic verus dissolutionis ciborum
& modus mechanicus mihi quidem vi-
detur *Archæus Helmontii*, qui si nostra
ætate stupendam *Willisii atque Louveri*
in rimandis nervorum ramificationibus
& spirituum natura scrutanda solertiam
vidisset, utique Archæi sui existentiam
magis Philosophicè cognovisset. Hæc
forsan est vis animæ *Chylifica Vete-
rum*, quorum oculos penitior Anato-
mia fugit.

Utrum verò Spiritus animales hanc
sibi demandatam circa chylificationem
provinciam exsequantur, fermentatio-
ne quadam, ceu indicto cibis bello,
adeò ut particulæ spirituum nitro-aë-
ræ, cum ciborum salino - sulphureis
effervescant & ita particularum divor-
tium pariant, sicuti nonnulli arbitran-
tur, rationi minus consentaneum vide-
tur. Nulla enim fit ejusmodi efferve-

scentia nisi inter alcali & acidum, quod Experimenta Chymica clarè demonstrant. Spiritus autem animales sive alcali, sive, ut ipsi perhibent (ceu particulas nitro-aëreas) acidum fingas, non dissolverent omnis generis cibos, diversi generis salia continentes, tum alcalia, tum acida, uti nobis quotidie promiscuè cedunt in alimentum.

C A P. VI.

Spiritus animales per nervos stomachicos advectos & mediante latice subviscido cum cibis subactos eosdem dissolvere probatur.

Spiritus esse quasi universale menstruum, quod indifferenter quorumvis ciborum nexum adoriatur (etsi nonnulla eorundem vim eludant corpora mixta) superiori capite fusius declaratum fuit. Supereft ut circa abstrusum hoc dogma saltem *Φαυρόπλυντα* quædam afferamus quibus ejusdem probabilit-

bilitas (donec dies meliora docuerit) faltem elucescat. Nolo autem hīc fal-
cem in alienam messem immittere, &
in spirituum animalium naturam ac in-
dolem, nemini adhuc mortaliū fatis,
quantum quidem scio perspectam aut
explicitam inquirere. Interim particulis
ipſos constare aëreis (aut juxta *Clariss.
Dom. Doct. Mayow*, nitro-aëris) ratio-
ni maximè consonum videtur. Nihil e-
nim in rerum Natura invenire est, quod
tantæ sit virtutis & efficaciæ, quantæ
particulæ aëreæ (nī forfan destructo-
rem ignem excipere volueris,) sicut cla-
rè loquuntur *Experimenta Illustriss.
Dom. Boyle*, *de aëris vi elastica*, &
Tractat. Clariss. D. D. Mayow. Aër
certè videtur universale illud temporis
menstruum, quo edax rerum audit.
Spiritus itaque animales ceu naturæ aë-
reæ, solvendis ac digerendis cibis esse
peridoneos suadere videntur observatio-
nes physicæ plures, cum primis autem
quod è vesica piscium natatoria, aditus
per canalem in ventriculum patet, in-

dicio utique probabili aëreum quoddam ad ciborum concoctionem conferre: prout *Clariss. D. D. Needham* animadversum fuit.

Cibi dum masticantur & in ore voluntantur non possunt non particulis aëreis ubertim imprægnari, quæ unà cum illis deglutiuntur. Panis insuper optimus & *εὐπεπλός* censetur vulgò, qui probè fermentatus ac coctus cavernulas plurimas obtinet, in quibus larga aëris quantitas continetur.

Aërem denique serenum atque tenuorem ad appetitum conciliandum crapulamque coquendam aptiorem, craf fiorem verò halitibusque noxiis inquinatum molestiam ventriculo creare & concoctioni minus convenire optimè notavit *Doctiss. D. D. Mayow*. Præterea spiritus animales concoctionis, sicut aliarum mirandarum in corpore actionum, authores & actores existere persuadere videtur, quòd illi, qui tristi nuntio percelluntur, tristitia aut mœrore afficiuntur, mulieres aut amasias suas depereunt,

stu-

studiis aut severioribus cogitationibus præsertim statim à pastu aufcultant, adeoque spiritus à $\chi\nu\lambda\omega\sigma\epsilon\omega\varsigma$ officina avocant, etiamsi mòdò esurient, nunc minimè appetunt nec esuriunt, comesta coacti non concoquunt, quin abhinc præcordia gravari sentiunt, singuli denique de $\delta\nu\sigma\pi\epsilon\psi\alpha$ conqueruntur, & vitiæ concoctionis indicia præbent haut obscura, hinc studiis impallescere literatos (qui illam malorum lernam, affectionem hypochondriacam non raro intempestivis studiis sibi accersunt) & mœrore siccari ossa in proverbium abiit.

Quomodo circa hæc Experimenta ac rei fidem facere possem sæpiusculè mente volvi: at qua ratione instituenda sint hactenus divinare nequii. Ligatis enim nervis paris vagi & intercostalis sub jugulari utraque in fasciculum collectis (quibus stomachici ortum suum debent) non possumus non omnem nervorum splanchnicorum fasciculum unà comprehendere, & ita tota œconomia natura-

lis labefactatur, nec mirum, si inde animal moriatur, uti olim Parisiis in molosso cum *Nobili Anglo*, *Domino Bolleris* expertus sum. Interim, donec tempus meliora docuerit vel illud Experimenti loco esse posset, quod Apoplecticos plerumque duplò plus, quam sani solebant, comedere atque digerere viderim. Cujus sanè *phantomav* vix aliam rationem assignare erit in promptu, quam quod spiritibus animalibus denegato per alias semitas influxu, uberioris ac copiosius per par vagum ac intercostale (quorum incolumitati præprimis studere matrem optimam notamus) ad viscera convehantur, quæ spiritibus uberioris perfusa ac inspirata, actiones suas vegetius ob-eunt.

Hæc circa chylificationem animi sensa suas jam ferre difficultates, qua nata videbantur. Etenim cùm proculdubio juxtam allatam hypothesin *spiritus animales* satis ubere affluant ac impendantur ad cibos dissolvendos, & forsan majori copia, quam ad ullum musculorum ad

ad motum animalem perficiendum si nervorum molem spectemus, videri posset insigni hac spirituum expensâ comedendo nos elanguescere, non vigorari ac refici, quod utique accideret, si spiritus animales dissolverent cibos effervescendo cum particulis salino-sulphureis, sicuti nonnulli arbitrantur, dum utrumque tam alcali, quam acidum effervescendo destruitur & abit in tertium quid, uti docent experimenta Chymica; ita nempe & spiritus pessum irent, & majori forsan copia, ac dum laboramus aut magni quid molimur.

At verò huic difficultati (quæ circa hæc versanti in limine statim mihi occurrebat) satis facere juxta nostram hypothesin est in promptu; dum spiritus animales solvendo ciborum nexum minimè interficiuntur ab ullo contrario (quod reverâ in cibis incolumentati ac individui conservationi destinatis vix concipio, nec ejusmodi pugnas amaré aut odia fovere Naturam in sua œconomia

verisimile est) itaque facile hoc metu liberabimur: quin tantum abest ut pessum eant, ut vel potius impingendo in alias ciborum particulias, vinculis ac compedibus suis solutas, (juxta potentissimam regulam motus) in consimilem secum motum rapiant, & ita unâ ad sanguinis massam delatæ eandem inspirant atque fermentant, hinc sanguinis motus citior, calor ac faciei color efflorescit, pulsus excitatior & ipse homo vegetior statim à pastu evadit.

C A P. VII.

De Conglobatarum latice lymphatico, ejusque cum succo alimentario con-nubio.

Claudimus nunc conglomeratarum rivulos: in perquirendis illis, laticeisque quem fundunt dotibus atque munis explicandis longior fui, non ut fal-
cem in alienam messem immitterem sed ut

VII. & Usu Pancreatis. 105
ut præmissis his usus genuinus pancreatis
sponte eluceat. Postquam itaque inte-
stinorum limites excesserunt, satque
conglomeratarum laticis bibere alimen-
ta, ad novam congregatarum lympham
properant limpidissimam. Limpidior hæc
est ac depuratior, ita nempe forsan de-
cuit, dum chylo affusa, citra organa
secretoria in ipsam sanguinis massam &
Naturæ gremium concedit. Conglo-
ratarum autem latex (uti jam supra di-
ctum fuit) est viscidior, impurior for-
san ac inverteratus, præsertim glandu-
larum intestinalium inferiorum, proin-
de percolatione opus habet, nec lacteo-
rum oscula subit, nisi ejus portio lim-
pidior; crassior verò ac effœtus humor
per intestinalium tubulum devolvitur
excrementitius in usus jam supra cita-
tos.

Nunc autem mesenterii districtum
subingressus chylus modò appellit ad
glandulam ejus maximam, pancreas
mesenterii *Asellio* dictam. In hanc om-
nes mesenterii rivuli fulgentissimi pe-

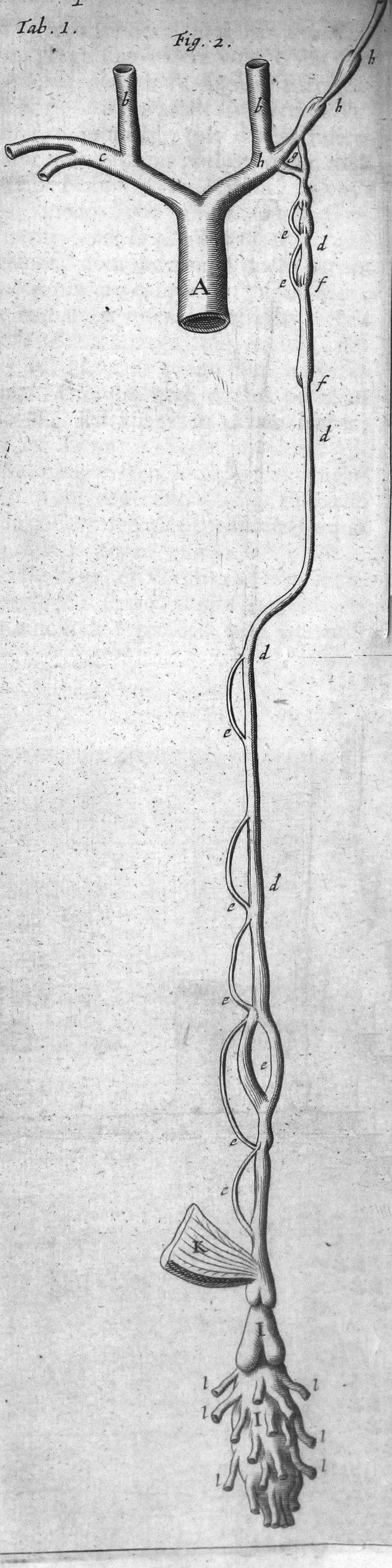
num suum effundunt & exonerant, si-
cut in ovibus canibusque, & adhuc nu-
per in talpa luculenter vidi. In hac no-
va lympha chylus diluitur. Abhinc ad
Receptaculum decurrit, uti jam supra
dictum fuit, ad quod omnes partium
inferiorum tendunt rivuli lymphatici.
In hoc, uti & reliquo ductu partium
circumsitarum motu & arteriarum vi-
bratione chylus cum lympha penitus
commiscetur, pinsitur, subigitur, ma-
gisque subtiliatur. Tandem antequam
ductus thoracicus penum suum in san-
guinis lacunam effundat ultima manus
imponitur in concursu ductus lymphati-
ci superioris, à celeberrimo *Stenonio*
descripti cum thoracico. In hoc mirum
Naturæ lusum observo, usque tamen
in eo conspirat, ut antequam venæ ca-
væ infundatur chylus, cum lympha à
partibus supernis scaturiente confunda-
tur. Ibi nempe fit confluges utriusque
liquoris ac *μίγνυσις* extrema, quò ita
probè perfusus, nec antè in sanguinis
massam concedat chylus.

Die 3. Octob. 1681 dissecui vulpem: speculabar præprimis partes hydraulicas, receptaculum nempe cum vasis lymphaticis huic insertis, ductum præterea thoracicum atque colli lymphaticum. Ut autem singula in oculos incurserent, ligavi axillarem atque jugularem juxta ductus thoracici insertionem. Modò in abdome vasi insigni lymphatico supra venam cavam in confiniis emulgentium progrediunti vulnusculum inflixi, eique tubulum æneum inferui: immisi argentum vivum quod confessim in receptaculum ruebat, quo adimplete mercurius citerius perrexit, ductumque thoracicum, ejusque ductulos laterales atque geminationes exhibuit argenteo candore conspicuos. Superioris colli ductus eodem adimpleri atque fulgere occipiebat: cava denique inter ligaturas eodem farcta conspiciebatur. Venam dein axillarem delicatulè detexi & abscissam revolvi, quo in conspectum veniret utriusque ductus toriferi insertio. Interea ductus chyli-

feri

feri geminationes, inter has arteriolarum progressus videre volupē fuit: in varia valvularum & ingeniosa structura ac positura mirabili Conditorem venerabar summum. Ipse ductus inferebatur in jugularem potiūs, quàm axillarem. Noluit autem Natura, ut chylus, modò cavæ infundendus defraudaretur latice à partibus supernis profluente, quin communi ductu utrumque roriferum conjunxit, usque adeo, ut mercurius infernè impulsus meārit continuo tramite in colli ductum, donec valvulæ ejus progressum impediunt. Uterque verò ductus peculiari osculo, sed vicino in cavam hiabat, uti ex Tabul. 1. Figur. 2. videre est. Huc quoque facit facculus seu ampulla, quam concursus ductus thoracici cum colli lymphatico constituit, de quo supra in Experim. quinto.

Hic itaque est Chyli trames ac commeatūs via, in qua varias atque diversas hinc inde ingeniosè, quin sapientissime

sime exstructas monstravimus partes hydraulicas ceu juges fontes.

Figuræ 2. explicatio.

- A. Venæ cavæ truncus.
- b. b. Jugulares venæ.
- c. Axillaris dextra; sinistra deest, ut cisterna lymphatica in oculos incurrat.
- d. d. d. Ductus thoracicus.
- e. e. e. e. e. Ductuli laterales ac geminantes.
- f. f. Valvulæ.
- g. Cisterna lymphatica.
- h. b. Ductus lymphaticus colli descendens.
- I. I. Receptaculum chyli.
- K. Crus diaphragmatis.
- l. l. l. l. Ramuli varii lymphatici abscissi.

C A P. VIII.

De Chyli perfectione, obiter notatus
dignum inter animalia discrimen.

IN præcedentibus demonstratum fuit
latici ventriculi inesse sublimiorem vir-
tutem

tutem atque dissolvens subtilius, quam ex solo intuitu apparet, dum cibi mucoso hoc liquamine imbuti ceu glacies in aqua tepida sensim liquefcunt. Etsi autem hæc virtus in latice ventriculi præprimis vigeat tanquam in officina Chylificationis, non tamen aliarum glandularum latici hanc denegandam censemus facultatem, utpote quibus eadem vasa afferentia, quæ ventriculo et si non tanta forsan frequentiâ obtigerunt. Nec quisquam hactenus fuit ex modernis Anatomicis, qui salivæ non insignem tribuerit solvendi vim; nec dubitârunt sagaciores asserere, chylo in intestinis affundi liquorem qualemque fermentativum ad majorem hujus perfectionem; quam proin in reliquo intestinorum tractu haut sicut in adducti argumentis posuerunt.

Paradoxon autem forsan videbitur, si dixero, non tantum glandulas conglomeratas in ore, gula, ventriculo & intestinis bona hæc elargiri, ac contentis subtile hoc dissolvens menstruum af-

fun-

fundere; sed &, postquam chylus jam
excessit intestinorum limites, ex con-
globatis per vasa lymphatica idem ac
forsitan subtilius haurire menstruum, &
ita *chylum neque in intestinis perfici*,
fecus atque hactenus creditum fuit. Et-
enim si congregatarum laticis fontes at-
que natales perlustremus, deprehende-
mus facilè ejusdem hunc esse ac congo-
meratarum profapiæ, uti docet fida re-
rum Medicarum magistra, Anatomia.
Vasa quippe eadem afferentia ad con-
globatas, quæ ad conglomeratas ferun-
tur glandulas: nec in illis magis, quam
hinc quicquam ad motum aut sensatio-
nem faciunt insignes, qui ad has demit-
tuntur plexus nervosi. Arteriæ insuper
quin lympham spirituum per nervos ad-
vectorum vehiculum suffundant, idque
purius (ob rationes supra dictas) ac in-
conglomeratis, vix dubitare licet, dum
hæc uberè in sanguinis lacuna fluitet.
Substantia denique utrique glandularum
speciei apparenter saltem, eadem obti-
git, indicio consimilem utramque filtra-

re

re humoris speciem. Rationi itaque consentaneum ejusdem indolis laticem fundere conglobatas per vasa lymphatica, quèm conglomeratæ in partibus chylificationi dicatis per vasa sua excretoria, eum in finem ut chylus in toto suo tractu usque magis subtilietur, digeratur, & ipso vitalitatis charactere insigniatur. Insigne autem hîc inter animantia noto discrimen: quædam enim utroque gaudent in suo genere atque fruuntur latice, tum ex glandulis conglomeratis, tum conglobatis (de quibus hactenus differuimus) profluente: verbi gratiâ, omnium animantium perfectissimum, *homo*, & reliqua quæ foetus suos lactare solent *vivipara*; quibus Narura vasa lactea atque lymphatica largita est. Quædam verò, minùs forsan perfecta, omnia (quantum quidem mihi hactenus observare contigit) *Ovipara*, & quæ non lactant bestiæ, posteriori hoc destituuntur liquore, dum nec vasis lacteis neque ductu thoracico (quantum mihi adhuc innotuit) sunt prædita, uti omne volumen

crium genus, reptilia item atque insectoria, quod utique notatu dignissimum videtur. Cur verò hæc animantia tanto beneficio ac tam subtili apparatu destitui voluerit Natura, meum non est rimari: neque cur unum viventium perfectius, atque nobilius, alterum imperfectius creârit arbiter supremus. Interim, pro nostræ sententiæ tutela, ejusdem profapiæ laticem in primis viis ex glandulis conglomeratis tantò uberius promanare observare est. Clarè id patet in volucribus, quorum pleraque *bulbo glanduloso* in limine ventriculi constituto, copiose laticem subvulcidum per tubulos eructante, sunt prædita. Serpentes ventriculum glandulis miliaribus refertissimum possidere jam supra notavi.

Anatomica hæc observatio innuere videtur, chylum non solum per ductum thoracicum ceu viam regiam in massam sanguineam transferri, sed & per venas mesaraicas probabiliter dari quandam commeatus viam. Idem persuadet Experimentum quod vidi olim in extis an-

feris. Ligato inferiūs intestinulo, flatus superiūs impulsus non solūm intestinorum anfractus pervasit, sed & per aperta oscula venarum mesaraicarum perrexit in venæ portæ ramos, totamque sanguinis lacunam perslavit. Secundo exinde elicere possumus, ejusdem esse conglobatarum ac conglomeratarum laticem profapiæ; quippe Natura ipsa conglobatarum officium, iis deficientibus, in conglobatas transferre ex supra dictis videtur.

C A P. IX.

De Succo, seu Latice pancreatico & genuino ejus usu.

Postquam usum Laticis, per totum alimentorum tractum ubere manantis in apricum produximus, ingenium vel parum perspicax, veritatis, non rixarum cupidum, etiam absque Experimentorum nostrorum fide facile perspiciet quale *Pancreas chylo* conferat symbolum,

&

& quisnam sit genuinus ac primarius ejus usus: nimirum, cùm in omnium animalium genere (quæ quidem hactenus difficare contigit) tot reperiantur glandulæ, quæ laticem suum succo alimentario per totum ejus tramitem affundunt, quò penitissimè imbuatur, non dubitamus, quin & *Pancreas*, glandularum intestinalium, post *Hepar* maxima ac prima ria laticem suum roscidum, spiritibus animalibus turgidum chylo per pylorum devoluto ceu novum menstruum affundat, eum in finem ut ita perfusus, penitus dissolvatur, perficiatur, & in succum alibilem convertatur; eodemque irriguus particulas alibiles tanquam visco naturali comprehendens volatilesque irritiens orbitam suam feliciùs continuare, vasa lactea subire & ad sanguinis massam, Naturæ thesaurum convehere ac congerere queat.

Pancreas glandularum intestinalium esse maximam atque primariam (nec enim h̄c moror *Hepar*, quod aliis generis humorē fecernit, minimè lym-

phicum, de quo hactenus nobis est sermo) vel illud persuadere videtur, quod in omnium animantium, etiam imperfectiorum genere reperiatur: nec dubium quin hoc primarium solventis menstrui fontem post ventriculum esse voluerit Natura, utpote quem statim extra ventriculi pomœria, in limine intestinorum constituit, ut quæ ciborum particulæ primam in ventriculo solutionem evaserunt, antequam vasorum lacteorum oscula adhuc indigestæ attingant, novo & secundo hoc irrorentur liquore dissolvente. Hunc cùm aliàs, tum verò præcipuè tempore $\Delta\lambda\delta\sigma\epsilon\omega\varsigma$, dum blanda particularum amicarum titillatione allestantur spiritus, qui latici fores pandunt, affluere sana ratio suadet. Hoc imbuti cibi liquefcunt, sicuti glacies in aqua tepida. Quemadmodum enim particulæ ignis calorificæ, aut circa hæc fluitantes æthereæ, torpidas, quæ ante obriguerunt aqueas adoriuntur, exagitant, in motum vendicant & ita liquant; ita spiritus animales verè æthereos ciborum

rum nexum adoriri, particulas exagitare, in motum vendicare & ita cibos in liquamen redigere hariolari liceat. Ne autem particulae solutae laterum inæqualitate forent asperæ, aut volatiles ac spirituofæ fugâ dilaberentur, comimode Natura adjunxit ac combinavit lympham viscidiusculam ex arteriis profluentem, ut eadem particulas suis compedibus solutas irretiat & sub hoc spolio ac schemate fluido contineat, ipsæ verò ceu axungiâ irriguæ poros atque vasorum mæandros commodiùs subire ac tranare possent.

Accidere hæc in bilis confiniis notatum dignum est, id quod nuperrimè demum in puerο, tetano, à vulnere die decimo quarto correpto & extincto peculia- riter observavi. Inferebatur nempe ductus pancreaticus atque cholidochus præter consuetum aliàs in homine Naturæ ordinem diversis in duodenum osculis, transversi fere digitæ à se invicem distantiâ. Inflavi admoto tubulo ductum cholidochum, flatusque statim per alte-

rum, & viceversa, mediante canali transverso invenit transitum, quem sibilo ac leni turgescientia palam fecit. Quo utique concidit ingeniosa illa de *Effervescentia bilis cum succo pancreatico intenui* (quod vocant) *intestino* doctrina, qua cibos dissolvi ac concoqui fingebat: hoc enim concursu ac ductuum ante insertionem commercio non possent non se se interficere, initâ in via pugnâ, tum alcali biliosum tum acidum pancreaticum, itaque jam enervata ac fractis viribus ad massam alimentariam appellerent. Verisimile est hanc ductum viciniam obtingere ut bilis acrynomia eadem operâ mitigetur ac contemperetur.

Hisce Canes, vivi rei $\mu\alpha\gamma\tau\upsilon\pi\epsilon$ s egregiè ad stipulantur, quos juxtâ allatam hypothesin facile metu mortis, quam aliâs evitare vix potuissent, liberabimus. Etenim etsi Natura de *pancreate* adeo sollicita sit, ut in omnium fere animantium genere reperiatur, insuper abscissus ejus ductus ac penitus destructus iterum mirâ Naturæ $\tau\epsilon\chi\upsilon\eta$ coalescat; uti in duobus

bus Canibus observavi, locum denique in bilis confiniis consultò concesserit ac destinârit, primarium tamen si respici-
mus laticis pancreatici usum, non dubi-
tamus, quin urgente necessitate *Pan-
creatis* jactura aliunde satis commodè
refarciri queat. Ablato enim vel penitus
pancreate, vel constricto saltem ductu,
latex in alia filtra redundat, & juxta aliam
cataractam, quarum plures ostendimus,
iisdem quibus Pancreas vasis afferentibus
instructas uberiùs ac fusiùs deponitur,
ut idem bonum ciborum massæ aliunde
resulteret. Idem observare est in reliqua
corporis structura, in qua ubi partis cu-
jusdam usura carere nequit Natura, du-
plicem eandem esse jussit sapientissimus
rerum Conditor. In hoc sanguinis Cir-
culatio & vita nostra consistit, ut ob-
structâ quadam, aut aliàs labefactatâ
commeatûs viâ, aliò sanguis tranare ac
bona sua corpori elargiri queat.

Est proin succus pancreaticus ejus-
dem fere cum aliarum glandularum li-
quore profapiæ. Peculiare si in ipso con-

deretur fermentum sicuti nonnulli, et iam inter recentiores hariolati sunt, neque superstites forsan, minùs incolumes, agiles atque veloces permanissent Canes pancreate, aut saltem ejus usu privati, nec ut antea comedissent, & reliqua vitæ munia eodem, quo antè, vigore & alacritate obiissent, quod tamen factum fuisse sanctè affirmo.

Bilis acrimoniam temperare succum pancreaticis vel illa suadere videntur, quod qui obierunt Canes vomitibus plerumque biliosis vitæ finem fecerunt: adeo, ut quotquot biliosa vomere observavi, funestum semper exitumominari cœperim. Hactenus tamen vomitus biliosos etiam in iis, qui convaluerunt observavi. Quamvis autem constricto rivulo succi pancreatici, ejus defectus Naturæ nondum assuetæ multum facefferit negotii, & bilis non temperata multas ventriculo creârit molestias & excitârit vomitus: suspicari tamen liceat hanc sensim ceu assuetam, bilis fericiam faciliùs tolerasse: accedit quod in locis

locis finitimiſ, præſertim in principio duodiſi glandulæ turmatim conſitæ reperiantur, quæ stagnante latice, eo-que in confiniis circa ejusdem filtra uberiūſ deposito ac percolato, bilem demulcere & ita pancreatis vices agere ſenſim cœperint.

Sponte itaque concidunt quæ ingentiſ ſtudio atque labore excogitarunt inge- nioſa ratiocinii Nonnulli præclari Vi- ri, de re medica aliàſ optimè meriti: quæ cùm incautum facile decipiendi apta nata viderentur, & magna quædam in- genia hiſ, etiam in quotidiana *Praxi* de- ludi obſervarem, boni publici intereſſe existimavi, quæ mihi circa *Pancreas* oc- currerunt *Experimenta*, publici quo- que juris facere. Facile interea condo- nandum Viſis, de re medica bene meri- tiſ, eoque magis, quòd Clarissimus *Regnerus de Graaf* in Præfat. de Succo Pancreatico ultrò faſſus eſt, *Indeſeffis* *Nature* ſcrutatoribus inveniendā fo- re, quæ dicta ipsius emendare ac corri- gere poſſint.

C A P. X.

Connubium Laticis lymphatici cum sanguine.

ET si ab initio non nisi Pancreas è te-nebris eruere ac luci vendicare vi-sum fuerit, filum tamen Naturæ me ducit, ut calatum extra præfinitos aliàs cancellos excurrere haut initus patiar. Naturam quippe præeuntem ac ceu viam monstrantem sequi sæpius ju-vat.

Demonstratum, arbitror in præce-dentibus, quam sollicita fuerit mater optima, ut materiam, modò in lan-guinem commutandam copioso undi-que latice irroraret, hinc tot tamque mirabiles in diversis corporis plagi ex-struxit partes hydraulicas, ut nunquam satis summi rerum Conditoris sapien-tiam demirari possimus, quæ cum ex rebus aliis, tum verò præcipuè ex corpo-ris humani fabrica emicat luculentissimè.

Nec

Nec enim suffecit mihi, illum tam ubertim manantem liquorem ut potissimum succi alimentarii partem constituant, inservire tantum locò vehiculi, quo spiritus animales massæ ciborum ingerantur; qui citra hoc spolium, mox iterum suis compedibus solvendi vel nudí, vel pauciori saltem latici inclusi inspirari potuissent.

Nec verò linimentum illud intestinorum tam fusum requereretur, ut tota massa eodem ceu inundaretur, nisi aliud quid cum hoc moliretur Natura. Diximus præterea, laticem hunc, chylum non solùm ad cruorem usque concomitari, sed ipsi intimè commixtum ac unitum in ipsam sanguinis massam defluere, adeo ut sanguinem undecunque exantatum, si frigori exposueris plerumque pellicula albicans tegat, lymphæ è receptaculo exceptæ vasculo ac congelatæ, aut aliàs evaporatione inspissatæ non absimilis: imò in ipsam sanguinis molem grumofam demergitur, fibrasque quarum subtegmine concrescat

scat ac cohæreat largitur, uti jam in præmissis indigitavimus, & à lynceo *Malpighio* microscopiorum ope pridem observatum fuit.

Quæro igitur hic meritò, in quem tandem finem & cur latex ille tam ubere manans tam sedulò ac curiose in Naturæ sinum, ipsam nempe sanguinis lacunam derivetur? Ut autem rem ab ovo ordiar, considero sanguinis massam ex variis corpusculis, figura, motu aliquisque modis differentibus conflatam. Ut enim breviter hujus genealogiam perstringam, videbis lautum ac locupletissimum Naturæ apparatus quo indies ad restaurandas particulas per insensibilem transpirationem amissas indigemus. Tantam ciborum ac potuum diversitatem, ex regnis duobus ditissimis tum vegetabili, tum animali petitam si recensere vellem, nimis forsan longum conficerem catalogum. Accedunt his salia ex regno minerali, diversa item aromata ac condimenta è peregrinis locis nostris oris invencta. Tot nempe dampnus,

pes, tot ferculorum atque potuum genera, singula inter se discrepantia, unumquodque ex diversis adhuc particulis conflatum, nobis quotidie cedunt in alimentum. Hæc omnia variis digesti-
nibus divelluntur, atque pro diversita-
te partium alendarum in infinitas parti-
culas dirimuntur. Hæc, quæso, minutæ
ac diversissimæ particulæ, tot digesti-
nibus solutæ, confractæ ac comminutæ
quomodò primò tam æquabilem cre-
morem, chylum ac liquamen fluidum
exhibere, aut vasa lactea inæquales cùm
sint & asperæ subire possent? Sed quod
cum primis hîc velim, quomodo in san-
guinem ceu liquorem blandum ac mitem
coire possent, quin potiùs particularum
heterogeneitate ac laterum inæqualitate
manerent dissonæ, solida à liquidis absce-
derent, spirituofæ à fixis avolarent?

Jam conferamus hæc cum prioribus, &
clarè perspicere licebit Naturam nullibi
fuisse superfluam in adornandis jugibus
istis fontibus, ex quibus latex lympha-
ticus perpetim dimanat. Ita enim diver-
fæ

ſæ alimentorum particulæ spolio lym-
phatico involutæ, comprehensæ atque
complexæ feliciūs citra spirituofarum
dispendum sub ſchemate fluido ad fan-
guinis massam convehuntur, & ad dex-
tram cordis auriculam delatæ, ibidem
ceu omnium liquorū præcedaneâ mi-
ſcellâ denuo subactæ, uniformiter cor-
di subministrantur, majori ibidem tri-
turatione pinsuntur ac subiguntur, inde
in pulmones exploduntur, unde parti-
culis aëreis, colorem sanguini concilian-
tibus, ac ceu purpuram inducentibus,
quin animam quaſi inspirantibus, im-
prægnatæ per venam pulmonariam re-
duces in ſinistro cordis thalamo ultimam
quaſi manum accipiunt, ſicque circu-
lando in verum sanguinem commutan-
tur. Hunc examini microſcopico in-
comparabilis *Malpighii* ſubjicias, & lyn-
cea ejus annotata ad unguem repræfen-
tabit; forſan ejus textum ſubnectere ju-
vabit. Pulchrum, inquit, ſi exoptas ſpe-
ctaculum, microſcopio perlustra fan-
guinem, contexturam namque fibro-
ſam,

sam, & quasi nerveis fibris compaginatum rete videbis, in cuius exiguis excitatis spatiis & sinibus, veluti cellulis rubicundus stagnat ichor, qui deterfus subalbidam reticularem hanc implicationem relinquit, quæ nudis oculis mucosæ membranæ speciem exhibet. Hanc verò reticularem sanguinis portionem cum innatante crusta eandem fortiri materiam, quin & naturam probabili-
ter tibi indicabit diligens sanguineæ crustæ exploratio: etenim si concretus sanguis per longum scindatur, & per iteratas vices abluatur, in superiori ejus parte subalbis pelliculis contextam crutam, meatibus & fere vesiculis per viam observabis, quæ diaphano & minus gravi succo replentur: & si ulte-
rius hujus substantiæ prosequaris pro-
ductionem, mox ubi concreta sanguinis moles rubescere incipit, in fibrulas divisam & laciniatam deorsum elonga-
ri reperies, & harum eleganti implicatione meatulos & sinus excitari iterum observabis, qui coërcitis rubris atomis

tur.

turgent & inficiuntur, &c. vide tractat. de Polyp. cordis.

Ex hac sanguinis, sagacissimi Viri Anatome alimentorum particulas, purpura nunc indutas perspicere licet cum spolio suo seu latice subviscido, cui sunt inclusæ ac involutæ. Cùm autem supra memorata sanguinis anatome schema sanguinis concreti exhibeat, lubet subnectere ipsissimi sanguinis speciem, prout recens è venis extractus appareret, & microscopiorum beneficio conspicitur, ita autem à *Casparo Bartholino*, Thomæ Filio, indefesso Anatomiae cultore describitur. Observavimus, inquit, microscopiorum ope, sanguinem constare minutis globulis, qui quamdiu sanguinis consistentia adhuc est fluida, in continuo motu accuratissimè visuntur, nunc sursum, nunc deorsum, nunc ad latera ferri, secus ubi frigore particulæ indu-ravere &c. vide Acta Medic. Hafniens. Ipse denique sanguinem sub hoc scheme apparere à Viro Doctissimo juxtâ ac humanissimo *D. D. Syen*, Professore

Bota-

Botanices (præmaturè vivis erepto) coram didici, infligi nimirum vulnusculum aciculâ in apice digiti, priùs arctè constricti, cui applicetur canaliculus vitreus, modò prorumpere sanguinem & ascendere sursum ceu liquores in Thermometro. Huic applicari ritè microscopium, apparere modo globulos rubicundos ceu lanæ carminatæ insinuatos, hinc inde agitatos.

Sanguis cæteroquin sectâ venâ in calidam effusus in duas secedere partes videtur, Lymphæ pars tenuior cum parte aquosa in aquæ molem concedunt, eamque adaugent, crassior pars laticis sanguinei fibrofa, inveterata forsan, complicata bacillis immersis adhærefscit & agglutinatur, globuli autem rubicundi natitant liberè per aquæ molem. Duas itaque potissimum notamus sanguinis partes, unam *lymphaticam*, alteram *molecularum* seu atomorum huic immersarum; quæ, si conjecturæ locus, sunt forsan illæ ipsæ alimentorum particulæ atque minutæ, latici lymphati-

co ceu tomento aut lanæ carminatæ per totum alimentorum tractum involutæ, de quibus supra pluribus egimus.

C A P. XI.

De Uſu Laticis in massa sanguinea.

ROREM nostrum microcosmicum non solùm in Chyli receptaculis, sed & ipsa sanguinis massa fluere, in superioribus demonstravimus. Supereft nunc ut ejus quoque uſus libemus.

Imprimis autem ſystema ſanguinis ac legitimam cras in tueri videtur, dum ſingulas massæ ſanguineæ particulas tam ſolidas, quām liquidas complectitur ac involvit, ita quidem, ut adjustam ſanguinis cras in constituendam, quaſi inter ſeſe commensurari videantur. Etenim ſi plures, quām vel capere poſſit in ſanguinis massam congerantur particulæ, ſi ſint ſolidæ, ipſam onerant, ſubſidunt, cruditates & obſtructiones pariunt, quarum gulam matrem eſſe fœ-

fœcundissimam jam pridem tota veneranda notavit antiquitas. Si verò particulæ illæ sint liquidæ, cum impossibile sit, ut omnes, quas aridæ fauces; hauriat ac complectatur, easdem elabi ac liberè evagari sinit. Hinc qui manè, postquam à hesterna cœna, placido somno intercedente summa cruori conciliata fuit temperies multa potulenta ingurgitant, parum tunc in sanguinis mole morantur, sed quasi continuo tractu per renum canaliculos tunc temporis præ torrentis impetu adapertos magis que reclusos elabuntur & in subjectam pelvim præcipites ruunt. Hinc forsan etiam nulla hypostasis in eorum urina conspicitur, cùm aquæ moles, prout ingesta fuit profluat. Summè probabile est particulæ aquæs sanguinis systemati involutas ex utero suo prolabentes, secundinas post se trahere, aliquas laticis particulæ, oblongas ac cylindraceas decerpere & secum abripere, quæ in matula conglomerentur, & in nubeculam assurgant. Hinc etiam mirari

non subit, quòd à morbis plerumque conspectâ tali hypostasi sanitatem ægris suis annunciare soleant Medici, sanguinem enim justam cras in atque tempe- riem suam recuperasse significat.

Secundus, quem sanguini præstat u-
sus nobilissimus sanè est, dum particu-
las subtiliores ac spirituosas irretit, ne
avolent & ita ceu vappidum sanguinem
relinquant. Inde lucem forsan mutuari
posset illud, quòd qui nimis aquarum
ardentium usu vegetiores & agiliores e-
vadere affectant, sanguinis compagem
nimis refecant, tandemque in eandem
labem & deteriorem recidunt, quod de
Mulieribus nonnullis notat magnum il-
lad Medicinæ lumen (*νῦν δὲ ἀγίοις*) *Tho-
mas Willis*, quem vel vidisse mihi pre-
tio duco.

Inde quoque explicari potest, quòd
in patentioribus corporis filtris, verbi
gratiâ in renibus non præ aqueis atque
ferosis crassioribus elabuntur atque eva-
dunt spiritus, captivi cùm sint ac irre-
titi latice viscidusculo; quod utique
acci-

accideret si liberè evagarentur: ferosa autem afflatu ac inspiratione fermenti (quod mechanicè & perquam ingeniosè monstrâsse videtur Excellentiss. Dom. D. Cole, de secrezione animali) suis compedibus soluta ac hospitio pulsa facile secedunt, & à reliqua massa sequestrantur.

Tertius, quem in massa sanguinea notamus, usus est, ut *spiritus* mediante hoc spolio *æqualiter per omnes corporis partes ferantur*, qui aliàs non nisi superna, quæ naturâ sua affectant, penterent, inferiores autem partes ceu exanimis relinquerent.

Quartus quem corpori commodat usum, in massa sanguinea, est, quòd *particulas salinas* & *efferas compescit* atque demulcet, ne per corporis canales impetuosiùs delatæ partium solidarum substantiam prædentur atque abripiant, quod in phthysi accidit, cui pro in commodè Gelatinam Cornu cervi & epiceraistica opponunt Practici; partim verò ne in partes sensibiles ac membra-

nosas impingendo ceu totidem spicula
 Circulationes ἐκβολῶ emissæ compun-
 ctiones ac vellicationes perpetuas exci-
 tarent, sicque hominem sempiternis
 cruciatibus exponerent, somno insu-
 per placidissimo ceu parte vitæ meliori
 privarent.

Quintum in partes diffusus sanguini
 præstat usum, *ut sit ejus gluten*. Ete-
 nim si magna parvis comparare licet;
 quemadmodum cæmentarii diversis o-
 pus habent in excitando ædificio ad
 struendos muros lapidibus, figurâ, ma-
 gnitudine, situ differentibus, singulos
 autem ritè adaptant & mediante suo
 cæmento ferruminant: ita diversa molis
 sanguineæ particulæ, ex diversis alimen-
 tis, variis digestionibus elicite, & pro
 diversitate partium alendarum adorna-
 tæ, mediante *glutine hoc veterum* ceu
 cæmento variis agglutinantur partibus,
 tum ut particulæ per insensibilem tran-
 spirationem amissæ reparentur, tum ut
 stres ac partium compages secundùm
 omnes dimensiones extendatur.

C A P. XII.

De Uſu Laticis in reliquis corporis partibus.

E Gimus hactenus de connubio *laticis* cum sanguine, & nobiles quosdam usus, qui huic ex tam amicabili confortio resultant, saltem adumbravimus. Videamus nunc quoque horum divortium. Etenim sanguis arteriosus, postquam ſuum partibus, quas alluit ſolvit vectigal, depauperatus, per venas retrogradus ad cor, cœu ærarium publicum properat, quo nova inde depromat munera, egenis partibus distribuenda: itaque opus non erat, ut *latex*, cui alia adhuc in partibus officia peragenda, totus quantus cruorem refluum, dum venis inerrat, inutilem concomitaretur: divortium proin natura h̄ic instituit, & partim à glandulis congregatis ejus portio limpidior reſorbetur, quò denuo spiritibus animalibus deli-

būtus per vasa lymphatica chylo in receptaculo affundatur, uti supra innuimus; partim verò à conglomeratis varie filtratur, adornatur, & pro diversitate partium in quibus versatur, varia quoque largitur commoda.

Panderetur hic nobis patentissimus glandularum campus ad absolvendam laticis Historiam, ubi in specie dicendum foret de glandulis universi corporis. Sed nobis sufficit in hæc extremum saltem digitum intendisse: itaque Letorem, cum hæc materia à suis inventoribus fatis accuratè enucleata fuerit, ne falcem in alienam messem immittere videamur, ad ipsas fontes remittimus.

Interim verò me non labat plures magni nominis Medicos angi, undenam varii isti liquores, hinc inde in variis corporis latebris stillantes suam trahant originem. Quidam enim ex nervis illos derivant; alii ex sanguine arterioso in ipsis glandulis hos adornari contendunt: alii verò ad nescio quæ fer-

fermenta in glandulis recondita satis ænigmatice recurrent.

Suo quemvis nos finimus abundare genio: credimus autem cùm latex ejusmodi jam antea in vasis abundè contineatur, uti supra demonstratum fuit, non opus esse ut entia præter necessitatem multiplicemus. Diximus enim jam supra cur latice lymphatico, postquam suum sanguini arterioso solvit debitum, non opus sit in venis; adeoque commodè, suadente subtilissima rerum magistra ad alia loca & officia in variis corporis plagiis illum derivari & per sua colatoria in suos usus filtrari persuasum habemus. Neque verò ulla ratione asequi possem, undenam tanta ejus proluvies, qualem ab his filtris interdum transmitti videmus, nisi ad hunc penum, in sanguinis lacuna fluitantem recurreremus. Exemplo nobis sit *ιδεηργυρωσις*, tantam namque vidi ab hac faliæ proluviem, ut laborantes unica nocte integras replevisse pelves viderim. Vidi, in oris inspectione humorem fa-

livalem ex vasis salivalibus superioribus tanto cum impetu prossiliisse, ac si puerulus (quod lepidum visu) in oris antrum comminxisset. Totum denique quasi corporis habitum ab imprudenti Mercurii invectione fusum ac colliquatum, per glandulas salivates profusum fuisse in Praxi observavi. Tanta nempe eluvies fieri non posset tam brevi temporis spatio, si longa elaboratione in colatoriis opus haberet. Interim, quod probè notari velim, quamvis laticem in sanguinis massa manantem diversis fontibus ac filtris affluere dicam, non tamen rem ita accipi velim, quasi undique similis per diversa hæc colatoria secernatur, quin ex quavis glandula promanans sui generis insigne ac characterem ferat. Res est evidens in saliva: etenim latex noster sive in sanguine, sive receptaculo chyli spectetur in loco frigido congelascit & calore inspissatur, quod salivæ non accidit. Eadem fors manet reliquos conglomeratarum fontes, in quibus sagax Natura varie hunc

hunc laticem, pro partium, in quas depluit exigentia adornare solet. Varias itaque, vi peculiaris alicujus fabricæ in filtris suis larvas suscipit & induit ideas, vasis suis innerrans latex sibi similis, & ita profapiam suam minus intento dissimulat.

C A P. XIII.

De Succo nervoso.

ET si laticem lymphaticum non nisi in Chylo speculari, & inde genuinum *Pancreatis* usum elicere institutum ferebat, filum tamen Naturæ nos in sanguinis adyta traduxit, nunc verò nos quoque in ditionem animalem pellicit & calatum invitat jucunda speculatio. Verisimile namque est particulas sanguinis subtilissimas, summè activas & elasticas (quales in massa sanguinea præter aëreas non agnosco) vix alio comite, quam latice nostro, complexas ac involutas citra dispendum sacram Palladis

ladis arcem concendere & sublimia petere, ibique in corticati cerebri substantia à crassioribus particulis fluidis (in cameras forsan cerebri derivatis) divortium instituere, ipsas verò apicibus nervorum instillari ac insinuari. At verò si particulæ illæ adeo subtile, ut metus modò fuerit, dum adhuc in sanguinis massa fluitabant, ne tenues evanescent in auras ac evaderent, ac proin compedibus ac visco naturali coërceri necesse habuerint, uti supra demonstravimus; anne ergò nunc apicibus nervorum immersi desinunt esse tales? Nec enim video nervos esse densiores aut compactiores, quàm arteriæ præsertim circa eorum exortum, quod sanè juxta Philosophos, porositatis potiùs, quàm exilitatis pororum est indicium, ideoque tantò faciliùs tenuis spirituum aura evanesceret. Præterea & functionum & mentis tranquilitas in hoc consistere videtur. Etenim cùm spiritus animales sint corpora exilissima ac mobilissima, rapidissimo quoque motu feruntur, itaque per-

perpetuis nos furiis exponerent, nec animæ imperio auscultarent, sed tumultuarie ac intempestivè efferruntur. At verò interventu laticis roſcidi optimè præcautum videtur: nec congruentius hīc particularum ſpirituosarum, mulcimen ſubſtituemus illi, quod easdem in massa ſanguinea irretit & complectitur. Ita nempe particulæ elasticæ beneficio laticis viſcidiuſculi ſecuriūs ad cerebri oras appellunt, corticalem ſubſtantiam ſubglandularum ſchemate nobis ab oculatioribus exhibitam ſubeunt, filtrantur ac nervorum apicibus inſtillantur unà cum leniſſima ac delicatissima *laticis* unda, quò ita univerſum ſystema nervosum irrigent atque irradient.

Rationis ludibria hæc cenferem, niſi ſenſus fidem faceret, & Anatomia, qua Medicus Philoſopho antecellit idem doceret. Incidatur nervus, spinalis medulla, ipsa quoque cerebri ſubſtantia, ubique digitorum apices humiditate unctuosa irrorari ac perfundi comperies. Hisce ſuffragari videntur varia Experi-
men-

menta. Detruncatum caput viperæ, videbis non post horas tantum, sed dies quoque mordere adhuc, & exitiale vulnus infligere. Exfectum anguillæ corculum post horas: punctum ovi saliens postquam jam feriantur à motu spiritus, blando manus fotu tripudium suum redintegrant, adeo ut in manu nostra sit misellam illam animam aut morti tradere, aut in vitam revocare. Non ita pridem serpentem dissecui vivum: detruncato capite, nihilominus ad quemvis stimulum movebatur in gyrum æquè alacriter, ac dum erat integer: revulsis visceribus, & detracta pelle pru-nam subinde admovi, ad levem hujus appulsum celerrimè movebantur manes ac mirè circum gyrabant mutilum suum ergastulum, nec ex eo, nisi resiccato migrârunt, aut potius arefacto latice ligati fuerunt spiritus. Quod utique non accideret si spiritus, nervorum incolæ, liberè per nervorum canaliculos ferrentur, quin statim disiectis iisdem tenuis evaderent in auras.

Sed

Sed respondent phænomena hæc accidere quòd spiritus obtineant tenaciores nonnulla animantia, præsertim serpentia, reptilia & quæ attachu frigent. At hoc ipsum est, quod rem demonstrat: quippe ob defectum caloris probabile ipsis laticem tenaciorem magis que viscidum obtigisse, quo irretiti etiam post mortem superstites ludificant manes. Aliis autem animalibus, quæ attachu calent limpidior forsan hæc obtigit lympha, proin citius calore agitati aufugiunt, & ex tenui hac unda se se expedient servi fugitivi.

Hinc forsan est quòd spirituum viam regiam, spinalem medullam plexus vasorum sanguiferorum mirabiles comitantur & amplexantur; nervi nonnisi cum arteria comite in artus demittuntur, ipsum denique *κυκλικόν* foco perenni sinuum ac plexuum mirabilem circundatur; ita nempe liquor iste *κολλώδης* blando hoc fotu, non tantum à congelatione, ad quam aliàs proclivis vendicatur, sed & spiritus excitantur &

& perpetua arteriarum vibratione eo-
rundem influxus promovetur. Clatè
hoc patet exinde quòd spiritus nonnul-
lorum animantium hyeme quasi ligan-
tur; nec ullum tunc temporis præbent
vitæ indicium sed torpida jacent in cry-
ptis suis, & ceu à mortifero Saturno
incarcerata tenentur. Vere autem, quo
calore vivifico omnia perfunduntur,
denuo animantur & ceu ab orco revo-
cantur: volvuntur, qui antè torpebant
serpentes; coaxant, quæ in speluncis
filebant ranæ; infecta animantur; apum
examina volitant; hirundines è glacia-
libus, in quibus gelidæ latebant pro-
deunt nunc specubus. Liquescit nempe
verno calore, antè ceu congelascens
lateñ nervosus, itaque spiritus fuscitati
ac calore agitati motum ac tripudium
suum redintegrand.

C A P. XIV.

Libamina quædam Laticis peculiaria.

Laticis itaque (cui pancreaticus natales suos debet) commoda ac usus in *Chylo*, *massa sanguinea*, *systemate nervoso* indigitavimus saltem. Quos insuper in variis corporis partibus per varia filtra percolatus & vasa sua excretoria effusus corpori præstet usus, pasim apud Authores in suis *Adenographiis* videre est. Ita nempe mirari non subit amplius, Naturam tantam tamque mirabilem partium hydraulicarum fabricam ac singularem apparatus condidisse, fulgentissima nempe vasa lymphatica, tot glandularum agmina, quæ nostro demum seculo lucem aspexerunt atra olim nocte sepulta, ex quibus vel unicum *Pancreas* sub incudem reposuimus, & hâc, nî fallor in penitiorum *laticis* notitiam bonis auspiciis pervenimus. Plura de hoc restarent dicenda, si

K

per-

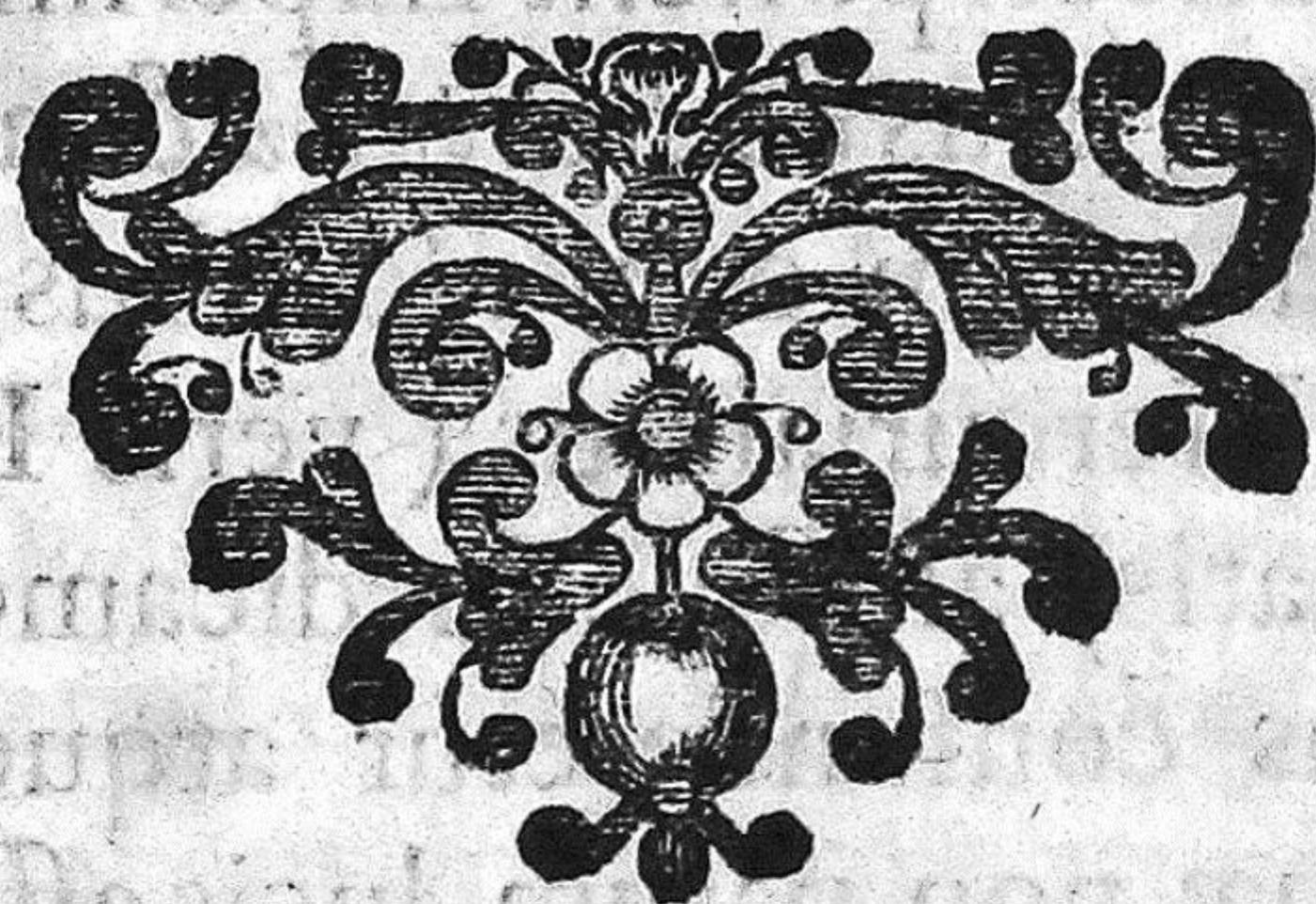
perfectam hīc sanguinis anatomen (quam hucusque ab orbe literario desidero) meditarer, dum potissimā molis sanguineæ constituere partem & esse cum particulis alimentariis verum recentiorum succum nutritium tum ex supra dictis constabit, tum etiam quod omnes corpusculi in prima formatione partes ac membra ex ovi colliquamento ceu lymphā crystallina, in qua nullam partium heterogeneitatem vel lynceo perspicere licet oculo, procuduntur ac delineantur albicantia. In utero fœtum nutritri liquore amnii limpido, nuperrimè cum *venerando Dom. D. Wepfero*, & paternarum virtutum æmulo *Filio*, *Medicinae Doctore*, *Affine charissimo* ex anatome uteri ovilli didici. Tres embryones natitabant in liquore amnii limpidissimo: dissecti nobis exhibuerunt ventriculos liquore crystallino turgidulos, ei qui in amnio continebatur simillimo.

Extra uterum partes nostri corporis nutritri succo seu fero nutritio & inde augmentum capere, jam recentiores

Scri-

Scriptores notârunt. Hinc etiam omnes corporis nostri partes, tum spermaticæ tum sanguineæ dictæ eluto iteratis aquæ injectionibus cruore albicare conspiciuntur. Carnes, membranæ, ossa, venæ & arteriæ coctæ gelatinam emittunt & in mucaginem solvuntur. Plurium præterea animalium, uti cochlearum, gammarorum, ostrearum sanguis albicare conspicitur; & ipse noster in prima fœtus formatione purpurâ, qua nunc apparet, nondum est togatus. Hisce commodè subnecti possent Experimenta circa *laticem*, ejus & *φαυδυενα* & alteratum modi, dum cum alcalibus, acidis, opiatibus, Mercurialibus (veris Lymphæ appropriatis) aliisque medicamentorum generibus confunderetur atque subigeretur, quæ non parum lucis afferrent in explicandis morborum ac curationum phænomenis. Certè enim hic lethalia nonnunquam spicula & ferina, naturæ nostræ infensissima ac hostilia salia fluminis suo involvit, partibusque trananndo affigit. At verò cùm minùs hæc ad

Experimenta circa Pancreas pertineant, ne in volumen excrescat commentarius, hac vice hæc prælibâsse ac ceu à liminè salutâsse sufficiat. Multa, crede mihi adhuc *Latice hoc*, seu sacro tegit Natura involucro, in Praxi utilissima, quæ crebris Experimentis attentata, quin tandem in lucem sint proditura, non difiteor.

JOH. CONRADI PEYERI

SCHEDIASMA,

DE

PANCREATE

ET EJUS USU,

Ad

JOH. CONRADUM BRUNNERUM

Medicum Diessenhofianum.

118. *Сокольников*
А.И.Д.Н.З.
Д
Чтение
С.С.С.Т.Я.
БА

119. *Сокольников*
Медицинская
Диссертация

S C H E D I A S M A

De Pancreate & ejus Usu.

Quia pancreas alii floccipendērunt, alii nimium eidem tribuerunt, adeoque in defectu ac excessu peccatum est, laudamus industriam, *Brunnere*, tuam, cuncta sic attemperantem erudito calamo ut appareat omnibus quantum illud valeat & quid ferre recuset. Neque enim ratiunculis levibus, quibus alii scriptores plerique usque ad fastidium nostrum inhærent, sed gravibus experimentorum momentis, quod philosophum & anatomicum decet, niteris, raro exemplo solidus æque ac perspicax autor futurus. Commodum autem de pancreate experimentorum & meditationum tuarum autographum ad me pervenit, curante Socero tuo magna laude æternaque memoria dignissimo, cum ego secundæ exercitationi meæ deglandulis intestinorum limam adderem; ibi enim de pan-

create nonnulla quoque dicturus sum,
inter glandulas intestinorum post hepar
maximâ, lætorque vehementer datam
mihi ansam laborum tuorum mentionem
denuo faciendi & ad eos provo-
candi. Quamobrem te non hortor mo-
do sed etiam obtestor ut de pancreate
observationes tuas singulares brevi di-
vulges, nisi tantisper exspectare malis,
dum quæ à canibus hactenus reportasti
experimenta in aliis quoque animalibus
perficias, magno instituti tui firmamen-
to. Præclarum hercle juxta ac mirandum
spectaculum foret præter canes apud te
videre hic felem, illic ovem, istic ca-
pellam, alibi aves pancreate quidem
truncas at nihilominus vegetas atque vi-
vaces in menses plusculos, imo & annos.
Sententiam perlibenter mutabo à te me-
liora doctus, nec quod in prima exerci-
tatione de gland. intestin. tantùm opina-
tus fueram, amplius dicam, *animalia*
pancreate privata vigore minus agili
gestus suos ac saltus peragere: vel si
prorsus eliminandum non sit effatum hoc
fal-

faltem mitigabo, asserens tua fide ani-
mantes pancreate orbas, postquam ap-
petitu prostrato aliquandiu languerunt,
recuperare vigorem pristinum. Quod qua-
ratione fiat tu doctè enucleas, & ego an-
tehac in prima exercitatione exposui;
nimirum in glandulas intestinorum alias
transit pancreatis exterminati officium,
quæ serum quoque seu lympham fecer-
nunt ac percolant, ad dissolvenda alimen-
ta atque diluendum chylum necessari-
am. Equibus liquet pancreatis usum non-
nullum esse, minime verò tantum quan-
tum sibi imaginatus fuit *Franciscus de le
Boë Sylvius*, à multis ideo jam taxatus,
hujusque discipulus *Regnerus de Graaf*
præmature vivis ereptus & in scriptis suis
eximiis multa forte retractaturus si lon-
gævo esse contigisset. Sed ut pergam li-
berrimè dicere quod sentio, pancreatis
succus spiritibus animalibus & sanguini
originem utique debet, nam ad pancreas
nisi per arterias ac nervos quod cquidem
sciam nihil accedit: at, ne quid præter ne-
cessitatem multiplicemus, succus nutritius

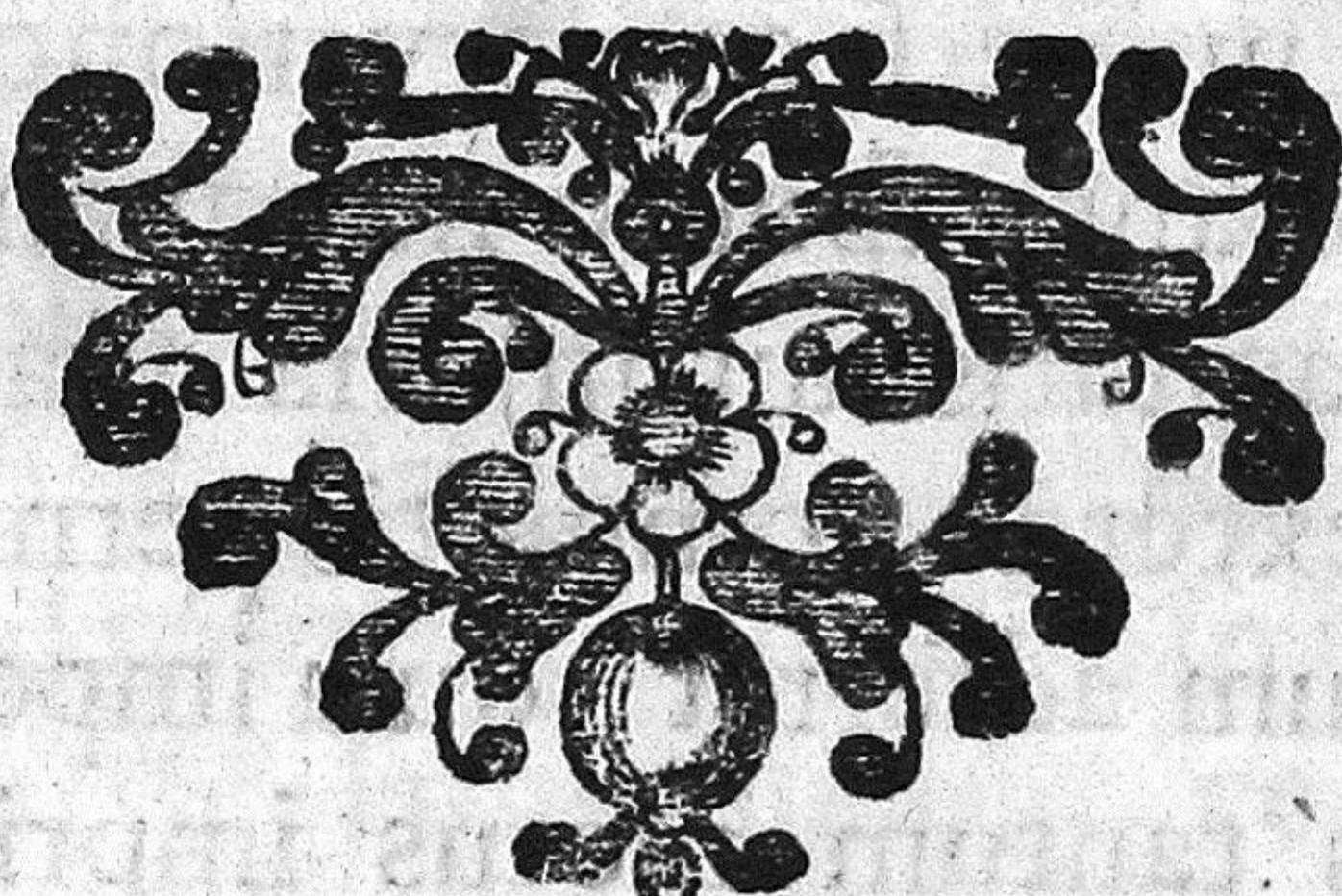
cujus sobolem facis succum pancreatis,
forte non est pars sanguinis sed sanguis
ipsissimus. Fallor enim aut ipse fateris ad
hujus essentiam non requiri ut purpuret,
darique affirmas cum in aliis animanti-
bus tum aliquando in hominibus , cum
primum in utero formantur , sanguinem
album , certe limpidum. Amnii tamen
liquor quem ore haurit embryo proprie
sanguis aut succus nutritius non est, et-
iamsi in nutrimentum & sanguinem ab-
eat; sed tantum cibus, ni succi nutritii no-
mine, quod nos restrinximus, largè sum-
to indiscriminatim alimoniam omnem ,
præterea & lac quoque & chylum , usur-
pare adeoque nihil distincti significare
malimus. Imo nec lympha dici potest
nutritia , si accurati esse volumus , neque
nutritium serum , nisi putentur synony-
ma sanguinis: nam in glandulis secreta il-
la quamdiu vasis suis inerrat non nutrit,
ad cor autem ac sanguineas venas delata
mutata nomenclatura transit in sanguine-
& fit succus nutritius , è quo singu-
læ partes demensum capiunt : promenti-
bus

bus arteriis, sibique pro modulo suo adaptant. Arduum quoque & difficile explicatu est utrum in generatione partes ac membra animalium procudantur ac delineentur ex ovi colliquamento, ut vocant, seu lympha crystallina, tanquam è materia prima, an jam formata ante existant, tam tenuia licet ut vel microscopium præ exilitate fugiant; atque iis circumfusus humor tantum sit mollicellus cibus? Revera expensis scrupulose omnibus partiumque studio & præjudiciis sepositis posteriorem sententiam, ut valde abstrusam ac à sensibus remotam, gravissima argumenta priore magis probabilem reddunt, adeo ut à generationis primordiis argumentari nequeas succum nutritium à sanguine diversum, vel partem sanguinis. Tandem spiritibus animalibus tecum multa tribuo, in quibus etiam plus mysterii ac efficaciæ situm esse quam in lympha aut alio quovis humore existimo. Feruntur ii copiosè ad pancreas cum ut secretioni præsint, tum fortassis etiam ut secreto vel secernendo humori se se

fese ipfi immisceant vigorem inspiraturi. Nam in corpore viventis animalis nihil adverto quod æque mobilitate vigeat ac nervorum spiritus, quo subtracto humores & reliquæ partes omnes conquis-
fcunt ac immotæ concidunt. Hic sane im-
pulsor hic machinæ animalium motor
est. Quod ut præstet opus est omnino ut
sit corpus fluidum, idque aëreum po-
tius quam igneum aut aqueum. Igneum
enim destrueret plusve debito agitaret;
aqueum langueret perfacile, nec motum
sanguini cæterisque humoribus etiam
fluidissimis imprimere ac eosdem subi-
gere posset. Erit ergo aëreum, hoc est
tale quod præterquam quod in motu per-
petuo particularum suarum versetur, in-
tercurrente ac agitante materia subtili, ita
comparatum est insuper ut extrinsecas in-
trinsecasque impressiones alias omnes re-
cipere ac propagare queat. Quæ cum ita
sint, non percipio quanam alia de causa
madeant nervi, præterquam ut semper
molles permaneant nec exarescant, tunc
præcipue quando à vehementi spirituum
agi-

agitatione corpus æstuat. Verisimile autem non est inditum esse nervis aliquem succum, qui spiritus animales cohibeat mulceatve: ad quid enim opus munimine hoc vel linimento? Illud nervi ipsi præstant, ad retinendum corpus aëreum mirè fabrefacti & poris præditi tanto minorebus quanto inhærens aura subtilior est: hoc supervacaneum ac noxiū foret, si qua admitteretur. Nam bene valentibus naturâ placati sunt spiritus & ad sui corporisque universi conservationem placide conspirant, sponte nunquam furituri; at exagitatis aut injuria quadam vel objecto externo commotis perniciem id linimentum adferret, quia impediret ne spiritibus tantum motus imprimeretur quantum objectum in corpore fecit, ex quo machina brevi destruetur: nam ad hujus conservationem necessarium est ut quantum impressionis fit tantundem mediantibus spiritibus nervorum cerebro communicetur. Et hæc quidem paucula, mi *Brunnere*, conscribere de hisce collibitum fuit, partim bona tui libidine,

ne, quem inter amicos primates habeo, partim magni Soceri tui hortatu, non ut temere contradicerem, sed stimulum tibi adderem hæc & plura alia experientia in commune bonum favente DEO proferendi, quandoquidem sagacitati tuæ facultates & occasio suppetit. Scribebam Scaphusiaæ d. 10. Januarii anno Christi 1581.

JOH. CONR. BRUNNERI

RESPONSUM

ad

SCHEDIASMA

de

PANCREATE
ET EJUS USU,

ad

JOH. CONRADUM PEYERUM,
Med. Doctorem.

1. Книга о Годо

2. Книга о Годо

3. Книга о Годо

4. Книга о Годо

5. Книга о Годо

6. Книга о Годо

RESPONSUM
ad
SCHEDIASMA

De Pancreate & ejus Usu.

GAUDEO vehementer, Peyere Nobilissime, me tantum ab ingeniī tui acumine obtinuisse, ut manuscripta mea de Pancreate (quantum nempe per temporis penuriam licuit) festino calamo congesta evolvere, & judicii tui subactissimi limam addere dignatus es. Eo nempe animo hæc, antequam lūcem aspiciant ad magnum Wepferum nostrum, acutissimum D. D. Scretam ac Te, Amicorum optimum pervenire gestivi, quò si quæ forsan minùs verisimilia videantur emendari, aut intolerabilia penitus eliminari ac deleri possent. De te ipsa inter nos quam maximè convenire lætor, nec enim alter, quibus Experimenta mea hactenus

L

in-

innotuerunt sentire animadverti. Vestrum ita versatissimorum hac in materia dum promereor assensum, de aliorum non planè despero: etsi minùs credulorem ad oculum demonstrare nullus dubito. Dum autem quædam ad scrutandos succi pancreatici natales, de latice lymphatico commentatus sum, nonnulla in medium protuli, quæ, quamvis minùs ad spartam hanc nostram pertineant, evitare non licuit. Ne autem temere quicquam asseruisse videar, patere, ut quæ minùs verisimilia tibi visa fuerunt, clarius hīc explicem, nec longè te à nobis, rectum tenentibus, saltem ad veritatem aspirantibus dissensurum vehementer persua deor.

In Schediasmate tuo, nobis longè gratissimo ulteriori explicatione opus habere videntur illa, dum succum nutritum nos statuere partem sanguinis existimas. Quædam enim in capite ultimo addidi Laticis libamina, quæ ejus dignitatem commonstrarere videntur & extollere. Etsi enim *την αράδω* hæc ita asse-

afferuisse videar, penitus tamen si ex-
minentur, patebit, me non succum nu-
tritum, sed potius laticem lymphati-
cum, non tantum ex glandulis conglo-
batis per vasa lymphatica sanguinis la-
cunæ infusum (quem lymphæ nomine
propriè notârunt Anatomici) sed & ex
glandulis conglomeratis profluentem u-
nâ cum chylo ad sanguinis massam dela-
tum ibidem innuere, & sanguinis potis-
simam constituere partem me afferere:
hunc autem sanguinem ipsissimum si di-
cerem, in Anatomiae sanguinis sacra pec-
carem, dum tantum sit involucrum par-
ticularum nutritiarum & aliarum in san-
guinis massa fluitantium, minimè autem
succum nutritium ibi volo (etsi hujus
maximam certè latex noster constituat
partem) quem juxtâ tecum sanguinem
ipsissimum vocare nullus dubito.

Sufficit præterea mihi ad libandam la-
ticis dignitatem liquorem amnii, inter
quem & illum maximè convenit esse lo-
cò alimenti primi in corpusculo adhuc
tenello ac delicatulo, in quo omnes fun-

ctiones adhuc imperfectæ concoctionem quoque inbecillum innuunt, itaque cibus Hippocrati διον τροφὴ embryonibus convenit, qui maximam cum latice nostro habere videtur analogiam & affinitatem. Nec me ferit lympham vasis suis inerrantem non nutrire, siquidem & sanguis ipsissimus per venas refluus non nutrit, qui tamen nutriendi munus ac facultatem, etsi eo ipso momento superfluus non exuit nec ejuravit; quamvis non negārim in corde de novo animali ac restaurari utrumque liquorem.

Arduum omnino est & explicatu difficile, utrum in generatione partes ac membra animalium procudantur ac delineentur ex ovi colliquamento, seu lympha crystallina, latici, de quo verba fecimus analoga, an jam formata ante existant. Evidem mihi sufficeret ad monstrandum laticis lymphatici nobilitatis notam colliquamentum illud esse loco nutrimenti ac incrementi primi, velim tamen (ut vel hoc addam) posteriori sententiæ addicti æquâ mentis trutinâ

tinâ mecum perpendant, quod si primæ matris testiculi (& in his ova fœcunda tantum) totius generis humani seminia actu conclusissent, ut taceam illorum qui in lucem nunquam prodierunt, quorum numerus alterum proculdubio multis parasangis superat, non negabit tamen æquus rerum æstimator quin unicus Evæ testiculis (quamcunque atomum fingamus uniuscujusque ovuli rudimentum, sufficit saltem esse corporeum) revera totum Evæ corpus mole superasset: primævi tamen Anatomici minùs conspererunt ova illa suo tempore, etsi grandiora proculdubio fuissent; quin nostro demum ævo, quo omnia ad interitum properant, & ovorum numerus hac ratione pene exhaustus sit necesse est, in lucem prodierunt. Dein, si cuncta animalium membra jam formata existant in ovo, tam tenuia licet ut præ exilitate visum fugiant, non concipio quomodo una imaginationis vi in grava producantur hîc capita aut pedes vitulini, illic canina facies, isthícalia monstrofa membra

bra &c. Experimento utique certo, partes ac in membra demum formari in utero aut ovo atque delineari. Discant insuper mecum vel ex ultimo meorum Experimento quam artificiosè partes formari queant in corpore etiam adulto, dum constricto & abscisso ductu pancreatico in cane novum ingeniosa procudit ac fabricavit canalem, non ad consuetum osculum, sed citerius ad cholidochi insertionem ducentem Natura: hæc nempe est mira illa spirituum harmonia quæ singuli conspirant in universi integratem.

Plantæ denique & ipsæ arbores succrescunt ex semine seu ovo, quod cum reliquis plantæ partibus de novo produci nemo ambiget. Exemplo nobis sit Zea: unicum hujus semen in infinitum multiplicari potest, nec probabile omnium germinum rudimenta in uno hoc seu puteo Democratis conclusa explicationem tantum ac germinationem exspectare: alias infinitæ ejusmodi ideæ à summo rerum Conditore creatæ à nobis manducarentur

tur & ita frustra creatæ in nihilum verterentur, quod impium.

Tandem verò Laticis lymphatici speculatio nos quoque in ditionem animalem deduxit: ejus usum dum per universam corporis structuram probè perpendo, spiritibus animalibus certe accommodum esse deprehendo.

Si ita libere ceu aura ætherea deberent per nervos evagari, requirerent utique tubulos sicciores & cavos ne inviscarentur. At considera nervum, invenies undique udum ac humidum, quæ humitas magis eorum motui officeret quam naturale linimentum.

Nec est quod metuas impressionem minorem imprimentis actu: forsan & ita est, etsi non adeo, ut inde machina destruatur: multi sunt, qui eodem frictionis gradu titillantur alii contra læduntur ac lacerantur, ideoque diversum imprimentis modum percipiunt, nec tamen unus magis altero ab Authore Naturæ fallitur, aut inde corporis machina destruitur. Tandem verò mihi satis-

fieri non posset, quomodo discisso ner-
vo spiritus non statim fugâ dilaberentur,
quod tamen non fieri supra fusiùs de-
monstratum fuit.

Hæc tantùm, Eruditissime Peyere
adstruere volui, ut vel videas quanti gra-
vissimas tuas meditationes faciam. Do-
ctissima tua scripta nuper recusa ad no-
stras quoque pervenerunt manus, illa in
manu doctiorum multùm versari, li-
benter audio. Macte itaque & quæ me-
ditaris in posterum auspicato ede, fa-
vente Panacæa. Vale.

Tuus ex integro

BRUNNER.

JOH.

JOH. CONR. BRUNNERI

V A R I I

TRACTATUS

qui novæ

huic Editioni acceſſerunt.

*De Experimentis circa Pancreas
novis confirmatis.*

ET si experimentis luculentis negoti-
tium jam olim confecisse, & in-
geniosam quorundam de *Uso*
Pancreatis sententiam satis super-
que refutâsse, probabilemque aliam,
eamque experientiæ & veritati magis
consentaneam inde elicuisse videri pote-
ram; dantur tamen & qui de experi-
mentorum meorum certitudinedubitant,
& qui decantatam *bilis cum succo pan-
creatico effervescentiam* subinde in suis
fcriptis crepant, & à carie revocant.
Multâ laudabiliter inventa tempore in-
terciderunt iterum, seu minùs culta à
posteris, seu studio & operâ aliorum se-
pulta & oblivioni tradita, quæ tamen
nôsse magni referret. Ne eadem fata
experientur, quæ olim magno studio
exantlavi circa pancreas experimenta,
nève veritas, quam eniti conabar, in
ipso

ipso ortu iterum occideret, laboranti
manūs porrigere & dicta experimenta
novis suffulcire mearum partium esse ex-
istimavi, ne penderent animis diutius
alii, aut ego verba dedisse & publico
imposuisse viderer; eoque magis, quòd
neminem novi, qui cadem & cum suc-
cessu imitando me à falsitatis (quam im-
pingere mihi conati fuerunt nonnulli) su-
spicione vindicârit, & rem extra omnem
dubitatis aleam, etiam apud alios col-
locârit, quod tamen sequens experimen-
tum haut obscurè præstiturum confido:

Die VI. Octobr. cīo Iōc LXXXV.
molossum aptè ligavi & supra mensam
ita composui, ut dextrum hypochondriū
commodè occurreret secanti. Re-
fectis forfice pilis, cultrum juxta limbum
costarum notharum adegi fortiter, &
vulnus congruæ magnitudinis excitavi.
E patefacto ita abdomine pancreas auspi-
catò emicuit, quod dextrè prehensum
digitis per vulnus prolicui, & in apri-
cum produxi floridum atque prolixum:
quod dum præstiti, diligenter cavi, alio-
rum

rum ministerio, ne ventriculus aut intestina prorumperent, graviori utique patientis noxâ. Partem inferiorem pancreatis omento undique annexam separavi, & arteriæ ramum, ejus extremitatem subeuntem filo constrictum abscidi. Inductum eo loci, quo in intestinum penetrat inquisivi, & in superiorem ejus ramum primò incidi, mox utriusque conjunctionem assecutus, vulnusculum inslixi, & adaptato tubulo flatum immisi ita, ut partim in intestina meârit, partim remeârit, & per ductum inferiorem evaserit eo loci, ubi arteria detruncata fuit; id quod ex bullis, quas excitavit & stridore perspicuum fuit. Quæ quidem omnia notavi tanto diligentius, quantò magis omnem erroris suspicionem à me amoliri fatagebam. Abhinc ductum propè exitum arctè ligavi, superioremque; primo ejus ramum detruncavi & ablatâ portione decurtavi studiô, nec deinceps excusso, quod aliâs contigit vinculo iterum coalescere posset: modò inferiorem quoque,

que, intuentibus & rem quasi oculis usurpantibus, qui manus mihi commodarunt Chirurgis, una cum substantia pancreatis (unde secundarius lateralis & exilis ductus ad meatum bilis dicit, vide Icon. lit. k. k. k. k.) id quod in aliis quoque experimentis observavi, quorum tertium ruminasse juvabit. Partem superiorem pancreatis rescindere tum intestini cum eo coalitus, tum vasorum sanguiferorum frequentia, tum locus ubi reconditur remotior, quam ut centro attingi queat, vetant; nec opus est. Ratus igitur omne pancreati cum intestinis commercium ademptum & commeatus viam interclusam esse partes faucias adipe porcino liquefacto calide perfusas unxi, & abdomini reddidi, quantum quidem potui delicatissime vulnus ritè consui, & eodem unguine perfudi: canem tandem vinculis solutum missum feci.

Peracto experimento medelam fau-
cius sibi allatus vulnus lambit fedulò;
mox sese per domus portam, quam vi-
dit

dit apertam proripuit & aufugit; ober-
ravit per bihorium & visui se subduxit.
Partem pancreatis abscissam intereà lu-
stravi: septem pollices longa erat & u-
num lata cum dimidio. Ductum detexi
& argento vivo implevi, pollinxii, &
inter Curiosa reposui. Missi qui fugi-
tivum quærerent & domum reducerent,
observârunt in platea magna contentio-
ne scybala dura, globosa & compacta
excrevisse, unde omentum juxta sutu-
ras vulneris prorupit; quod refrigerata-
tum filo constrinxii & commodè rese-
cui, vulneri autem melius prospexi.
Totâ die bellè sese habuit, vesperi au-
tem vomuit nigricantia aliis ventriculi
contentis permixta.

Die VII. Octobris in aream domûs
procurrit, urinam redditurus, & in-
signem terræ tractum inundavit: redux
lac aquâ temperatum comedit: adipe
porcino vulnus manè ac vesperi calidè
perfudi, & reliquam curam, de diæta
folicitus, cani commisi. Circa tertiam
pomeridianam vomuit biliosa: noctu-
nihil

nihil comedit: nexus aliquot vulneris pro effluvio puris solvi.

Die VIII. Octobris vulnus curiosè deligavi & nihil omisi eorum, quæ ad experimenti successum facerent: nihil ciborum admisit, sed sitibundus bibit aquam: vomuit liquida flaventia: vesperi non nihil jusculti forbillavit.

Die IX. Octobris manè satis compositum invoni; scybala compacta durissima, muco tenaci incrustata magnâ vi & contentione excrevit: appetitus gliscebatur, jusculum carnis frigidum; (calida enim plerumque aversantur) abhinc pulticulam ex lacte & farina, quales tenellulis nostris in cunis offerimus, comedit; noctu esuriit & cibum sollicitavit; concessi viscerum vitulinorum coctorum, & potus quantum sat erat; sic probè pastus quievit.

Die X. Octobris perbellè sese habuit, famelicus cibum sollicitavit, vulnus elegans, & omnes secundi successus notas præ se tulit.

Die XI. sanus aufugit, & ad hérum suum

suum rediit: miratus is vulnus horrendum, pessimè mihi imprecatus est: canem cùm per alium poposci, sese carnifici, si imperfectum vellet, non Medico traditurum respondit. *Per dimidium abhinc annum* & quod excurrit domus custos fuit strenuus, fortis atque robustus, cursu saltuque velox, idem, qui pridem, nec quicquam mutatus ab illo.

Tandem verò, ne experimenti jacturam facerem, & interiora perlustrandi voluptate privarer, omni arte & ingenuo annixus fui, ut cane potirer; caniculâ proin, cuius amore libidinosus incensus flagravit pelleatum furtim mecum domum abduxì, philosophiæ experimentalì immolandum.

Canis pancreate spoliati anatome.

Die XII. Maji cl̄b loc LXXXVI. canem denuò produxi, quem nisi per experimenta interire nefas omnino duxi. Postquam aptè hunc ligavi atque in

M

mensa

mensa commodè composui, opitulanti-
bus aliis, horâ decimâ matutinâ venam
cruralem detexi, & inficto vulnusculo
per tubulum vitreum Tartari emetici,
aquâ soluti grana vj. infudi (nonnihil
tamen soluti in tubulo frigore iterum
concrevit.) Horâ undecimâ languere
cœpit & ægrescere; post duodecimam
biliofa vomitu rejecta in conclavi, cui
inclusus erat inveni: posteà vigor cor-
poris rediit.

Horâ abhinc tertîâ alio experimento
canem exercui: Tubulum æneum in
venam cruralem denuò inferui, & eos-
que inflavi, dum jam in præcordiis
murmur flatum audiretur, & canis con-
citatiùs, mox anhelosè & inæqualiter
respirârit: Ligatâ crurali tubulum ex-
emi & canem dimisi: statim abhinc ten-
tis mirum in modum artubus tetano
correptus, & revulso oris rictu, exser-
tâque linguâ concitatissimè, instar ca-
nis cursu defatigati respiravit; humili pro-
stratus clausis oculis diem suum obire
videbatur: brevî abhinc oculos movit
&

& sensim ad sese rediit, surrexit & o-
bambulavit languidè. Per horæ dimi-
dium dedi inducias, & studiô, quò in
anatome appareret, utrum unà cum
sanguine & lympha in alia vasa mearet
flatus & in circulum moveretur, nec
ne. Adaptavi abhinc denuò tubulum,
& tamdiu inspiravi, donec strepitus in
præcordiis & insigne flatum murmur
audiretur, ipse autem profusâ urinâ &
excretis alvi fecibus exspirârit. Pate-
facto abdomine ventriculos & intestina
rubicunda, & hæc mirè corrugata &
constricta apparuerunt. Jecur splendi-
dè rubescens; omnes autem infimi ven-
tris partes sanguine suffusæ fuerunt.
Venæ flatu turserunt undique. Vasa
lymphatica humore rubicundo plena,
vix ac ne vix quidem nisi ab attento
& perito à venis distingui poterant;
nihil autem flatum nec in vasis lym-
phæ, nec receptaculo inventum fuit.
Cor & in primis dexter ejus thalamus
cum vena cava turgidissimum remoto
sterno, & pulmones splendidè rubentes

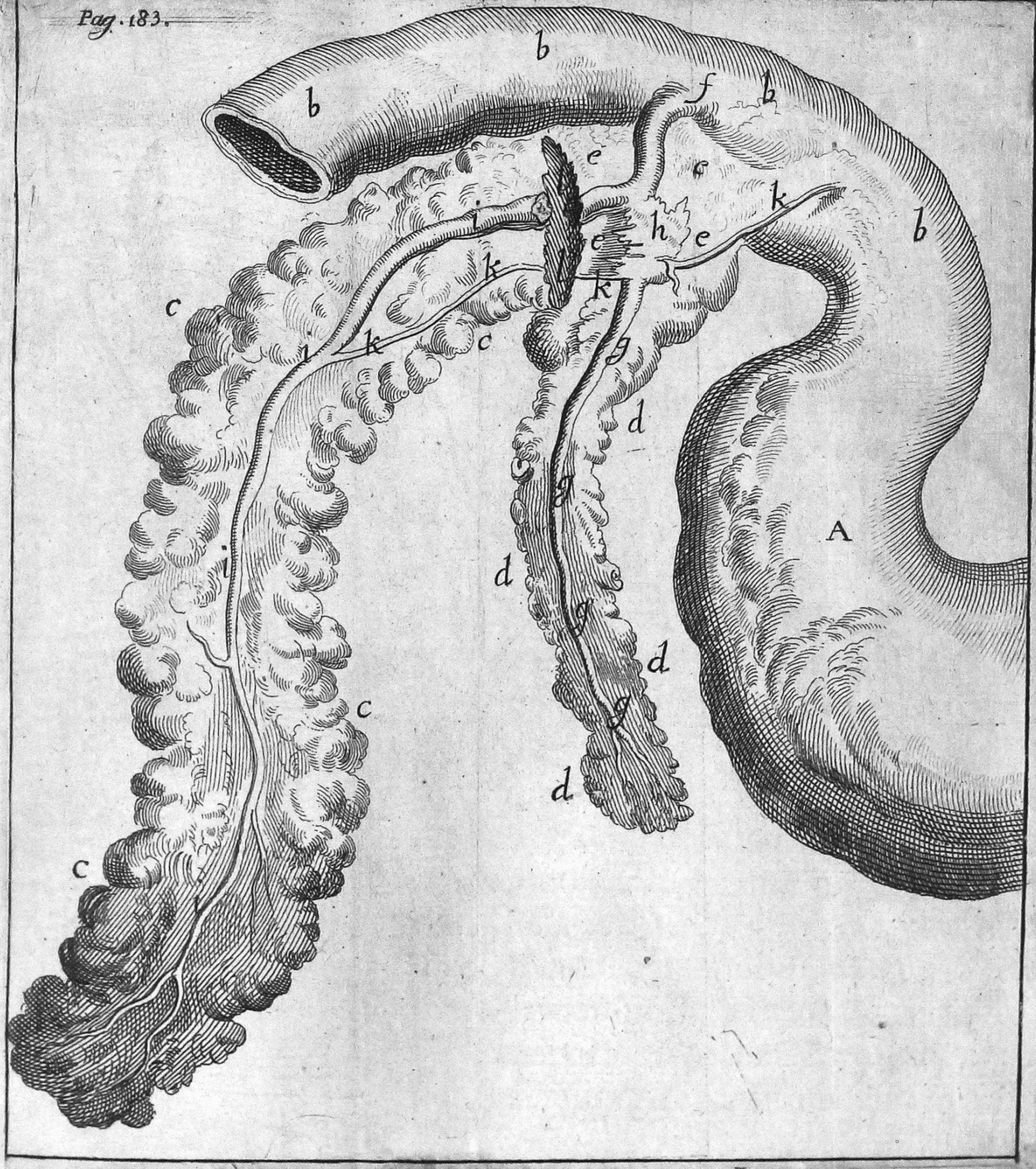
apparuerunt. Perlustratis his oculos ad se rapuit. & rapuit meritò experimenti successus, cuius gratiâ cætera acciderunt. Omentum cicatrici & hepar contiguo duodeno annexum fuit. *Parte inferior pancreatis, quam caudam ejus appellare liceat, planè defuit, vide lit. c. c. c. quippe resectus olim: superior autem emarcuit & exaruit, nonnisi (quod mirum) medium digitum longa, vix minimum seu auricularem lata, & calatum meum, quo hæc exaro crassa; lit. d. d. d. cæterum indurata & grandinosa, ceu olim quoque in experimentorum meorum tertio annotavi.* Osculum ductūs pancreatici stylum ex intestino ad transversi digiti distan-
tiam admisit lit. f. (scilicet ante ligaturam in experimento olim factam, ubi fani nonnihil nucis juglandis magnitu-
dine superfuit: lit. e. e. e. e.) ulterius nec stylum nec flatum adigere potui. Ductum investigavi in arido, seu po-
tiūs pancreatis cadavere; cæcum au-
tem inveni, induratum, solito crassio-
rem

rem & impervium, lit. g. g. g. g. præfertim eo in loco, ubi ligatura olim facta fuit; callus etenim firmissimus ibidem ferrum penè elusit lit. h. Singula hæc quùm monstrari melius quam describi queant, rem omnem iconem ante oculos posuisse juvabit.

In ventriculo præter liquamen felleum, quale à recepto per venam currealem *Tartaro emetico* vomitu rejecebat, nihil inveni. In tenuibus intestinis parum chyli offendit, hinc inde autem croceo humore tincta fuerunt: in crassis feces pultaceæ propè exitum substituerunt. Glandulæ intestinales gregales dictæ (duodenales enim tunc temporis nondum innotuere, quas tamen observasse operæ pretium fuisset) neque tumidiiores solitò, neque prominentiores fuerunt; circuli autem, quibus includuntur magis, quam reliqua intestinorum superficies rutilavit. Renes fannissimi æquè ac reliquæ partes in abdomen contentæ. Vesica turgida fuit & lotio distenta, etsi paulò ante obi-

tum hanc exonerârit, rutilabat quoque impensè. In hepate nihil vitii apparuit, neque in liene: vesicula fellis naturalis fuit. Vasa lymphatica humore rubicundo turgidula, è sima hepatis parte prodierant numerosa, quæ ad glandulas conglobatas ducere & in eas, nec ante in receptaculum exonerari eleganti juxtâ ac jucundo spectaculo contemplati sumus. Immisso enim per tubulum vitreum argento vivo, recto illud tramite decurrit, & per varias ramifications partem glandularum convexam subiit. Ita nempe natura promissis semper majora persolvere solet.

Possem equidem addere & aliud, quod Anno 1687. die 17. Martii Heidelbergæ in gratiam Dnn. Studiosorum in Collegio anatomico feci experimentum, quo fospite cane ex ejus anatome, die 15. Aprilis institutâ constitit, locô pancreatis nonnisi exiguum mollem & confusum Chaos superfuisse, nisi tempori parcerem & aliorum patientiæ, supra recensitum autem esset locô

locô omnium , quapropter ulteriori
scriptione hîc supercedeo.

A. Ventriculi portio.

b. b. b. b. Intestinum Duodenum.

c. c. c. c. Pars inferior seu cauda Pancreatis
in experimento abscissa.

d. d. d. d. Pars ejus superior, quæ ligato ductu
emarcuit.

e. e. e. e. Portio sani superstitis, nucis juglan-
dis magnitudine.

f. Locus ubi in intestinum penetrat duc-
tus Pancreatis.

g. g. g. g. Ductus callosus partis superioris
marcidæ.

h. Cicatrix callosa rami superioris de-
curtati.

i. i. i. i. Ductus partis inferioris abscissæ.

k. k. k. k. Ductus lateralis exilis, qui dicit ad
meatum bilis.

l. l. Locus, ubi pars inferior seu cauda
Pancreatis olim resecta fuit.

*Novarum Glandularum intestinalium
Descriptio.*

Tunicam ventriculi intimam hominis à subjecta nervea separanti, sub initium intestinorum, in principio, *duodeni* occurrerunt glandulæ innumerae lentis primo magnitudine sub limbo pylori, miliares abhinc & usque minores, donec ad eam tandem devenerint exiguitatem, ut visum pene subterfugerint. Non incurrunt autem in oculos nisi separatâ tunicâ crustaceâ (quam verius glandulosam dixerim) tunc nempe parte ejus convexâ apparebant corpuscula sphærica separatim numerosissima, dense stipata in superioribus hiris, quæ in inferioribus visum fugiunt. Differunt à nuper inventis intestinalum glandulis frequentiâ, quæ pene infinitæ; siquidem ex majusculis superioribus & inde minoribus sensim, ceu per transennam conspici possunt mentis acie,

acie, quæ oculorum lateat, adeò ut, nî me computus fallat tota interior intestinorum tunica non nisi congeries minutissimarum glandularum videatur, unde humor intestinalis ubertim exstilat, & in cavum intestinorum depluit. Totum insuper intestinorum ambitum obsident, quorum illæ nonnisi areolas stipant circulo conclusæ.

Frequentiores denique & insigniores sunt ab initio intestinorum ubi maximè viget solutio, & hinc sensim minores circa eorundem finem, ordine planè contrario, quam cancellatæ, quæ circa principium rariores, circa finem autem & præsertim extremitatem ilei frequentiores visuntur, & quasi in aciem concurrunt & exercitum. Collocantur in subtegmine fibrillarum tunicæ nerveæ, intercurrentibus vasorum sanguiferorum ramusculis & capillamentis frequentibus. Idem in tribus consecutivè cadaveribus humanis, & hinc canibus quoque constanter observavi phænomenon prorsus novum, nec unquam mihi ante

cognitum. Usum harum libandum præbebit Disputatio Academica propediem hisce succenturianda.

De Experimento circa motum muscularum.

IN originem & progressum vasorum lacteorum inquirens olim, canem inter secundam & tertiam costarum notharum acu longâ filum crassius ducente trajeci, ut ligarem ductum thoracicum, & ita chyli progressum interciperem, spe fretus fore, ut turgent vasa undique lactea, & suo candore incurrerent in oculos evidentius. Constricto itaque vinculo fortiter supra spinam dorsi, canis claudicare, mox pedes posteriores post se raptare cœpit. Miratus rem inexpectatam, subiit cogitatio, aortæ descendenter truncum unâ comprehensum atque ligatum fuisse. Aperto abdome vasa lactea vix apparuerunt.

Ad

Ad alia dum properabam ego, philiater quidam curiosius examinando vulnus, observavit, infra aortam transiisse acum, nec comprehensam vinculo nec constrictum fuisse aortæ truncum mihi retulit. Dubitare hinc cœpi, annon & alii, qui ligato arteriæ descendentes trunco, partes posteriores motu privari perhibuerunt, falsi fuerint, credens aliam fortè hujus phænomeni subesse rationem. Dubium hoc alio constitit Cane, cuius lautè pasti abdomen patefeci, lustratus vasorum lacteorum originem: mox aortæ descendentes truncum accuratè ligavi, intestina reposui, & abdominis vulnus aliquot futuris confui, canemque dimisi languidum: vix pedibus is constitit; mox anterioribus nixus, posteriores vix movere potuit, tandemque post se raptavit resolutos. Resolvi iterum abdominis nexūs, & filum abhinc, quo aorta constricta fuit; vulnus abhinc abdominis denuo confui, Canemque

que dimisi, qui sensim ad se se rediens, pedibus anterioribus constitit primò, mox posteriores movit, tandemque iisdem constitit, & ut antea incessit: unde didici verum esse experimentum, quo dicunt motum posteriorum pedum, ligatâ arteriâ aboleri, non autem, quod sanguis arteriosus necessariò ad perficiendum motum requiratur certus fui. Alio enim tempore cum medico haut ignobili in similes disputationes incidens, qui negaverat spiritus in nervis, omnemque virtutem in musculis arterioso adscripserat sanguini, ligavi ramum ilia cum parte, quâ divaricata arteria in posteriores abit pedes: mansit nihilominus motus ejus pedis intemeratus & canis incessit eodem, uti altero pede. Unde cogitare coepi, annon pulsatio arteriarum, nervos undique & inseparabili confortio comitantium, id agat, ut cum calore tum motu influxum fluidi per nervos promoveat, quâ impeditâ, non mirum & hunc cessare & per consequens mus-

cu-

culorum motum. Cumque ligatâ arteriâ crurali reliquus nervorum ductus ad extremum usque pedis non tam longus sit, quin spiritûs animales, etiam citra arteriæ pulsationem eò pertingere possint, fieri potuit, ut motus pedis, ligatâ crurali integer, abolitus autem fuerit ligatâ penitus aortâ descendente. Saltem id hac vice innuere volui, multa requiri, antequam veritates statuantur in œconomia animali, quibus incertis non mirum est errare, quotquot hisce suas superstruunt opiniones.

F I N I S.

I N-

I N D E X.

A.

AEr ad ciborum concoctionem con-
fert. p. 100

Acidum Ventriculi nullum 88. 89. Ve-
rum ciborum dissolvens explicatu dif-
ficilimum; profluit ex membrana ven-
triculi secretoriâ, glandulosæ æmulâ
89. affluit per vasa, ex Arteriis 90
Et Nervis Stomachicis 91. Huic an a-
liquid Salini insit, dubitatur. 90

Affectio Hypochondriaca Et Dyspepsia
literatorum, unde 101

Aneurismatis Curatio in Cane. 8

Animalium partes Et membra, an ex
Ovi colliquamento, an verò jam for-
mata ante existant. 155. Et c.

Apoplectici quare duplo plus plerum-
que, quàm sani solebant, comedant
atque digerant. 102

Auripigmenti Et Arsenici effectus in
Cane. 31

Car.

I N D E X.

C.

Cardialgia lethalis à penuriâ laticis lymphatici conglomeratarum glandularum; causa, curatio, & cautela in curatione. 74. 75

Chyli Receptaculum insigne cum Latice. 21. 45

Chylificationis modus adhuc obscurus
77. *Solutio ciborum docetur ex Anatomiâ* 78. 79. *Digestio ciborum ex Chymia.* 80. *Illustratur Experimentis variis.* 81. 87

Chyli motus naturalis 71. 72. *Pars ejus purissima latici lymphatico commiscetur.* 73. *qui latex à glandulis conglomeratis & conglobatis profluit.* 73. 74

*Chyli perfectionis interanimalia discri-
men.* 109 *Chylus non perficitur in
intestinis uti hactenus creditum.* 111. 112

*Chylum non solum per Ductum Thoracicum in massam sanguineam trans-
ferri, sed & per venas mesaraicas
probatur.* 113. 114

Effer-

I N D E X.

E.

*Effervescentia Bilis cum succo Pan-
creatico in tenui intestino nulla da-
tur.* 118. 121

*Experimentorum Anatomicorum certi-
tudo. 5. 52. 53. Laus.* 15

G.

*Γαστρορράφια in Cane facta intestini tenuis
parte rursus coalitâ Hippocr. contra*
6. 67.

L.

*Lienis resectio felix in Cane 8. phæ-
nomena à Malpighio annotata, cæte-
ra sanus.* 9

Lienteriae causa. 75

*Lympha veteribus incognita. 66. Mo-
dernis nondum satis cognita. 67. ejus
cum ingestis connubium. 69. chylo
affusi differentia. 73. in Thorace
subcruenta reperta.* 43

*Lymphici Laticis cum conglomerata-
rum tum conglobatarum differentia.*

74. 75.

76. con-

I N D E X.

76. *conglobatarum* quare *limpidior*,
Et *conglomeratarum* *viscidior*, *præ-*
sertim *glandularum* *intestinalium* *in-*
feriorum 105. *ejus* *cum* *sanguine* *con-*
nubium 122. 123. *in* *quem* *finem* 124.
Est *potissima* *sanguinis* *pars* 161. *ejus-*
dem *usus* *varius* *est* *in* *massa* *sanguini-*
nea. 130. 134. *in* *reliquis* *corporis*
partibus 135. 138. *in* *Systemate* *Ner-*
voso 140. 142. *Hyeme* *congelascit*,
Et *vere* *rursus* *liquefcit* *in* *Animan-*
tibus 144. *Hoc* *solo* *nutritur* *Fætus*
in *uteno* 146. *extra* *uterum*, *etiam*
adultus *factus* 147. 162

Lymphatici *vasis* *Stenonianis* *descrip-*
tio Et *delineatio* 33. 34. Et 72. *ex-*
plicatio *ex* *pede* *anteriore* 59. *Hujus*
cum *Thoracico* *Ductu* *concurrus* 58.
61. *Mirus* *Naturæ* *lusus* *in* *vulpe*.
106, 108

N.

Ex Nervis Paris Vagi Et *Intercosta-*
lis *sub jugulari* *utraque* *in* *fascicu-*
lum *ligatis* *animalis* *mors*. 102

N

Nervi

I N D E X.

Nervi in pedem excurrentis discissi effectus. 42

*Noctua Dissectio Anatomica, ubi occur-
runt observanda Ventriculi conten-
ta, Ventriculus ipse membranaceus
& papyracens.* 86

*Nucis Vomicæ effectus in Cane, quæ post
mortem inventa circa Pancreas.* 31. 32

O.

Opii vis in Cane. 9

*Ex Ovo Generatio vid. Schediasma an-
nexum.*

P.

Pancreatis Anatome accurrata. 46. 47

*Pancreatis duplex descriptio, externa
& interna.* 45. 46

Pancreatis caudicum examen. 59. 60

*Pancreatis ablatio in Cane possibilis &
felix.* 5. 10

Pancreatici Ductus situs 14. *Insertio
probè notanda.* 17. *Ablati tunica.* 11.
19. *Argento vivo repleti asservatio.*
33. *Abscissi coalitio impossibilis.* 39.
innoxia in Cane 40. *cum appetitu
aucto*

I N D E X.

*aucto 41. vigore pristino. 152. Hujus
Ductus in cholidochio osculum inser-
tio nulla 61. tamen observata 11. in
puero.* 117

*Pancreate spoliati Canis Anatome 41.
post educatio 55. 56. Mira naturae
solertia deprehensa. 61. 118. 119
Succi Pancreatici cum Bile efferves-
centiam mechanicè demonstrandam
disceperunt Parisienses. 3. quæ ta-
men nulla datur 118. 121. Usus suc-
ci Pancreatici genuinus. 115. 120. 153
Paracenthesis Thoracis in Cane curata. 8
Pori cholidochi insertio.* 48

R.

*Respirationem circulatione Aëris fieri
probatur.* 58

S.

*A sanguine universa corporis mala 67.
in ejus Latice Lymphico magnum
mysterium, ab autoribus nondum a-
nimadversum.* 68

*Serpentis Anatome 82. ubi consideranda
N 2 seqq.*

I N D E X.

seqq. *Ventriculi Tunica interior tota ferè glandulosa seu Glandulis milia-ribus referta: Latex cum Contentis subactus ac mistus. Pylorus circulo fibroso præditus: Ventriculus alter seu Sacculus infra Pylorum. In Intestinis nullæ glandulæ, sed plicæ & revolutiones plurimæ, sicut in Ranarum 84. contenta chylosa tantum & pultacea: Ductus Pancreatici osculum in Intestinum biabat: Pancreas parvum, ferè rotundum. Vesicula fyllis extra hepatis pomæria posita & longissimo canaliculo prope ductus Pancreatici insertionem sese terminante prædata.* 85

Spiritum Animalium natura & indoles abstrusa, constant tamen particulis aëreis 99. quod probatur 156. Affluxus eorum uberrimus ad Pancreas, ejus causa 155. item ad cibos dissolvendos sine tamen dispendio 102. 104. Sunt authores & actores Concoctionis & dissolutionis ciborum 93. modo mechanico 94. 96. Sunt Ar- chæus

I N D E X.

chæus Helmontii & vis animæ chylifica veterum 97. non tamen fermentatione. 97. 98

Spasmus Cynicus & Tetanus lethalis à potu vini largiori. 50. Causæ mortis & horrendi Symptomatis investigantur. 51

V.

Ventriculi Canini examen Anatomicum
48. ubi inquiritur, Mucus unde expeditetur repullulans? *Glandularum*
3. areolæ: *Tunica crustacea instar Hypericonis perforata* 49. *Glandularum ventriculi perscrutatio.* 50

Vomitus mucosorum Bilioſis permixtum funestus in Canibus. 27

F I N I S.

CATALOGUS

Librorum Medicorum, Philosophicorum &
Mathematicorum,

Qui inveniuntur in Officina

J. & H: VERBEEK.

Libri in Folio.

Doneti Medicina Septentrionalis, 2 voll.

B Chauvini Lexicon Philosophicum.

Euſtachii Tabulæ Anatomicæ.

Fabricii ab Aquapendente Opera Anatomi- ca.

Hildani Opera Omnia.

Hippocrates Foefii. 2 voll.

Mangetii Bibliotheca Chirurgica, 4 voll.

Pharmaceutica, 2 voll.

Mufitani Opera Omnia.

Rivini Introductio Generalis in rem Herbariam, 3. vol.

Vietæ Opera Mathematica.

Libri in Quarto.

Alpinus (Prosp.) de Medicina Egyptiorum.

— de Medicina Methodica.

Baglivi Opera Omnia.

Bauhini Theatrum Botanicum.

Bellini de Urinis & Pulfibus.

Borelli de Motu Animalium.

Broen Opera Omnia Medica.

Charas Pharmacopæa Regia, 3 vol.

Claubergii Opera Omnia Philologica.

Cle-

Libri in Quarto.

Clerici Historia Latorum Lumbricorum,
Dekkers Exercitationes Practicæ,
Deventer Ars Obstetricandi.
Helmontii Opera Omnia.
Hermannii Phoronomia, sive de Viribus &
Motibus Corporum.
Horstii Opera Medica. 3 tom.
Kerkringii Specilegium Anatomicum,
Malpighii Opera Omnia & Opera Posthuma
Marggravi Materia Medica Contracta.
Muntingii de Vera Herba Brittannica.
Neandri Tabacologia.
Peyeri Mericologia.
Raii Historia Insectorum.
Ramazzini Opera Medica.
Ruyschii Opera Omnia.
Swammerdam Miraculum Naturæ.
Tournefort Institutiones rei Herbariæ.
3 vol.

— voyage au Levant, 2 vol.

Hospital Analyse des Infinement Petits.

Palfyn Description Anatomique de la Par-
ties des Femmes.

Libri in Octavo & Duodecimo.

Barchausen Collecta medicina. 8°

Bianchi Ductus Lacrymalis Novi &c. 8° sub
prelo

Bohnii Dissertationes Chymico-Physicæ. 8.

— de Renunciatione vulnerum, 8°

Cel-

Libri in Octavo & Duodecimo.

Celsus de Medicina ab Almeloveni. 8°
Clerici Opera Philosophica, 8°
Eugalenus de Morbo Scorbuto. 8°
Francii Historia Animalium. 12°
Graaf Opera Omnia. 8°
Harris de Morbis Infantum, 8°
Lommii Observationes Medicæ. 8°
Lower Tractatus de Corde, 8°
Mayerne Praxis Medica, 12°
Meekren Observationes Medico-Chirurgi-
cæ. 8°
Musgrave de Arthritide Anomala. 8°
Needham Observationes Anatomicæ,
Pechlinus de Purgantibus. 8°
Peyeri Parerga Anatomica, 8°
Redius de Insectis. 12°. 2 voll.
Stenonis Myologiæ specimen, 8°
Sydenham Opera Medica, 8°
Tournefort Scola Botanica. 12°
Tulpii Observationes Medicæ, 8°
Vieussens Novum Vasorum Corporis Hu-
mani systema, 8°
Andri Generation des Vers dans le Corps de
l'Homme. 8°
Charriere Operations de la Chirurgie. 12°
— Anatomie de la Tete de l'Homme, 8°
Tauvri Pratique des Maladies Croniques
ou Habituelles. 8°
— — — — — Aigues, &
de la Ferment des Liqueurs 8°. 2 vol.
Et Plures alii.

